

ioiade sacerdotis.

De gazophylatio. Cap. XVII.

Rant aut in do

mo dñi ruine nō solū p vetustate z negligentia. s̄ etiā quas fecerat athalia. z de sanctificatis parauerat domū baal. Precepit itaq; ioas sacerdotib; vt instaurarent sartatecta domus recipiētes oblationes p̄tereuntiu. z q̄ offerebant p̄ p̄cio aīg. i. que dabā: ituri ad p̄liū numerati. Oblatio enī p delicto z p peccato sacerdotū erat. q̄ cum suscepisset sacerdotes vsq; ad. xxviii. annū regis ioas. non tamē instaurauerūt sartatecta templi. Et irat⁹ rex p̄hibuit sacerdotes vltra accipere pecuniā. Josephus tñ dicit q; p oēm regionē sumeret sacerdotes p capite dimidiū s̄icli. Quod vidēs ioiada p̄lo nō placere cessauit. z ob hoc nō fuerūt instaurate ruine. Tūc ioiada fecit gazophylatiū munitū ap̄to desup foramiē. z posuit illud ad dexterā igrediētū domū nō lōge ab altari. Lūq; appareret plurima pecunia ī gazophylatio scriba regis z pontifex effundebāt eaz z dabāt his q̄ p̄erāt cemētarijs dom⁹ dñi. Et nō fiebat cū eis ratio. s̄ ī fide tractabant. Nec fiebat ex pecunia illa vas aliquod ī domo dñi nisi de eo qd̄ erat residuum sartatectis. vt legit̄ ī paralipomenon. Et mortuus est ioiada sacerdos q̄ solus legit̄ post moysen. c. xxx. annis vixisse. z sepult⁹ ē ī ciuitate dauid. eo q; generi dauid reppauit īperiū. Eo mortuo ioas a legitimis dei declinavit. cuius exemplo etiā optimates vitiatī sunt.

Quē cū argueret zacharias fili⁹ ioiade. fecit eū lapidib⁹ obrui inter templum et altare. Extūc vt dic̄ epiphanius nō accepit p̄plus in tēplo respōsa manifeste sicut p̄us. nec ex dahir nec ex ephod. Rex autēz nō multo post p̄enas exoluit. s̄ cabel enim

Nō moueat te qd̄ legit̄ ī euāgelio a sanguine zacharie filij barachie. Forte ioiada binominus fuit. Al̄ ideo q; barachias īterptat̄ b̄ndict⁹ dñi qd̄ iste fuit.

Dahir enī d̄ lapis posit⁹ in rōnali. An

rex sirie cū expugnasset geth. ascendit ī hierusalem. Joas x̄o misit ei thesauros domus dñi et dom⁹ regis nō de absconditis tumultoz. z recessit ab eo. Lūq; incurrisset ioas languorē pessimum eo q; diuinos honores sibi volebat impendi. vt dicit̄ hebrei. duo serui ei⁹ pcusserūt eū z mortu⁹ ē z sepult⁹ ī ciuitate dauid. nō tñ ī monumētis regalib;. z regnauit p̄ eo filius eius amasias.

Incidentia.

Sub ioas duodecim⁹ rex latinoz silui⁹ aremul⁹. q̄ p̄sidiū albanoz inter mōtes vbi nūc roma ē posuit. Hui⁹ filius fuit iulij proanns iulij p̄culi. q̄ cum romulo romā cōmigrans fundauit iuliam gentem.

De obitu helize.

Capitulum. XVIII.

Anno vicesimo

tertio ioas regis iude regnauit ioachaz filius sbien sup israel. xvij. ānis. z ambulauit in vijs ieroboā. Et iratus dñs p̄tra israel dedit eos in manus acabel z ī manus benadab filij eius. z nō sūt derelicti ioachaz de p̄lo. nisi. l. equites. z decem currus. z decem milia peditū. Et clamauit ioachaz ad dñm. z misertus dñs dedit ei pacem in diebus eius. Et mortu⁹ ē z sepultus ī samaria. Et regnauit ioas filius eius p̄ eo. anno tricesimo septimo. ioas regis iuda. et. xvj. ānis regnauit super israel. Et ambulauit in vijs ieroboam nō tamē a deo quātum patres ei⁹. Helic⁹ enī

Extūc eq̄ vocabantur eodē. noīe. rex iuda z rex israel.

aut egrotabat. z descendit ad eū ioas rex israel. z flens dicebat. Pater mi cur⁹ israel z auriga ei⁹. Et ait helic⁹. Affer arcū z sagittas. z pone manū tuā sup arcus. Quo facto

superposuit heliseus man^u suas maibus re-
gis 7 ait: Aperi fenestram orientalem 7 iace sa-
gittam 7 iecit. Et ait heliseus: Sagitta domini est
contra syriam 7 percutes partem syrie que est in affec-
to nec consumas eam 7 sublato arca cum sagittis
dixit heliseus ad regem: Percute terram iaculo
Cumque percussisset eam tribus vicibus 7 sterisset ira-
tus vir dei ait: Si percussisses usque septies to-
tiens percussisses syriam nunc autem tribus vicibus per-
cuties eam. Et mortuus est heliseus 7 sepelierunt
eum iuxta abdia. Porro latronum moabitarum
venerunt in terram eo anno. Quidam autem sepelien-
tes homines viderunt latrones 7 timentes pro-
iecerunt cadaver in sepulchro helisei. Quod cum
tetigisset ossa helisei renixit homo. Josephus
tamen dicit latrones percussisse in helisei sepulchrum
mortuum quem ipsi videbant interfecisse. Mor-
tuus est autem achabel rex syrie 7 regnavit pro eo fili-
us benadab. Cum quo dimicavit ioas rex is-
rael tribus congressionibus 7 vicit eum 7 tu-
lit de manu eius civitates quas tulerat achabel
de israel iuxta verbum helisei.

De amasia et ioas rege israel.
Capitulum. XIX.

Anno secundo io-

as regis israel regnavit amasias fi-
lius ioas in hierusalem. Viginti 7 quinque
annorum erat cum regnare cepisset 7 xxx annis
regnavit. Nomen matris eius ioiada de hieru-
salem. Et fecit rectum coram domino iuxta ea que
fecit ioas pater eius nisi tantum hoc quod excelsa non
abstulit subaudiendum est utraque eorum. Rec-
enim ioas excelsa abstulit sicut videtur littera
sonare. Et interfecit servos que interfecerant
patres suum non tamen filios eorum propter legem moy-
si que dicit. Non mori-
entur patres pro filiis
neque filii pro patribus
Collegit autem exercitum
ut amalechitas 7 idu-
meos expugnaret 7
conduxit a rege israel
centum milia armato-
rum centum argenti
talentis. Et cum esset

Quod homo nescit quantita-
tes peccati alicuius ideo
quantum ad examinem hu-
manum sufficit ut quis
pro suo moriatur deli-
cto secundum iustitiam dei
forte nec etiam mors
filii quandoque pro de-
licto patris.

in pinctu suavit ei propheta ut dimitteret is-
raelitas quia idola ferebant et deus daret ei
victoria. Et acquievit licet graviter ferret
eo quod israelitis mercedem prebuerat. Et percussit
edom in valle salinarum decem milia 7 appre-
hendit petram nobilem arabie civitatem. Et
vocavit eam iezechel quod sonat auxilium
dei. Josephus tamen dicit viros quos ceperat
eum adduxisse ad excelsam petram arabie 7
illos ex ea precipitavit. Idemque dicit
paralipomenon nam fere in omnibus conso-
nant iosephus 7 paralipomenon. Tamen de
os quos tulerat de amalech postea adora-
vit quia audientes dantes responsa i. perisse
amalech quia negligentes fuerant in cultu eorum
Pro quo tali pena percussus est. Elatus enim
in superbiam scripsit ad ioas regem israel. Ser-
vi mihi sicut patres tui servierunt david et
salomoni alioquin veni 7 videamur nos quasi
diceret pugnemus. Et rescripsit ei ioas in
enigmatibus. Carduus libani misit ad cedronem
dicens: Da filiam tuam filio meo in uxorem
Et indignantes bestie saltus conculerunt
carduum. Elevant te cor tuum pro victoria. Cur pro-
vocas malum ut cadas tu 7 iudas tecum? Et non
acquiescente amasia congressi sunt iuxta beth-
sames 7 fugit iudas coram israel 7 ligatus est
amasia 7 comminabatur ei mortem rex israel nisi
redderet ei hierusalem. Qua tradita inter-
rupit ioas murum hierusalem a porta effra-
im que dicitur porta vallis usque ad portas
anguli quadringentis cubitis. Et tulit au-
rum et argentum et vasa que inventa sunt
in domo domini 7 in thesauris regis 7 obli-
des 7 rediit in samariam. Et facta est contra
amasia coniuratio in hierusalem. At ille fugit in
lachis 7 miserunt post eum in lachis 7 interfece-
runt eum ibi 7 retulerunt illum in hierusalem 7 sepul-
tus est in civitate david. Tulitque universus
populus filium eius omniaque verba acheria ante annos natum
xvi. 7 constituerunt eum regem.

Incidentia.

Sub amasia tertiusdecimus rex latino-
rum fuit silvius aentinus 7 in eo monte que
nunc pars urbis est mortuus 7 sepultus eter-
num loco vocabulum dedit.

De ieroboā rege israel et amos
propheta. Capitulū. XX.

Primo mortuus

est ioas rex israel et sepultus in samaria et regnavit ieroboam filius eius pro eo anno. xv. amasię regis iuda. Et regnavit israel. xl. et vno anno. et ambulavit in vijs ieroboam filij nabath qui peccare fecit israel. Iste restituit terminos israel ab itinere emath. que est antiochia vsq; ad mare solitudinis quod est mare mortuum. iuxta verbum domini quod locutus est per servum suum ionam prophetam. que erat de geth que est in ophech vel ophir. ad differentiā geth que est in palestina et est nomē regionis. Quare non est legendum ophel. Ophel enim est nomē turris nebulosę. que non longe erat a templo. Hanc vastationem syrię per ieroboam factā non legimus in iona. Sed propter cōmitionē eversiois quę predicta. uir et scripsit dicit iosephus eum predictasse quod post brevissimū tempus assię perderent principatum. Quod quidam per ieroboam inchoatus est. sed postea cōsummatū est quando monarchia assyriorum translata est ad medos. Hac felicitate ieroboam elatus. fecit malū coram domino. Et missus est amos thecutes propheta de pastoribus. ubi pascebat gregem in samaria. ut predicaret eversioem domus ieroboam. et calamitatem populi dicens: Hec dicit dominus: Consurgam super domum ieroboam in gladio. Et rursum Venit finis super populum meum israel. Quod cum significasset amasias sacerdos bethel ieroboam regi israel. ex mandato regis prohibuit amos ne ultra prophetaret in regno. x. tribuum. Cum autem amos nollet cessare dicens se non esse prophetam sed pastorem missum a domino. frequenter afflixit eum amasias plagis. Tandem filius suus oas frequenter eum increpans recte per tempora transfixit. et semivivum relatum in terram suam ibi mortuum est et sepultus. Et mortuum est ieroboam et regnavit pro eo filius eius zacharias.

De ozia. Capitulū. XXI.

Primo vicesimo

septimo ieroboam regis israel re-

gnavit oas in hierusalem duobus et quinquaginta annis. Hieronymus tamen super osee dicit eum cepisse regnare anno. xij. ieroboam. Et fecit quod placitum erat coram domino. veritatem excelsa non abstulit. Qui cum hostes debellasset. et amonitas fecisset tributarios sibi reedificavit muros in hierusalem quos destruxerat ioas rex israel. eratque precipue terre cultor. et curam habebat circa plantationes. et semina fructuum diversorum. Cumque ditatus esset in substantia mortali. contra deum imortales agere nisus est. Nam in festiuitate propitiacionis induit stola pontificali intrauit in templum. ut in censum poneret pontifici a caria cum. lxxx. sacerdotibus eius prohibente. Et factus est terre motus. et claritas solis valde effulsit. et incidit in faciem regis. et percussus est lepra in facie. Ante civitatem vero scissa est media pars montis ad occidentem. et devoluta est ita ut et vias clauderet et regiones ortos opprimeret. Et habitavit seorsum vrbes privata degens vita. Joathan vero filius gubernabat palatium. et iudicabat populum terre. Et mortuus est oas et sepultus in civitate david. Iosephus tamen dicit eum de regibus solum habere sepulcrum in hortis. Et regnavit pro eo filius eius ioathan. Sub oas rege iuda. et sub ieroboam rege israel cepit prophetare esaias. de quo plenius postea dicit. et osee de tribu ysachar ortus in bethemoh. Sed sicut ait hieronymus pronuncians dedit signum. Veniet dominus in terra sicut quercus que est in sylo. quod non legitur in scriptura eius sed in editione nostram. Forte quod hieronymus dixit signum. hoc epiphanius dixit prodigium dicens de osee. Et dedit prodigium dicens: Venit in terra dominus. sicut quercus que est in sylo. cum ex semetipsa in duodecim fuerit partita et factę fuerunt ex ea totidem quercus. Prophetavit autem contra decem tribus. pauca de duabus loquens. Et pronuncians historialiter iudeos in ultimo tempore ad christum redituros. Tertium quoque dies dominice resurrectionis predixit. Hic in terra sua sepultus. placida quiete dormuit. Sub eisdem quoque prophetavit iobal de tribu ru-

ben nat^{us} i agro bethoron q^{ui} descripsit tra^{ctum} dua
 ruz tribu^{um} eruca. bruceo. locusta 7 rubigine
 vastanda. **P**redixit quoq^{ue} effusione^m sancti
 spiritus futuram sup^{er} seruos dei 7 ancillas.
 quod factu^m est i die pentecostes. **H**ic in be-
 thoron in pace mortu^s est 7 sepultus. Sub
 eisdem regibus pphetavit abdias vt q^{ui} daz
 tradunt. s^{ed} hm hebreos verius est. q^{uia} an^{te} eos
 pphetauerit. nam mortuus est an^{te} heliseu^m. Re-
 licta eni^m vxor ei^{us} p^{er} consiliu^m helisei liberata est
 a creditoribus oleo superabundantie. Fuit
 aut^{em} de terra sichen de agro bethamar. Quin-
 quagenarius enim ille fuit cui peperit he-
 lyas. qui relicto obsequio regis. helye disci-
 pulus factus est. Cui^{us} sepulcrum vsq^{ue} hodie
 cum mausoleo helisei. 7 iohannis baptiste
 in sebastie venerationi habet. Sub ieroboam
 rege isrl^{is} pphetavit ioas fili^{us} vidue sarepta-
 ne. qui post reditum a ninive tempore famis
 assumpta matre gentium incola factus est
Ram 7 erubescerebat esse in terra sua dicens:
 Sic auferetur opprobrium meum. eo q^{uia} ppheta-
 uis contra niniven mendax repertus sum
Qui transacta fame redijt in terras iuda. et
 defuncta est mater eius 7 sepeliuit eaz iuxta
 balanum delboze. **H**ic pdixit signum euer-
 sionis hierusalem. q^{uia} cu^m viderent lapide lu-
 ctuose clamante pro
 pe sit finis. 7 cum vi- **S**en^{ter} palme est del-
 derint in hierusalem. **boze** vel quercus.
 gentes vniuersas.
 tunc tota illa ciuitas irrecuperabiliter euer-
 teretur. Mortuus est 7 sepultus in spelunca
 vnus iudicis israel. cuius sepulcrum mon-
 stratur in vna vrbium geth in viculo quo-
 da^m iuxta sephoz. Sub o^{mn}ia rege iuda termi-
 nata est monarchia assyrioz. Nam sardana-
 pall^{us} vltim^{us} monarch^{us} vict^{us} ab arbace me-
 do semetipsu^m concremauit 7 tuc arbaces mo^{do} ar-
 chia ad medos trāstulit. spenōdū re. s^{ed} eni^m
 fecit dari^{us} occiso balthasar. Fuerūt tñ reges
 assyrii. si nō mo^{do} archa tñ potētes vsq^{ue} ad l^{ib}
 uersionē ninive quā pphetavit naum.

Incidentia.

Eo tpe latinoz q^{uartus} decim^{us} rex siluius
 proca post quē. xv. rex latinoz silui^{us} amuli^{us}.

De zacharia sellum et manahen. Capitulū. XXII.

Anno. xxx. octa-

uo o^{mn}is regis iude regnavit zacharia
 filius ieroboam sup^{er} israel sex mensibus.
Qui fecit maluz coraz domino sicut patres
 eius. et percussit eum pala sellum filius ia-
 bes 7 regnavit p^{ro} eo. Et translatum est regnu^m
 israel de domo hien in generatione quarta
 iuxta verbu^m dñi. 7 regnavit sellum vno men-
 se in samaria. Nam manahen filius gaddi
 de tersa percussit eum in samaria. 7 regnavit
 pro eo. **Q**ui percussit thersam 7 terminos
 eius. eo q^{uia} conciuēs sui noluerant aperire ei
Anno. xxxix. o^{mn}is regis iuda regnavit man-
 ahen sup^{er} israel. x. annis. 7 ambulauit in v^{is}
 ieroboam. In diebus ei^{us} ascendit phul rex
 assyrioz i thersam. 7 dedit ei manahen mil-
 le talenta argenti. vt recederet ab eo. 7 etiaz
 esset ei in auxilium. Sumpsit aut^{em} manahen
 l. siclos argenti a potentatibus 7 diuitibus
 terre p^{er} singulos. Inter h^{uius} munera tradunt
 hebrei manahen misisse vitulos aureos. qui
 erant in dan 7 bethel sed non veros. Sacer-
 dotes eni^m dolo sustulerunt aureos vitulos
 et absonderunt eos. et fecerunt creos de ar-
 ratos similes illis quos misit manahen re-
 gi assyriozum. Qua fraude postea pcepta
 reges assyrioz plurimū exarserūt cōtra isrl^{is}
Et mortu^s est manahen. 7 regnavit p^{ro} eo fili^{us}
 eius phaceia āno. l. o^{mn}is regis iude 7 duob^{us}
 annis regnavit i isrl^{is}. **N**ā phacee filius ro-
 melie ciliarbus ei^{us} iterfecit eū i samaria in
 cōuino cū quinquaginta viris. 7 regnavit
 p^{ro} eo anno. l. secūdo o^{mn}is regis iude 7 regna-
 uit viginti annis in israel.

De initio captiuitatis. x. tribuū Capitulū. XXIII.

An diebus pha-

cee regis teglatphalasar rex assur
 ascendit in israel. Et
 est ambiguus an iste **D**e hac captiuitate
 fuerit phul vel alius dictū est. **P**rimo tpe
Et vastauit oēs regi allenata est terra.

Regum quarti

onem trās iordanē 7 captiuas duxit duas tribus 7 dimidiā. vastāsq; galileā de tribu cabulon 7 neptalim multos transtulit secū i assyrios q; possent dimidię tribui cōparari. An sepe legit. q; tres trib; isrl captiuauerit 7 hoc fuit initiu; captiuitat; .x. tribuū. Porro osee fili; hela interfecit pbacee regē israel et regnauit pro eo.

De ioathan. Capitulum. XXIII.

Anno secundo

pbacee regis isrl regnauit ioathan fili; ocie in hierlm .xv. ānoꝝ erat cū regnare cepisset. 7 .xvj. annis regnauit. Nomen matris ei; ierusa filia sadoch. Et fecit bonū coram dño. verūtn̄ excelsa non abstulit. Ipse edificauit portā dom; dñi sblimissimā. quā quidā putāt turrim gregis. Hęc ē q; i actibus aploꝝ speciosa dicit. ab hebręis vocatur porta ioathā. Hęc sola remāsit i euersione facta p caldeos. Hic tenuit amonitas 7 iposuit eis ānuū tributū. talēta argēti. 7 tritici .x. milia choros. 7 totidē hordei. In dieb; hui; rasin rex syrię 7 pbacee rex isrl ceperunt i festare regnū iuda. Sub ionathan exorsus est pphetare naum de helcesi de tribu symeo. cōtra niniuen p̄dicēs. Hęc dicit domin; ad niniuen. Exterminabo te 7 nequa q; p̄grediētes d; te i perabūt mūdo. Hieronym; dicit sup naū. herodotū dixisse. Buerisā niniuen a regem edoꝝ tpe iosię. De euersiōe q; finali niniue p̄dixit naum q; facta ē i hūc modū. Palus quę circūdabat eam superiundauit eas. facto pariter terremoto 7 igne de sublimo emisso. De qua inundatiōe videt in libro suo scripsisse ibi. Inundās non faciet innocētem dñs in tēpestate 7 turbine vię ei;. Tñ h̄m aliā lrāz legit ibi. Mūdans nō faciet innocētem.

Tñ libꝛū suū sc̄psit Quasi diceret. Quā p; captiuitatē .x. tribuū sub ezechia. dñi sui sub ionatha p̄us vastaret trā iuda ab assyrijs. i q; pleni; pphetanit d; destructiōe assyrioz i solatiōez get. suę. Qui tādē mortu; ē i trā suā i pace

7 sepult;. Sub ioathan vidit elaias dñs sedētē. 7 seraphi mū. dauit labia ei;. Sub eodē exorsus ē pphare secūd; michas. Et mortu; ē ioathan rex iuda. 7 sepult; ē in ciuitate dauid. 7 regnauit p eo filius ei; achaç.

Uñ d; vidi dñm se detē sup soliu excelsū

Incidentia

Sub ioathan olimpias prima constituta est ab eliensibus. Remus 7 romulus generantur ex marte 7 ylia.

De achaç. Capitulum. XXV.

Anno decimo se

ptimo pbacee regis israel. regnauit achaç in hierusalem. Triginti annozū erat cum regnare cepisset. 7 .xvj. annis regnauit. 7 ambulauit in via regum israel. Nam 7 vnū de filijs suis p̄secrauit idolo traiciēs eum p ignem tophet. in valle beennon iuxta acheldemach. Fuit aut; quidam fili; ennon cuius vallis illa erat.

7 ideo dicta ē been non. id est. filij enno. Tūc ascendit rasin rex syrię 7 pbacee rex isrl i hierlm. 7 obsederūt eā p̄mo vt ait iosephus. Et p̄gress; cū eis achaç vict; est et occisus ē filius ei; çacharias. et multa milia cū eo. 7 captus ē p̄nceps militię eius dichā als ditbā. Lū;

Tophet d; a tophus qd est lapis spongiosus. p̄ cui; p̄cauitates ignis egrediebatur. p̄ quem traiciebant paruulos suos quomūdabāt. sicut nos p̄ aquam baptismi. q; ignis fuit i valle filij ennon qui etiā dicit; gehenna a ge qd ē et terra et ennon.

q; rediꝛz victoz rex isrl i samariā cū magna multitudie captiuozū occurrit ei qdā pphare odida vl obedo. dicēs eos n̄ vicisse virib; p̄ pis. s; p̄t irā dei p̄ achaç arguēs eos q; p̄tribules suos p̄beret captiuos. q; nisi remitterēt parat; eēt eis repētini; iteri;. Tūc ad p̄siliū barachie q; magn; erat i isrl. rex isrl exhibuit captiuis magnā hospitalitatem. et liberos remisit ad p̄ria. Porro secundo obsederūt hierlm rex syrię 7 rex israel. Lūc; timeret achaç nimis. cōfortauit eū elaias di.

cens: Ne timeas ab his duabus caudis titi-
onū fumigantiū. Sed nō credidit ei achaç
nec voluit q̄rere signū a dño. 7 misit nūciof
ad regē assyrioz teglatphalasar dicē: Ser-
u^o tu^o sū ego. ascēde 7 saluū me fac de manu
regl syrię 7 regl isrl. Et itrauit rex assyrioz
syriā 7 vastauit eā. 7 nō redijt rasin ī damas-
cū. Rex aut assyrioz cepit damascū 7 iterse-
cit rasin. 7 damascenos trāstulit ī cirenē q̄ ē
versus ethiopiā. Est enī alia cirene ī africa.
Et occurrit ei achaç rex iuda cū munerib^o ī
damascū. Cūq; vidisset altare damasci mi-
sit ad vriā sacerdotē ī hierlm exēplar ei^o. vt
extrueret ei p̄simile. Quo facto cuz redijset
achaç altare gneū transtulit a facie tēpli ad
aq̄lonē. 7 sup altare nouū obtulit holocau-
sta 7 pacifica. De altari ho gneo vt tradūt
qdā fec̄ illd̄ horologiū famosū de q̄ postea
dicet. Et p̄cepit sacerdotib^o vt dēiceps sup
altare nouū offerret. Et deposuit achaç lu-
teres 7 mare gneū sup pavimētū. vt eis null^o
vteret. Musac q̄ sabbati 7 ingressū regl re-
clisit ī templū dñi

vt cū tēplo ea ppha-
naret. vt sic placere
regi assyrioz Est at
musac gaçophilati-
uz regū. sic corbonā
sacerdotū Ingressū
q̄ regl qdā dicunt
locū ī quo rex adora-
bat. vl̄ portā p̄ quā
ascēdebat ad ado-
rādū q̄ oīa obtura-
uit achaç sicut 7 clauserat tēplū ne itrairent
sacerdotes. Sub eo vidit esaias onus ba-
bylonis. alia decē vidit sub ezechia. 7 mor-
tu^o est achaç 7 sepultus in ciuitate dauid 7
regnavit filius eius p̄ eo ezechias.

Incidentia

Sub achaç roma pdita ē ī mōte palatino
xj. kalēdas maij. a gemellis remo 7 romulo
Anno ab vrbe cōdita. iij. rem^o occis^o ē rastro
pastorali. A fabio duce romuli psularibus
ludis sabing virgines et mulieres rapte sūt
7 pulcherrimā virginū thalomōi sorte da-

ta ē duci romuli Unde q; bene cesserat ei lo-
cus nuptiarū exinde dictus ē thalamus.

De captiuitate decem tribuum. Capitulum. XXVI.

Anno. xii. achas

regl iuda regnavit oçee sup isrl. ix.
ānis. Fecit q; malū corā dño. s̄ nō sic p̄res
ei^o. Tradit enī dēdisse licētiā israelit. vt as-
cēderēt ī hierlm ter ī āno Contra hūc ascen-
dat salmanasar rex assyrioz. 7 fact^o ē ei osee
tributari^o. Cūq; dēphēdisset rex assyrioz
q̄ osee rebellare niteret p̄ susac regez egypti
cui munera miserat obsedit eū. 7 victū misit
ī carcerē ninive. 7 obsedit samariā trib^o an-
nis. 7 cepit eā āno nono osee. 7. vj. ezechie
7 tñstulit isrl ī assyrios. s̄. septē trib^o q̄ remā-
serāt 7 posuit eos iux flumiū goçā vl̄ mōtes
medoz 7 psaz. In p̄ma captiuitate triū tri-
buū credit captiuat^o fuisse tobias. 7 māsit ī
ninive Al forte cū rege osee duct^o ē ī ninive
cui^o historia p̄sumata ē s̄b manasse filio eze-
chie. S; nos tractabim^o eā p̄ finē libri re-
gū. Porro rex assyrioz de diuisis regiōib^o
adduxit colonos in
samariā paucos p̄. s̄. Adhuc. x. trib^o vltra
postea assaradoch mōtes caspios capti-
popullauit trā 7 ha ue tenet. Siq; ḡ de re-
bitauerūt ī vrbib^o ditu filioz isrl ita di-
ei^o. Cūq; essent de cū sub ciro vel s̄bar-
q̄ nq; lōginq; regi tarxerle de duab^o tri-
onibus quinq; ido bub^o intelligēdū est.

la portauerūt in sa-
mariā q̄q; regio suū Et oēs p̄ vocati sūt cu-
thei a q̄busdā potiorib^o int^o eos q̄ vnerāt d̄
regiōe psida. q̄ dicta ē chuta a qdā flumie.
Greci ho dixerūt eos samaritas. q̄ 7 ī euāge-
lio samaritani dicūt. Hebrei ho vocauerūt
eos iacobitas. q; supplātauerāt israelitas a
finib^o suis. Qui cū venissent ī trā isrl. imisit
dñs ī eos leones. 7 interficiebāt eos 7 nūciatū
ē regi assyrioz q̄ dirēt coloni ei^o. q; ignora-
bāt legitia dei isrl. 7 misit eis vnū d̄ sac̄doti-
bus isrl. 7 leaē moyli isçptā lr̄is antiq̄orib^o
Et bitabat sacerdos ī betbel. 7 susceperūt cir

Regum quarti

circisionē et legitima dei israel. nihilominus tamen deos suos in excelsis colebant. **U**n quoniam hebrei os dicunt sibi. propinquos. cum bene erat hebreis. **U**n homo male. dicebant nihil sibi esse cum israel. Migraverunt autem. x. tribus de iuda post annos nonagētos. et. xlviij. ab exitu de egypto. a divisione vero regni fluxerāt anni. cc. xl. et menses septē. et dies septē secundum iosephum. Multi autem ex israelitis confugerunt in regnum iuda. et multi abscoderunt se in abditi. et latuerunt in gētibus circumstantibus. Qui post regressum regi assyriorum redierunt ad propria. et habitaverunt cum samaritis.

De ezechia. Capitulū. XXVII.

Anno tertio ose

regis israel regnavit ezechias in hierusalē. Viginti quoniam annorum erat cum regnare cepisset. et. xxx. annis regnavit. **Q**uoniam matris eius abisa de hierusalem. filia zacharie postumi zacharie lapidati. Qui convocavit sacerdotibus et levitis aperuit templum post annum et post mensem regni sui. et vasa dei reparavit. et restituit sacrificia intermissa. Ipse de consilio sacerdotum fecit pascha secundo mense non in tempore suo. quoniam non potuit populus primo mense convenire in hierusalem. nec sacerdotes purificati erant. tamen tanta multitudo fuit quod multi impurificati comederunt pascha. et tanta copia victimarum. quod in multum levites supplerunt officium sacerdotum. Et post pascha solenniter celebraverunt alijs septem diebus. **H**ic dissipavit excelsa et destruxit statuas. et lucos succidit. et confregit serpentem quem fecit moyses. cui usque ad illud tempus filij israel adolebant incensum et pulverem eius. Ipsius in torrente cedron et vocavit nomen eius. noestā. quod interpretatur os eorum. quod dicitur. Dicebat deus. si non erat. **S**cepit quoniam filij israel ut rediret ad cultum dei. quoniam quidam nuncios eius neglexerunt. quidam quosdam interfecerunt. **U**nde etiam postea ut predictum est meruerunt captivari. **R**ecessit quoniam a rege assyriorum ne serviret ei. Ipse percussit philisteos usque ad gatham. et omnes terminos eorum a turre custodum. usque ad civitatem munitam. id est. presidia et civitates. Anno. xiiij. regni ezechie ascendit sennacherib rex assyriorum in terram iuda. et cepit civitates eorum. et misit ad eum ezechias in lachis

dicēs. **R**ece a me. et quod imposuerit mihi. **E**t in. dixit ei rex assyriorum. ccc. talenta argenti et. xxx. auri. et iuravit quod non noceret ei. **U**n quoniam non invenisset ezechias hanc summam in thesaurum domus domini et suis. recepit lamias auri quos ipse affixerat in valvis templi. **U**n quoniam misisset regi assyriorum predictam pecuniam irritum fecit sennacherib iniurandum. et misit ad obsidendum hierusalem thartam et rapsacem. et castrametati sunt iuxta aqueductum piscine superioris. que est in via agri fullonis. et abstulerunt civibus aquam exterioris piscine. **U**n quoniam vocassent regem ad colloquium noluit exire. sed misit ad eos eliachim pontificem et sobnam scribam. et ioachim a commentariis. et loquebatur ad eos rapsaces hebraice. **E**rat enim samaritanus ut quidam voluit. **F**uerunt quoniam dicerent cum filium esaię quoniam transierat ad assyrios. et susceperat ritum gentium. et factus erat ciliarchus et ait. **H**ęc dixit rex magnus assyriorum ad te. **D**e ezechia in quoniam perfidit. ut audeas rebellare. **S**i perfidis in rege egyptio in nitris baculo barudineo. **S**i spem ponis in deo tuo. nunquid dominus gentium et deus israel liberaverunt eos de manu mea. **S**i spem ponis in populo tuo. dabo tibi duo milia equorum. nec poteris apud te invenire ascensores. **E**t rogabant nuncios rapsacem ut loqueretur eis syriace et non iudaice. audiente populo quoniam erat super murum. **T**unc exclamavit rapsaces etiam ad populum. **H**ęc dicit rex magnus assyriorum. facite mecum quod vobis utile est. ne comedatis stercorea vestra et bibatis urinam vestram. **E**gre dimini ad me et utimini bonis vestris. donec veniam ad vos. et transferam vos in terram que est similis vestre. **U**n quoniam retulissent nuncios comminationes istas ad ezechiam. scidit rex vestimenta sua. et operuit se sacco. et ingressus est domum domini. et misit predictos nuncios et senes de sacerdotibus operatos saccis ad esaiam dicentes. **H**ęc dicit ezechias. **D**ies huius dies tribulationis nostre est. et increpationis divine. **O**ra pro reliquijs israel. si forte deus audiat blasphemiam rapsacem et vindicet. **E**t respondit esaias. **H**ęc dicit dominus ezechie. **N**oli timere. **E**cce ego mitto regi assyriorum spiritum et audiet nuncium et revertetur in terram suam. et deus

*vide magna
phemia
nota huiusmodi
castellam*

ciam eū gladio in terra sua. et recessit raptas a hierusalem et inuenit regem assyriorū expugnantem lobnam. Transiuit autem rex ad pugnādā egyptū vt triūphās rediret ad euertēdā hierlm. Cūq; obsedisset pelusiū. audiuit tharachā regē ethiopię cū multo exercitu venire ī auxiliū egyptioꝝ. et turbat⁹ rex dixit tharachā esse sacerdotē vulcani. et ideo nō dimicaret cū eo. et redijt ī iudeā et obsedit hierlm. Herodot⁹ tñ aliā causā tradit redit⁹ sui. Orate nāq; rege egyptioꝝ ad deū. multitudo soricū ī vna nocte cōedit chordas arcuū ī castris ei⁹. et facti sūt assyrj ī ermes. et dic̄ rapsacē cū exercitu remāsisse circa hierl̄. et sennacherib redijisse ad eū d̄ egypto. Verūtm̄ añ reditus sennacherib de egypto in iudeā h̄ facta sūt q̄ sequuntur.

De signis triū añozū que p̄dixit esaias. Capitulum. XXVIII.

Wm egredere

tur sennacherib iudeā vt trāsiret ī egyptū misit ecechię lrās terribiles et cōminationis plenas dicēs: q̄ de⁹ israel nō posset eū liberare de manu sua. Tūc ascendit ecechias ī domū dñi. et expādēs lrās corā dño orauit dicēs: Dñe de⁹ isrl audi verba sennacherib. q̄b⁹ exprobrauit te nobis. salua nos obsecro de manu ipsi⁹. Tūc misit esaias ad ecechiā. significās ei verba hęc dñi ad sennacherib in hunc modū. Spernet te sennacherib virgo filia sion. mouebit caput post tergū tuū cuz fugerit exprobrauit sancto isrl virib⁹ tuis ascripsisti q̄ vastasti iudeā. Sex dieb⁹ antiq̄s ego plasmani illud et nunc adduxi. i. ego q̄ ab eterno disposuerā q̄ sic flagellarē peccātes. nūc impleni. ego autor fui tu minister. Nonā itaq; circulū ī narib⁹ tuis sicut fit bubalo. et chamū ī labijs tuis sicut fit equo. et reducā te in terrā tuā. Tūc addidit esaias verba sua ad ecechiā dicēs Tibi autē ecechia hoc erit signū liberationis tue. Tertio año recedet a te sennacherib nō reditur⁹. Ego at̄ p̄dico tibi qd̄ facies h̄ año et qd̄ sc̄do. vt cū viderit̄ impleta. scias veruz esse qd̄ p̄dixi de tertio. Comede hoc año qd̄

repereris. vel h̄m esaiam q̄ sponte nascūtur vt h̄m. lxx. q̄ p̄us seueras. Imminētē messione irrnerant assyrj. et vastauerāt segetes. vineas et oliueta. h̄ qd̄ int̄ vngulas eq̄ꝝ calcātū euaserūt. An̄ dicūt. lxx. Comede q̄ p̄ seueras. etiā de p̄culcatū qd̄ sp̄te germiauerūt. De q̄b⁹ dicit esaias. Comede q̄ sponte nascūt. Et iā cū p̄cessissent aduētū sennacherib p̄gregauerāt libi vñcūq; victualia. et reposuerāt in hierlm. de q̄b⁹ dicit liber regū Comede qd̄ repererit. Porro sc̄do año cōede q̄ sp̄te nascūt. vel h̄m esaiā pomis vescere qd̄ idē ē. Sc̄do enī anno dñi moraret sennacherib in egypto. qz desuerāt eis p̄dicta victualia. multiplicauit eis dñs abundantē q̄ sp̄te gignit hum⁹. Porro ī tertio anno fugato hoste securi seminate metite et comedite. Et tūc de hierlm egrediēt reliq̄. et qd̄ saluatū ē de mōte sion. et qd̄ reliquū ē de domo iuda. mittet radicē deorsū et faciet fructū sursum. Per sile arborū loq̄tur q̄ q̄sto p̄fundius figit radicē tāto copiosi⁹ et alti⁹ facit fructū. Et ē sensus. Multitudo ppli q̄ fugit de iudea añ facie hostiū. et recepit se in hierlm vt saluaret. fugato hoste redibit in terrā suam. et populabit eam. Hoc audito ecechias gaudius ē. et de p̄silio elaię et sapiētū obturauit capita fontū extra vrbē. et exitus aquarū in iudea ne redeūtes assyrj inuenirent aquarū abundantia. Tūc obturauit ecechias superiores fontes aquarū gyon et auertit eas subter ad occidentē vrbis daniel vt influerēt piscinā inferiorē. Fecit etiā añ fontē siloe q̄si stagnū ī q̄ colligerent aque. et reseruent̄ ciuib⁹ in vsū oblididōis. Et h̄m epiphaniū ad p̄ces elaię copiosi⁹ solito egressę sūt aque de fonte siloe. Hoc autē stagnū vocat̄ ī euangelio natatoria syloe. De fuga sennacherib. Ca. XXIX.

Actū ē aut post

annum redijt sennacherib ab egypto. et cum iudeam vastasset tandem obsedit hierusalem. Sed in eadem nocte angelus dñi percussit ī castris assyrioꝝ. c. lxxxv. milia. Et timēs sennacherib fugit cuz. x. viris

Regum quarti

ut aiunt hebrei. 7 redijt in ninive. Cumq; ado-
ret in templo nesrach deum suum. adramelech 7 se-
rasar filij eius percusserunt eum in gladio. 7 fugerunt
in ararath partem armenie campestre 7 vberem ad
radicem montis thauri. per quem fluit araxes. 7 re-
gnavit filius eius pro eo assaradon. Indignati erant
maiores filij in patre. quod filium maiorem natum profece-
rat eis in regem. eo quod magister diligenter matrem illius
quam ipsorum. In hoc autem ostensus est sennacherib ne-
quior populo quam patris.
dio filiorum est reservatus. Porro hieroso-
lymite videtes strage hostium. egressi sunt
7 spoliaverunt castra. Spolia vero mortuo-
rum tollentes excusserunt ex eis pulverem tantum
nam ignis diuinus latenter eorum cadaue-
ra incinerauerat.

De regressu solis. Ca. XXX.

Zechias autem

post inopinabile 7 incredibile trium-
phum. licet secundum iosephum cum populo hostias deo im-
molasset. non tamen digne gratias egit. Nam et antequam
elatus est. 7 canticum non cantauit. sicut in huiusmodi fa-
cere consueuerat patres. 7 propterea egrotauit vs-
que ad mortem. 7 venit ad eum esaias 7 ait. Hec
dicit dominus: Dispone domui tue. quia mouerit tu
7 non viues. Contristatus est ezechias eo quod filium
non haberet. non quod domum reliqueret desolatam si-
ne forte frustraretur in eo. promissio facta dauid de
christo pulsus ad parietem fleuit amare. forte ut
secretum oraret. 7 ne astantes lachrymas eius vi-
derent. vel forte ad parietem porticus templi erat
in qua cubabat. 7 quia in porticum ascendere non
poterat ad orandum. saltim ad faciem eius orauit di-
cens: Obsecro domine memeto quando ambulauerim
coram te in veritate. quod dixi. 7 si nunc peccavi parce
ne peream apud te quam feci coram te. Porro an-
tequam egredieretur esaias mediam partem atrij. dixit
ad eum dominus: Redi. 7 dic ezechie: Hec dicit
dominus deus dauid patris tui. Audiuimus orationem tuam.
7 vidi lachrymam tuam. Ecce sanauimus te. die. iij.
ascendes in templo. Diebus tuis addam. xv. annos.

de manu regis assyriorum. cuius reditum timere li-
berabo te 7 urbem hanc. propter te 7 propter dauid ser-
uum meum. Hic apparet. quod manasses nondum na-
tus erat. qui pro morte patris cum regre cepisset.
xij. annorum erat. Et ait ezechias: Quid erit si-
gnum quod dominus sanabit me. Cui esaias: Vis ut
ascendat umbra. x. lineis in horologio. an ut re-
uertat totidem gradibus. Erat enim hora diei. x. 7
umbra gnomonis descendebat per. x. lineas.
Dedit ergo regi optionem signi. ut vellet quod sol
staret per spatium. x. horarum immobilis vel rediret ad
orientem. 7 iterum inchoaret diem. Quodlibet autem isto-
rum fieret. adderet. xij. horis diei. x. horarum. Huius-
sensui resonat hebreus dicens: Vis ut stet um-
bra. x. lineis. an reuertat. In esaias quod de redi-
tu solis ad orientem agitur. 7 non de ascensu um-
brarum. Verumtamen super librum regum sic exponitur. Vis
ut ascendat umbra. x. lineis. procedente super sole
tra per boreales plagas versus orientem. sic quotidie
per noctem super terra procedere solet. 7 sic completis. x.
horis statim redeat ad locum ubi nunc est. 7 perficiet
diem istum. Et elegit rex ut rediret sol ad orientem
Si non staret. alicui cause naturali posset ascribi.
vel forte quod iam alio tempore factum fuerat sicut
sub iosue signum inau-

ditum elegit. Et statim
sol stans in oriente re-
versus est iterum per. x. lineas.
per quas iam descenderat.
Tunc fecit esaias affer-
ri massam ficuum. 7 cata-
plasmauerit super vul-
nus eius. Hebreus ma-
gis prope dicit super vlcus
eius. Quidam suspici-
unt fuisse apostema
cuius sanies in cutis
superficie provocatur
siccioribus ficis cotu-
lis. Porro aqua sym-
machus et theodo-
ciorum regum morbum fu-
isse dicunt. cui quod dicitur
cuius supra apposi-
ta scriba putat. Et ita
dei potentia monstrata

In sacra pagina vs-
que ut progressus ab occi-
dente ad orientem dicatur
ascensus. progressus in or-
ientem descensus. Ascensus
autem iste sol dupliciter
potest intelligi. Vel quod gra-
dati 7 solito motu a
puncto decime lineae. in
quo iam erat ad orientem
reuerteretur. 7 a puncto
vnde pro orientem processerat
in momento rediret
ad punctum decime ho-
re in quo nunc fuit. Vel
quod in momento ad pri-
mum punctum orientis re-
diret inde gradatim
ad punctum decime ho-
re reuerteretur.

*quod dicitur in esaiis dicitur ezechia regi
iuxta*

est cum p̄ res noxias sanitas restituta ē. Et cōualuit ezechias. 7 t̄tia die ascēdēs ī tēplū ait: Ego dixi dñe. i. dñi egrotare p̄nes me cogitavi. in dimidio diez meozū vadā ad portas iheri. i. nō dū suscepta sobole quā expectabā descēdā ad inferos. 7 dū h̄ cogitarez q̄siui a te orādo residuū ānoz meoz. vt p̄ velles me p̄rem fieri q̄s aīa mea p̄uari. Huic cātico ezechie. p̄mittūt. lxx. titulū talē. Oratio ezechie regl iude. s̄ meli⁹ ē ī esaiā. Sc̄ptura ezechie regl iude. Nā ī hoc cātico narrauit tm̄ qd̄ cogitauerat vt̄ orauerat dum egrotasset. 7 nō orauit ī eo. nisi duob⁹ verbulis tm̄. vt̄ ibi: Domine responde pro me 7 in fine. domine saluū me fac.

De morte ezechie. La. XXXI.

In illo tempore

i misit merodach filius baladā rex babylonis lrās 7 munera ad ezechia. p̄t̄ ē vt̄ soci⁹ ei⁹ eēt 7 amic⁹. Nā eo tpe rex medorū 7 rex babylonioz recesserāt a monarchia assyrioz sub assarodach. ne essent sub eo. P̄cipua t̄n causa legatiōis hui⁹ credit̄ h̄ fuisse. Chaldei vigebāt ī astronomia. nec poterant inuenire hm̄ artē suā. quare dies fere in duplū protensa fuerat. 7 tandē audi erant hōc pro rege hierosolymoz factū esse 7 miserūt ad eū vt̄ scistarent̄ rei veritatem. P̄terea chaldei adorabāt solem. 7 miserūt regi munera. vt̄ honorarēt hōminē quē honorauerat deus eoz. Et letat⁹ ē ezechias ī aduentu eoz. 7 itez elat⁹ est ī animo suo. nec fuit in domo sua. nec in omni potestate sua. qd̄ non ostenderet eis. Etiam domum aromatū. quam quidam tradūt fuisse cellā aromatū in templo dñi in quā inducere gētiles nefas erat. Sc̄dm̄ epiphaniuz x̄o dom⁹ erat lōgissima. quā fecit salomon iuxta descriptionē patr̄ sui cōtra orientem syon. 7 fecit occulti aditus compositionem lōge a ciuitate. q̄ deprehendi ab vniuerso populo nequiuerat. plurib⁹ q̄ sacerdotib⁹ ignota erat. illicq̄ rex posuit aurū 7 aromata q̄ adnecta erant de ethiopia. In ea post sepulcra regum erāt sepulcra pontificū 7 postremo se-

pulcra p̄phaz. Hoc secretum dauid 7 salomonis ezechias gētib⁹ denudauit. 7 ossa paterna p̄taminauit ex p̄ntia p̄phanoz. Et ab ipso die sterilis fact⁹ ē. Porro cū abissent legati. venit esaias ad regē 7 ait: Quid dixerūt viri isti. 7 vñ venerunt ad te: Qui cū indicasset ei qd̄ quēsierāt. dixit esaias: Hec dicit dñs: Ecce dies veniēt 7 auferent̄ ī babylonē oīa q̄ in domo tua sunt. 7 q̄ absconderāt p̄res tui. S; 7 de filiis tuis erūt eunuchi in palatio regl babylonis. Hoc īpletū esse fabulant̄ hebrei in daniēle 7 socijs eius q̄ cū ioachim filio iosie capti sūt. Sed ven⁹ credit̄ eos eunuchos fuisse nō corporis sed mēte. Et respōdit ezechias. Bon⁹ ē sermo dñi. Sit pax 7 veritas in dieb⁹ meis. 7 dormiuit ezechias cū patrib⁹ suis. 7 celebrauit exequias eius vn̄uersus iuda 7 sepelierunt eū sup̄ sepulcra filioz dauid. i. eminentius sepulcrū ceterū fecerunt ei causa pietatis q̄ coluit deū. Ipse enī sic cōmēdatur in libro regū. Nō fuit simil̄ ei neq̄ ante eū neq̄ post eū de cunct̄ regibus iuda. in hoc excipitur dauid. qz nondū erat s̄b eo regnū iuda. Si q̄rit̄ de iosia. dicim⁹ qz iosias melior fuit eo s̄ iste p̄ponit̄ ei in hoc qz magnificat⁹ ē p̄claris belloz titulis. 7 qz tria inaudita fecit dominus pro eo. regressum solis. additionez annozū. stragem hostiū per angelum.

Incidentia.

In dieb⁹ ezechie syracusa 7 cathina ī sicilia cōditē sunt. Romulus milites ex p̄plo sumpsit. q̄si ex mille vnū. Lures q̄ s̄b statio rege sabinoz romulo fauebāt quirites appellauit. c. elegit senes. quos appellauit p̄res Romulus apud paludē capree nusq̄ comparuit. 7 suadente lucio quirini nomine cōsecrat⁹ ē. post romulū senes p̄dicti singuli p̄ quinos dies rē publicā rexerūt p̄ annū fere et dimidiū. Qd̄ regnū appellatū ē inter tps̄ Tunc secundus a romulo regnauit numa p̄pilius q̄ p̄dictos senes senatores appellauit. Hic prim⁹ cōgiariū militib⁹ dedit. i. imperialē largitionē in sui promotiōe. Januariū 7 february anno addidit. fundamēta capitolij iecit. sibilla erictea claruit.

Regum quarti

De manasse et morte esaię.

Capitulum. XXXII.

Est ezechiam

p regnavit manasses filius ei⁹ p eo
xij. añoz erat cū regnare cępisset. 7 lv. añis
regavit i hierl³. 7 fecit malū corā dño. Edifi-
cavit enī excelsa q̄ dissipauerāt p̄es. 7 erex-
it aras baal 7 lucos 7 extruxit altaria militię
cęli in duobus atrijs tēpli. 7 posuit idolum
luci in tēplo dñi. 7 traduxit quēdā filiū suū
per ignē topbet. ariolos. augures. p̄hitones
7 auruspices multiplicavit 7 errare fecit in-
dam i vijs gētū. Cūq; arguerēt eū. p̄phete
missi a dño. nemini eoz parcebat. s̄ plateas
hierusalē p̄phetaz sāguine purpuravit. In
sup alioz sanguinē innoxū fudit multū ni-
mis. donec impleret hierusales vsq; ad eos
Esaias q̄z auū maternū fm hebreos vl' affi-
nem suū eiectū extra hierusalē circa piscinā
siloe serra lignea p mediū secare fecit. Qui
dñi i p̄ncipio sectionis angustiaret. petijt si-
bi dari aquā vt biberet. 7 cuz nolent ei da-
re. dñs de sublimi misit aquaz i os suū 7 ex-
piravit. nec tñ carnifices destiterūt a sectiōe.
Et ob hāc aquę missionē p̄firmatū ē nomē
siloe. quod interpretat' missus. nec sepelierunt
eū in sepulcro p̄phetarum. s̄ sub quercu ro-
gel. iuxta trāsitū aquarū. quę fecerat ezechias
i memoriā miraculi qđ fecerat dñs i aq̄s
illis ad p̄ces esaię. Tradit enī epiphani⁹ qđ
duz sennacherib rediret ab egypto p̄misit
exercitū ad obsidendū hierusalē. qđ castra
metatus ē circa piscinā siloe vt aq̄s eius vte-
rentur. Eratq; piscina quasi cōmunis. nam
7 ciues ad eas descendere poterant 7 hostes.
Quās aut esaias obtinuit a dño. vt cū egre-
diebantur ciues erant ibi aquę sic prius. cū
vero accedebant hostes siccabant aq̄ prius
ita vt mirarētur assyrj vñ essēt aquę i vrbe
Porro i iugē memoriāz hui⁹ facti. Ad huc
aquę siloe nō iugiter. s̄ in certis horis ebulli-
unt. Cūq; in p̄pria p̄sona accessisset senna-
cherib. facta ē strages supradicta i exercitu
ipsius. In tātę rei memoriā p̄plus gliose p̄
phetam sepeliuit in loco p̄dicto. vt etiā

orationibus eius post mortem indefinenter
hui⁹ aquę bñficio potirentur. Aliqui lib: i
habent in hoc loco oratiōez manasse quę po-
nitur in fine secūdi paralipomenō. ideo nō
habet necesse hic poni. cū etiā plura exēpla-
ria eam i hoc loco nō contineant.

De morte manasse. Ca. XXXIII.

Misit ergo

i dñs aduersus manassen regem
babylonioruz qđ depopulat⁹ est iudā 7 ma-
nassen dolo captū traxit in babylonē. 7 plu-
ribus afflixit tormentis. Et intelligens ma-
nassen hanc esse manū dñi. egit p̄nitentiam
7 intente oravit ad dñm. 7 misertus dñs re-
duxit eū in regnū suū. Qui cū venisset hie-
rosolymā deleuit idola. lucos 7 aras qđ fece-
rat. ita vt i memoriā prioruz nil superesset. Et
restituit cultū dñi sicut pri⁹. 7 p̄lm idipsum
docuit. 7 sic a p̄ori cōuersatione mutat⁹ est
vt nō sine grandi amiratione vitam ageret
beatā. Duros quoq; ciuitatis 7 turrez 7 an-
muralia multa munitiōe firmavit. Et mor-
tu⁹ ē manasses 7 sepult⁹ i horto dom⁹ suę i
horto aq̄. 7 regnavit amon fili⁹ ei⁹ p eo.

Incidentia

In dieb⁹ manasse sibilla erophila cla-
ruit in samo vñ 7 samia dicta ē. Partheni-
tarētū cōdiderūt. Blarcus de choo insula
p̄m⁹ ferri glutinū intra se excogitavit. Ter-
tius romanoz rex tull⁹ hostilius. Hic p̄m⁹
regū romanoz purpura 7 fascibus vsus est
Qui post longā pacem bella reparavit. Al-
banos. vegetes. fidenates vicit. adiecto mō-
te celio ampliavit vrtem. Tandem cum do-
mo sua fulmine conflagratur.

De amon et iosia.

Capitulum. XXXIII.

De ro. xxij. an

p norum erat amon cum regnare cę-
pisset. 7 duob; tñ añis regnavit i hierusalē
Lxx. dicūt. xij. Qui fecit malū corā dño
sicut pater su⁹ i iuētute sua fecerat. 7 teten-
derant ei insidias serui sui. 7 interfecerunt
eū in domo sua. Populus aut p̄cussit eos

qui interfecerunt regem et sepelierunt eum cum patre suo et statuerunt sibi regem iosiam filium eius pro eo. Octo anno et erat iosias cum regnare cepisset et xxxi. annos regnavit in hierusalem et ambulavit per omnes vias david patris sui. Non declinavit ad dexteram neque ad sinistram. Qui in quarto regni sui anno qui erat ei. xij. etatis ut dicit iosephus pietatem et iusticiam mirabilem in se ipsis demonstrabat.

Quia populum iam revocabat ab idolatria. Et opera sua velut senior emendabat. Porro anno regni sui octavo omnem civitatem et provinciam a cultu idolorum purgavit ut nullum vestigium idolatrie superesset. Scrutabatur etiam domos ne quod latenter remaneret suspectum et in unaquaque causa iusticiam coluit tamquam artis sue medicinam. Misitque in totam provinciam ut deferrent ad reparationem templi munera pro sua voluntate unusquisque et proposuit huic operi helchiam sacerdotem magnam et amasiam qui erat supra civitatem et saphan scribam et facta est reparatio templi fideliter et indilate.

De hieremia. Cap. XXXV.

Anno. xij. regni

iosie exorsus est prophetare hieremias filius helchie de sacerdotibus anathot in terra beniamin tertio ab urbe miliario et prophetavit usque ad eversioem urbis. xl. annis et uno anno propter illud tempus qui in egypto prophetavit in thannis. Et cum puer esset dixit ei dominus: Prophetam in gentibus dedi te. Qui cum dixisset. A. a. a. domine deus nescio loqui quia puer ego sum misit dominus manum suam et tetigit os eius et ait: Ecce dedi verba mea in ore tuo. Extunc ibi esset adolescens cepit prophetare et predicare. mae confurgens et frequens stans in porta domus domini et in atrijs templi et ostendit ei dominus signa eversiois hierusalem quam predicabat. Quarto signo signavit ei auctorem illius eversiois deum. Ostendit enim ei

quasi furem vigilantem cum vigila et dānificaret dormientes. Sic enim dominus iam vigilabat ad percipiendum populum suum. Secundo vero signo ostendit ei dominus qui misit ad helchiam ut videret per ollam succensam a facie aquilonis et ait: Ab aquilone pandet omne malum super omnes habitatores huius terre id est a caldeis qui iuxta situm hierusalem ab aquilone venerunt. Has duas visiones vidit helchias. De tertia incertum est. Verius tamen putatur quod sub alijs regibus vidit eam sicut cetera que sequuntur. In tertia enim visione ostendit ei dominus causam eversiois. Nec fuit haec visio imaginaria sed corporalis. Precepit enim dominus ut tolleretur liber suum et absconderet illud super eufraten. Et post multos dies ex mandato domini revertens invenit illud putrefactum et nulli usus aptum et ait ei dominus: Sicut adheret liber ad liberos viri sic agglutinaui michi domum israel et domum iuda. Sed quia recesserunt a me fornicando post deos alienos quasi putrefiunt trans eufratem captivati. Reliqua hieremie locis suis tractabimus.

De inveniētionē deuteronomii.

Capitulum. XXXVI.

Quinto decimo oct

tanō anno regi iosie precepit iosias helchie ut residuum pecunie que oblata fuerat ad templi reparationem conflaret et fieret inde vasa ad misterium domini. Cumque helchias omnia diligenter scrutaret invenit librum moysi in templo. Forte aperuit arcam et invenit deuteronomium quem moyses reponi fecerat in ea et misit eum regi per manum sapham. Qui cum legisset coram rege scidit rex vestimenta sua. Audiuit enim maledictiones scriptas in transgressores legis et crebras comminationes dei. Quasi sequeretur idola eijceret eos de terra quam dederat eis sicut eiecerat amozeos a facie eorum. Et mirabatur quod adhuc esset in terra et verebatur imminere captivitates. Tunc precepit helchie et viris prudentibus ut consulerent dominum super se et super populum suum. Qui de scederunt ad oldam prophetissam uxorem selli qui habitabat in hierusalem in secunda. i. secundo habitu muri quem fecerat ezechias de quo dixit sophonias et ululat a secunda parte. s. quia per secundo muro circumdata prius capta est. Forte non inveniunt hieremias

Regum quarti

miā. Vel potius nulli ad huc momēti erat. Et respondit olda. Hęc. d. d. Ecce adducā mala q̄ sc̄pta sūt i libro legis sup locū hūc 7 habitatores ei⁹. q̄ irritauerūt me i cūcti opib⁹ manuū suarū. Succēdet indignatio mea 7 nō extinguet. Regi autē q̄ misit vos dicetis Hęc. d. d. Pro eo q̄ audisti vba volumis 7 p̄territū e cor tuū 7 hūilat⁹ es. differētur hęc mala. nec fiēt i dieb⁹ tuis. 7 colligā te ad patres tuos i pace. Quod nō ē intelligēdū de pace ipsi⁹ regis. ipse enī occisus ē a pharaone. s̄ de pace ppli. i. p̄s q̄ i ferret p̄plo q̄ cōminat⁹ fuerat. His auditis mittēs rex i oēs puincia p̄gregauit oēs pplm i hierlm 7 stās sup grad⁹ legit cūctis audientib⁹ oīa verba libri 7 p̄cussit fedus corā dño. 7 cōpūlit oēs sacramēta p̄stare. vt leges mosaycas p̄ oīa custodirēt. Et deleuit aurspicēs 7 maleficos oēs. 7 oīa vestigia idolatrię redēgit i puluere. Et iā vestigia quedam serpentis enī quem cōminuerat siue cōtriuērat egecbias. Ob h̄ in p̄logo sophonię legit Josias cōtriuēsse eū. 7 p̄taminauit excelsa. 7 vallem top̄het. 7 ignē moloch. Forte ossa mortuorū vbiq̄ sparsit. vel q̄libet alia imūdv. vt potius abominalis q̄ venerabilis loc⁹ appareret. Equos q̄ solis 7 currus q̄s depinxerāt reges iudē i introitu tēpli iuxta exedrā nathāmelech eunuchi penit⁹ destruxit. Fecerāt ibi iudēi idolū solis quasi puerū iherem. q̄ nullū patit seniu. s̄ quotidie renouat. Fecerāt 7 ei equos 7 currū. putātes q̄ i hūc modū heliā trāstulisset. Et ascēdēs rex i bethel sup altare qd̄ fecerat ieroboā combussit ossa sacerdotū. 7 falsoꝝ p̄phetarū eruta de sepulcris excelsoꝝ iuxta verbū abdon p̄phetę cui⁹ titulū cū legisset i sepulcro. p̄cepit ne mouerēt ossa ei⁹. nec etiā illi⁹ cū quo sepultus erat. Id ipsū fecit i excelsis samarię 7 i vrbib⁹ manasse 7 effarim. 7 symeō. vsq̄ i neptalim ossa de tumulis excelsoꝝ eruta sup altaria cōburēt. 7 tā ossa q̄ altaria i puluerē redigens. Hoc p̄dictū erat de iosia añ annos. ccc. lxj. 7 reuersus i hierusalem fecit phase. conuocans ad illud etiā filios israel qui captiuitatē assyriorū aliq̄ modo effuge-

rant. vel etiā de captiuitate aliq̄ casu redierant. Et traditur de eis habuisse ad. xj. milia nathinnoꝝ. Nō est factū phase tale a dieb⁹ iudicū. In paralipomenon legit a dieb⁹ samuelis. qd̄ posset dici vitio scriptoꝝ factū 7 scriptū esse samuelis p̄ salomonis. nisi id ipsū i iosepho legeret. Potest tñ intelligi qd̄ samuel fecerit phase. 7 si i hystoria nō legat̄ Qd̄ autē iudices fecerint phase. certū ē quoniā moyses 7 iosue iudices fuerūt. 7 factū ē hoc phase i hierlm. xvij. āno regni iosię.

De morte iosię. Cap. XXXVII.

Diebus eius

ascēdit pharao nechao rex egypti contra regē assyriorū. Audierāt enī eū iā debilitatū. q̄ medi 7 babylonij a monarchia ei⁹ recesserant. 7 estimabat qd̄ defacili posset obtinere syriā. P̄tio aggressus erat regē ad remon. q̄ regnabat tūc i carchamis. Descēdit ergo iosias i occursum ei⁹. p̄hibens ne trāsitū faceret p̄ iudeam. 7 misit pharao ad iosiam dicēs. Quid mibi 7 tibi rex iuda. Nō aduersum te venio. ad eufraten p̄pero. Mit tit me deus ad medos. sine me. ne deus qui mecum est interficiat te. Et nō acquieuit iosias. s̄ cū rege ad remon cōponebat acies vt dimicarent aduersus pharaonem. Et forte dum transisset a curru in currū q̄ sequebat̄ eū i more regio occisus est a sagittarijs i cāpo magedō. 7 planxit eū icōsolabiliter ad remō rex euz exercitu suo. Unde 7 illud dictū est. Erat planctus sicut planctus ad remō. Traditur autē qd̄ iuxta arbore 7 fontē occisus fuerit. q̄ statim aruerunt. 7 relat⁹ ē i hierlm. 7 sepultus ē i mausoleo patrū suoꝝ. Et plāxit eū vniuersus iuda i hierlm. 7 maxime hieremias. q̄ sup exequias ei⁹ scripsit t̄nos lamentabiles. Quomō sedet sola ciuitas. 7 quib⁹ vtebāt cantores 7 cātatrices sup exequias iosię. Et longis tēporib⁹ i iudea sup iosiā eos replicabāt. Quib⁹ postea sup addidit idē hieremias alias lamentationes super excidio ciuitatis.

Incidentia

In dieb⁹ iosię quart⁹ romanoꝝ rex an-

cus marcius numenepos ex silia. aduetinus
montem et ianiculum ubi adidit. Supra
mare. xvj. ab urbe milario ciuitate hostia co
didit. Oraculo doneo pmu grecia vfa est
Quintus romanoz rex tarquini⁹ priscus. q
circu rome edificauit muros et cloacas. et ca
pitoliu extruxit. ludos romanos instituit.
Ariō a delphino i theatru deportatus est.

De ioachim vel ioachaz.

Capitulum. XXXVIII.

Reliquit aut iosi

as tres filios heliachim q etiechoni
as pgenitu. xxv. anoz. mediu aut ioachaz
q etellu dicit⁹ e. xxij. anoz. et tertiu mathani
am circit octo anos. Tulit ergo plus terre
mediu filiu ioachaz. et constituit eu regē p pa
tre suo. q tribu mesib tū regnauit i hierlm
Nā vt dicit paralipomeno venies pharao
nechao rex egypti i hierlm amouit eu. et ip
sinit mulctā terre. et talēta argēti. et vnu auri
et constituit regez p eo fratre ei⁹ pgenitu hel
achim sibi tributarius. Et mutato noie vo
cauit eu ioachi. vt mutatio nois esset signū
subiectionis et duxit secū ioachaz i dolo. sub
specie honoradi eu i egypto. Nā cū venissz
i reblata vinxit eu. et ligatū misit eu i carcerē
i egypto. Porro ioachi. xxv. anoz erat cū
regnare cepisset. et xi. anis regnauit i hierlm
et fecit malū corā dno. iuxta oia q fecerāt pa
tres ei⁹. Cūqz argueret eu vias ppheta. cō
minat⁹ e ei valde. et fugit vias in egyptum
Et misit post eu ioachi. et reduxit eu. et mor
te turpissima iterfecit eu. Anno qrtō regni
ioachi cepit regnare i babilōe nabuchodo
nosoz q victo rege egypti. tulit oia q ei⁹ fue
rant a riuo egypti vsqz ad flumē eufraten. et
trāsies eufratē oēs syriā vsqz ad pelusiu cepit
ppter iudeā. Porro ano qrtō ioachi lo
cutus e hieremias ad oēs plm iuda et ad ci
ues hierlm dicēs: A tertio decio anno iosie
locut⁹ sū vob vba dñi. et hodie e. xxij. an⁹. et
nō audistū me. Propterea h dicit dñs: Ad
ducā fuū meū nabuchodonosoz sup terraz
hāc. et sup oēs natiōes q i circuitu ei⁹ sūt. et p
niēt regi babilōis. lxx. anis. Cūqz i plēti fue

rint ani. lxx. visitabo sup regē babilonis. et
sup terrā chaldeoz i iqtatē eoz. ponā illā i
solitudines sepiternas. Et mirabant q tā
audact loqrēt. Nā i pncipio regni ioachiz
cū staret in atrijs tēpli et dixisset. Hec dicit
dñs: Dabo domū hāc sic sylo. et vrbem hāc
dabo i maledictionē apprehēderūt eu sacer
dotes et pphete et oīs plus dicētes: Mor
te moriat. Et ascēderūt de domo regis pncipes
iuda. et sederūt i porta dom⁹ dñi. et accusabāt
hieremiā sacerdotes et pphete. Qui rñdit.
Misit me dñs vt pphetarē adūsus locū istū
Ecce i manib⁹ vestris sū. facite quod rectū e
in oculis vestris. Et liberauerūt eu pncipes
a manib⁹ ppli. et maxime aichā fili⁹ saphan
dicēs: q michas in dieb⁹ ezechie similia p
dicasset. et multi pphete i dieb⁹ regū. nec ali
quid a regib⁹ ppheti sūt s honorati. Clauise
rūt tū pncipes hieremiā ne publice pdicaret
Dixitqz tūc dñs ad hieremiā. Tolle volu
mē et scribes oia vba q locut⁹ sū t adūs⁹ iudā
et alias gētes. a dieb⁹ iosie vsqz ad diē hāc
Et cōuocauit hieremias baruch filiū nerie
et scripsit baruch ex ore hieremie oēs sermōes
dñi. et dixit ad eu hieremias. Clausus sū nec
valeo igredi domū dñi. Ingredere ergo tu
et lege q scripsisti in die ieiunij audiēte plo
et vniuersis q veniūt de ciuitatib⁹ suis. Et fe
cit baruch sicut pcepit ei hieremias sepe le
gens in domo dñi. Factus est autem i anno
quinto ioachim. i mense. ix. pdicauerunt ie
iunium omni populo in hierusalem. et vni
uersis q fluxerant de iuda. Et legit baruch
sermōes hieremie i introitu portę nouę do
mus dñi. Quod cū audisset filius gamarie
micheas descendit ad pncipes et seniores
domus regis qui sedebant in gacophylatio
scribe. Qui cū nunciasset eis quē audierat
aduocauerūt ad se baruch. Qui cū legisset
omnia verba coram eis obstupuerūt et dixē
runt ei. Absconderet tu et hieremias. et nemo
sciat vbi sitis. Et ingressi sunt ad regem q
sedebat in domo hyemali. mense nono. et po
sita erat arula coram eo plena prunis. Cū
qz legisset vidit fili⁹ nathanię tres pagellas
vel. iij. scidit rex volumen scalpello scribe et

prophetam
hieremias capti
vobis israel
et babilonia

Regum quarti

picit in ignē donec consumeret. Quibusdā tñ tradicentibz p̄cepit rex suis suis. vt cōphenderēt baruch et hieremiā. Dñs autē abscondit eos. et dixit itez dñs ad hieremiam Scribe rursum in volumine oēs smōes q̄s cōbussit ioachiz. et sup addes plures. et p̄cipue ea q̄ dicit dñs p̄tra ioachim. Nō erit ex eo q̄ sedeat sup solium dauid. et cadaver ei⁹ p̄jicietur ad estū p̄ diem. et ad gelu p̄ noctem. Nō plāget eū v̄ frater v̄ soror. i. nō plagēt euz frater et soror. dicentes v̄. nō cōcrepabūt ei v̄ dñe. et v̄ iclite. Sepultura asini sepeliet putrefact⁹ et picet⁹ extra portas hierlm.

De nabuchodonosor et morte ioachim. Capitulum XXXIX.

Actū est autem

in anno. viij. ioachim ipse ē q̄rtus añ⁹ nabuchodonosor. ascendit nabuchodonosor in iudeā. et depopulabat eā. Rechabites autē q̄ habitāt in tabernaculis seorsuz ab omnibus timētes ascēderūt in hierlm vt saluarent aīas suas. Et dixit dñs ad hieremiā Uade et introduce oēs rechabitas in vnam exedra thesaurorū iuxta domū dñi. Et introdixit eos in gaçophilatiū filiorū ennon. Et posuit coram eis cyphos. et calices plenos vini dicēs: Bibite vinū. Qui responderunt. Non bibem⁹ qz ionadab filius rechab pater noster p̄cepit nobis dicēs: Nō bibet⁹ vinū vos et vxores vestre et filij v̄ri vsqz in sepi-ternū. domū nō edificabitis. semētē nō sere- tis. vineas nō plātabitis. in tabernaculis habitabitis cūctis diebz. vt viuat⁹ multis die- bus sup terras in q̄ pegrinamini. Tunc ait dñs ad hieremiā: Dic habitatoribz hieru- salem. Hec dicit dñs: Nunquid nō accipiet⁹ disciplina vt obediat⁹ mihi sic rechabite pa- tri suo. Propterea inducā sup vos mala q̄ locut⁹ sū. de stirpe ho rechab nō deficiet vir- stas in p̄spectu meo. Porro cū ascēdisset na- buchodonosor in hierlm. cepit ioachiz et liga- uit eū. et traxerat secū in babylonē. et nobiles cū eo. In itinere ho iposuit ei nabuchodo- nosor tributū et remisit eū in hierl. s. obsides traxit secū pueros de semine regio. danieles

qz et tres pueros. et fuit ei ioachim tribus añis. Sed cū audisset qz rex egypti iterū pu- gnare vellet p̄ nabuchodonosor. negavit ei tributū qd̄ p̄miserat. Et ascēdens rex baby- lonis in hierlm sub iure federis intravit eam. Sed cū intrasset fidē nō seruauit. sed iuvenes fortissimos quosqz occidit vna cum rege io- achiz quē et añ muros in sepulcrū p̄jici iussit. Et qz nō seruauerūt ei fidē hostes. ideo forte liber regū vocat eos latrūculos dicēs: Et im- misit dñs in ioachiz latrūculos caldeoꝝ et syrie et moab. et amō. vt disperderēt eū iuxta v̄bz dñi. Nā stigmata sūt in eta in corpore occisi cō- tra legē. i. nomē idoli qd̄ colebat codonaçer. Et cōstituit nabuchodonosor filiū ei⁹ regēz ioachiz equocū. scz p̄ri. dictū ieckoniā. Octo et x. añorū erat ioachiz cū regē cōpisset. et tri- bus tñ mētibz regnavit. et decē diebz. Nam cū recessisset nabuchodonosor timuit. ne io- achiz memor nec paternę adhereret egypti- tiz. et pugnaret adu⁹ eū. ideo redijt et ob- sedid hierlm. Sz ad vocē hieremię egress⁹ ē ioachiz ad eū cū matre. et oī domo sua. et p̄nci- pibz ei⁹. Et suscepit eos rex babylonis. año octano regni sui. et tulit vniūsa vasa aurea de domo dñi. et thesauros dom⁹ regie. et trās- tulit in babyloēz cū rege et matre ei⁹. d̄ domo regia circit̄ duo milia. De p̄ncipibz et viris robusti septē milia. artifices et iclusores mil- le. in sūma q̄si decē milia. inter q̄s erat mar- docheus et ezechiel adhuc iuuenis de genere sacerdotū. Videt tñ ioseph⁹ velle q̄iā duos libros sc̄pserat de futuro v̄bis excidio q̄s reliq̄t in iudea. Isti qz sponte se tradiderūt p̄- prie dicti sūt trāsmigratio iude. Alij ho q̄ postea p̄ violētiā tracti sūt. pp̄rie dicūt capti- uitas iude. Ab hac trāsmigratiōe iude. s. ab viij. año regni nabuchodonosor qd̄ i cho- ant numerare. lxx. años captiuitatis.

De Sedechia. Cap. XL.

Et cōstituit na

buchodonosor regē in hierlm pa- truū ioachiz mathaniā vt seruiret ei sub tri- buto. interposita religione iurisiurandi et mutato noie vocavit eū sedechiam. Trices

Historia

mum primū etatis annū agebat sedechias cum regnare cepisset. 7. xj. ānis reguit in hierusalē. 7. fecit malū corā dño sic iochis frat ei. Erat enī supbus cogitās vt adhereret regi egyptioꝝ 7. nō sūaret iniurādus regi babilonis. Decipiebāt autē eū pseudo pphete dicētes ī p̄ximo babilonios vincendos ab egyptijs. Cūq; diceret ei hieremias. vt sponeret ī dño. 7. nō ī hoīe. dixit ad euz dñs: Descēde ī domū figuli. 7. ibi audies verba mea. Et descendit. Et ipse figulus faciebat opus sup rotā. 7. dissipatū ē vas ī maīb ei. 7. p̄uersus fecit de eodē luto alterū vas sicut placuit ī oculis ei. Et dixit dñs ad hieremiam: Dic domui iuda. h̄ dicit dñs: Nūquid sicut facit figulus. potero facere vobis. vt destruam 7. disperdā vos. 7. p̄cūitētes edificem 7. plātem. Factū ē autē ī āno quarto regni sedechie miserūt ad eum nūcios. rex edom. rex moab. rex tyri. rex amon. rex sidonis. petētes vt paritē federati vnanimiter tributa negarent regi babilonis. Er dixit dñs ad hieremiam: Fac tibi catenas ligneas. i. retortas vij. 7. pones vnū ī collo tuo. 7. alias q̄nq; dabis in manū nūcioꝝ q̄nq; regū corā sedechia dicens: Hęc dicit dñs. v. regib. 7. regi iuda Ego feci terrā 7. dedi eā ei q̄ placuit ī oculis meis. 7. nūc dedi oēs terras istas ī manu nabuchodonosor serui mei. Vens autē 7. regnū q̄ nō sūerit ei. ī gladio fame 7. peste visitabo sup eos. Nolite audire vba pphetarū dicētium vobis: Nō sūietis regib. babilonis ne pereatis cū eis. Et cū cōplesset hieremias mādatū dñi corā sedechia. ananias ppheta de gabaon tulit catenā d̄ collo hieremie. 7. confregit eam dicens: Hęc dicit dñs: Sic p̄fringā iugū regis babilonis de collo istarū gentiū post. ij. ānos dierū. 7. referri faciā oīa vasa dñi. 7. reducā oēs trāsmigrationē iude ad locū istū. Et ait hieremias: Amen. sic faciat dñs. q. d. Idipsū vellē ego. si fieri posset. Verūt̄ audi anania. Nō misit te dñs. 7. fecisti p̄fidere pplm istū in mēdacio. Propterea h̄ āno morieris post. ij. mēses dierū. Et mortu⁹ ē ananias in āno illo mēse. vij. nam hoc p̄dixerat hieremias in mēse q̄nto. Terti

us autē sedechias ad mortē ananie misit nūcios in babilonē cū tributo. Et misit hieremias epistolā in manib. nūcioꝝ secreto ad omnē trāsmigrationē iude dicēs: Hęc dicit dñs: Edificate domos 7. plātate hortos. ducite 7. tradite nuptui. 7. q̄rite pacem ciuitatis. ad quā trāsmigrare vos feci. 7. orate p̄ ea dñi. qz in pace illi⁹ erit pax vestra. Nō vos seducant pphete q̄ in medio vestri sunt q̄ p̄mittūt vos in breui redituros. qz cū ceperit impleri ī babilone. lxx. āni. reducā vos ad locum vestrum. Hęc autē dicit dñs ad achab filium culie 7. ad sedechiā filiū maasie. q̄ pphetant vobis mendaciū. Tradam eos in manū regis babilonis. 7. p̄cutiet eos in ocul. vestris. assumetur ex eis maledictio dicentium: Donat te dñs sicut sedechiam 7. sicut achab. quos frixit rex babilonis in igne. p̄ eo q̄ fecerunt stulticiam in israel. et mechati sunt in vxores amicorum suorum 7. locuti sunt verbum in nomine meo. quod non mandavi eis. Hos duos tradunt hebrei fuisse illos duos senes quos postea dixit dicit daniel. Nec obest q̄ dicitur rex babilonis frixisse. cū daniel dicat eos lapidatos. Conuictos enim tradiderunt regi ad p̄nam. quę nomine ignis significata ē. Cū qz redissent nuncij de babilone. attulerunt litteras ex parte pseudo pphetarum ad sacerdotes in hierusalem in h̄ verba. Posuit vos dñs in domo sua super omnem virum arrepticium. 7. pphetantem. vt mittatis eū in neruum in carcerem. 7. nunc quare nō increpatis hieremiam qui dixit vobis: Edificate domus quia non redibitis. Et legit sophonias epistolam coram sedechia in auribus hieremie. Et ait hieremias: Hęc dicit dñs: Sup eos quos trāsmigrare feci. visitabo v̄bū bonū vt reducā eos. sup vos autē q̄ uō estis egressi cū eis imittā gladiū 7. famē 7. pestē. 7. ponā vos q̄si fic⁹ malas q̄ comedi nō possūt. Ostēdit enī dñs mibi signū. 7. ecce duo calati plēi ficis positi sūt añ tēplū. Et dixit dñs ad me: Quid tu vides hieremias? Et dixi: Fic⁹ fic⁹ bonas. bonas valde. 7. fic⁹ malas. malas valde. Et ait dñs. Sicut fic⁹

Signū bonū ad malū ad hieremiam ostensū adeo. quā probant v̄ci eū

*q̄ d. iugur h̄e
ma. i. domū figu
ad declaranda p̄
quā: corā dñs. dō
b. oleiro: de iofombra.*

*q̄ d. iugur h̄e
ma. i. domū figu
ad declaranda p̄
quā: corā dñs. dō
b. oleiro: de iofombra.*

Regum quarti

Et sic ficus pessime. sic dabo sedechiam et reliquos qui remanserunt in hac urbe in vexationes et opprobrium omnibus regnis terre.

De lagūcula testea. Ca. XII.

Dixit iterum

Dñs ad hieremiam. vade et accipe lagūculam figuli testea et duces tecum de senioribus sacerdotum et de senioribus populi ad vallē filiozenon quae est iuxta introitum porte fictilium et peres lagūculam in oculis eorum et dices: Hec. d. d. Sic propter locum istum et civitatem hanc nec vocabitur locus iste amplius topbet et vallē filiozenon sed vallis occisionis. Implebo enim eum cadaveribus eo quod non sit alius locus ad sepeliendum. Et venit hieremias de topbet et stetit in atrio domus domini et dixit ad omnes populum. Hec. d. d. Ecce educam super hanc civitatem universa mala quae locutus sum adversus eam. Et idigressus fassur sacerdos percussit hieremiam et misit eum in neruum in porta beniamin superiori in domo domini. Cumque illuxisset in crastinum eduxit fassur hieremiam de neruo. Et dixit ad eum hieremias. Non fassur vocavit dominus nomen tuum sed pavorem vndicis. Interpretatur enim fassur vel fassor oris nigredo. q. d. Non habebis oris nigredinem in portatē ipandi iniqui sed panes vndicis captivi ducerentur in babylonem. Et oravit hieremias ad dominum. Domine deus exercituum qui vides renes et cor. Videam vltimos ex eis tibi enim revelavi causam meam.

De prima obsidione hierusalem. Capitulum. XLII.

Quinto in anno

quinto sedechie ipse est annus. v. transmigratiois ioachim exorsus est ezechiel propheta in babylone ad captivos. postquam accepit epistolam hieremie prophetiae cuius sicut et daniel postea persequemur per excidium urbis et obitum hieremie. Porro in principio anni noni sedechie nabucodonosor obsedit hierosolymam quia negauerat ei sedechias tributum. Et misit sedechias ad hieremiam fassur et sophoniam sacerdotes dicens. Interroga pro nobis dominum. si forte faciat nobiscum

miam. Et respondit hieremias: Hec. d. d. Dabo sedechiam regem iuda et fratres eius et populum eius in manu nabucodonosor regis babilonis et percuet eos in ore gladii et non flectet nec precet neque miserebitur. Et libere ambulabat hieremias in medio populi eadem clamans. Porro rex egypti egressus est de egypto cum exercitu quasi solutus a obsidione hierusalem et recessit rex babilonis a hierusalem in occursum eius et fugavit eum in ore gladii et de syria coegit exire. Cumque discessisset nabucodonosor a hierusalem illuserunt falsi prophetae hieremie et discipiebant sedechiam dicens. Non revertetur babilonij sed redibit transmigrationis nostra ad nos cum omnibus vasis domini. Hieremias autem prioria his et vera prophetabat dicens: Tradet sedechias in manu regis babilonis et loquetur os eius cum ore ipsius et oculus eius oculos eius videbunt et in babilone ducet sedechiam. Impij vero dicebant hieremiam a mente excessisse. Porro hieremias stravit asinum ut egredere ad anathoth vicum suum. qui xx stadiis distat a hierusalem. Cumque pervenisset ad portam beniamin custos portae ierusalem apprehendit eum dicens: Ad chaldeos pergis. Et adduxit eum ad principes. Qui cesum miserunt in carcere qui erat in domo ionathae scribae. Et sedit ibi hieremias diebus multis et venit ad eum ananeel filius sellu patris sui ad vestibulum carceris et ait: Eme agrum meum qui est in anathoth tibi enim petit hereditas tua quae propter iniquitatem. Et intellexit hieremias quod verbum domini esset et emit agrum appedens vij stateres et decem argenteos et adhibuit testes et scripsit librum possessionis signatum et stipulationes et rata et signa forissecus et rescriptum libri fecit apertum et in oculis ananeel et testium dedit librum baruch dicens: Sume librum emptiois hunc signatum et librum hunc qui apertus est et pone eos in vase fictili ut permanere possint in diebus multis. Hec enim dicit dominus: Adhuc possidebunt et agri et vinee in terra ista de qua vos dicitis quia deserta erit. Ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas eieci eos ad locum istum et habitabunt confidentes et feriam cum eis pactum sepiternum.

De secunda obsidione hierusalem.

Capitulum. XLIII.

Quinto anno nono

q

*ubi sedis presertim
corpore) dagnos
dize mzdade*

2. obsidio

Historia

no sedechie .x. mēse .x. die mēsis .luna .xx. scda
redijt nabu cardā pnceps exercit⁹ babilōis
7 pnceps nabuchodonosor cū eo .7 circūde-
derūt hierlm .7 extruxerūt ī circūitu ei⁹ mu-
nitiōes .7 clausa ē ciuitas .xviij. mēsi b. Per-
territ⁹ itaq; sedechias tulit hieremiā de car-
cere .7 interrogauit eū ī domo sua secreto dicēs
Putasne ē hmo a dño . qz redierūt chaldei
Qui rñdit. In mañ regl babilōis traderis
S; obsecro dñemi rex ne remittas me ī car-
cerē ionathę ne moriar ibi. Et pcepit rex vt
traderet ī vestibulū carcerl .7 vt daret ei tota
panis q̄tidie excepto pulmēto . donec psu-
meret oēs panes d̄ ciuitate. Et clamabat hie-
remias ī vestibulo carceris: Qui remāserūt ī
ciuitate fame aut gladio pibūt . q̄ pfugerint
ad hostes q̄dāmodo mortē declābūt. Et cō-
uenerūt pncipes 7 seniores ciuitatl ad regē di-
cētēs. Rogam⁹ 7 vt moriat hō iste d̄ industria
enim dissoluit man⁹ viroz bellantiū. Pla-
ne mētē cū dic: Sedechias vict⁹ duceſ ī ba-
bylōez. Ezechiel enī ī babilōez . pphauit di-
cens: Sedechias non videbit babilōez. Et
dixit rex ad eos. Ecce ipse ī mañ vñs ē. Nec
enī fas ē regē vob̄ q̄cōs negare. Tulerūt ḡ hie-
remiā 7 deposuerūt eū cū funib; ī lacū helchie
ī q̄ nō erat aqua . s; lutū vt morte ppria suffo-
cat⁹ p̄iret . 7 erat . ppha ī luto vsq; ad guttur
q̄d erat ei amarius oī morte. Tūc abdeme-
lech ethiops vir eunuch⁹ d̄ domo regl secre-
to dixit ad regē: Peccare te fecerūt viri isti
ḡuiter. Qui rñdit. Tolle tecū . xxx. viros . 7 le-
ua . pphas d̄ lacu anq; moriat. Qui assūptis
viris tulit pānos veteres d̄ domo regl q̄ cō-
putruerāt . 7 s; misit eos ī lacū p funiculos 7
dixit ad hieremiā: Donec pānos veteres s;
cubitu manūū tuaz 7 sup funes. Quo facto
eduxerūt eū d̄ lacu. Et vocauit eū rex secreto
ad ostiū r̄tiū q̄d erat ī domo dñi . 7 ait: In-
rogo te ne abscondas a me aliqd. Qui rñdit
Supsiliiū dero tibi nō me audies . si autez
nūcianero tibi īterficiēs me. Et iurauit ei rex
dicēs: Quia dñs nō occidā te . nec tradā te
ī man⁹ viroz q̄ grūt aīaz tuā. Et ait hiermi-
as: Si exieris ad pncipes babilōis salu⁹ erit
tu 7 dom⁹ tua . 7 ciuitas h̄ nō succēdet. Si
nō exierit ciuitas succēdet . 7 tu cū domo tua

nō effugies man⁹ eoz. Et ait rex: Facerem
qd̄ dicis . sed timeo contribules qui transi-
erunt ad chaldeos . ne forte accusent me . et
tradar in manus eoz 7 illudant mibi. Et
ait hieremias: Non traderis. Tūc rex in-
quit: Nullus sciat verba hęc. Si q̄sierint
a te quid locutus est tibi rex dices: Prostra-
ui me coram rege ne reduceret me ī carcerē.

Defuga sedechie capta vrbe.

Capitulum XLIII.

Quo defecerūt

p victualia in ciuitate . a deo vt mu-
lieres comederent paruulos suos ad men-
suram palmi sicut le-
gitur ī threnis hiere-
mie. Capta est autez
ciuitas . xj. anno re-
gni sedechie . quar-
to mēse . ix. die men-
sis . fm iosephum .
et librum regum . fm
hieremiā . ho . v. die
aperta ē ciuitas circa
mediam noctem . 7 se-
derunt pncipes babilonij in porta media.
Fugit autem sedechias cum oī domo sua
nocte . 7 pncipes amici eius cum eo . p vias
horti regis. Et īgressi sunt ad viam deserti.
Qd̄ cum nūciatum esset a quibusdā tradi-
ticijs pncipibus babilōis psecuti sūt euz
dilucalo 7 cōprehēderūt eum in cāpo soli-
tudinis hierichonting. Plures aut pncipiū
dispersi sūt . 7 recesserunt ab eo. Ipsuz vero
cum reliquis vinctuz traxerunt ad regē ba-
bylonis in reblata. Qui locut⁹ ē cū eo iudi-
cium dicēs eū īgratū fuisse pcepti ab eo im-
perij . 7 ptra munificū hostiliter egisse . 7 deie-
rasse ī deū. Et addidit: Magn⁹ de⁹ habens
tuā nequiciā odio te tradidit mibi. Et occi-
dit filios ei⁹ corā eo . 7 saraiā summū sacerdo-
tem . cuius filium iosedech reseruauit. Occi-
ditq; eunuchum qui erat super viros bella-
tores . 7 sopbar pncipē exercit⁹ qui pbat ty-
rones . 7 . v. viros de his q̄ steterāt corā rege
7 tres de ianitoribus templi . 7 . vi. viros p-
batos de vulgo . vel . lxx . fm hieremiā. Qu-

Quarto mēse iu-
nij capta est ciuitas
sed miserunt nunci-
os ad regem in reb-
lata quid vellet fie-
ri de vrbe . 7 proinde
serui mortisunt 7 iu-
vj . mēse destructa
est.

Regum quarti

los vero sedechie effodit et catenis vinxit eum. vt adduceret in babilonem. 7 cum eo iosedech. Et redierunt q̄ duxerunt eos in rebata ad exercitum hierusalem.

De incendio templi et vrbis et godolia. Capitulum. XLV.

Gitur .x. anno

sedechie mense quinto. x. die mensis ipse est annus. xix. nabuchodonosor regis babilonis. nabucardā incēdit domū dñi 7 domū regis. 7 oēs domos hierusalē. 7 totū murum hierusalē p̄ circuitū destruxit. 7 tulit oīa. vasa dom⁹ dñi. 7 colūnas duas. 7 mare enē. Et ligauit pplm vt adduceret euz in babilonē. Et isti pprie dicunt captiuitas inde. Et tulit hieremiā de vestibulo carceris. de q̄ mādātū accepit nabucardā ī hūc modū. Tolle illū 7 pone sup eū oculos tuos. et vt voluerit facias ei. Tūc p̄fecit terrē godoliā filiū aichā. vt p̄esset paupib⁹ qui relictī erāt. 7 agricolis 7 vinitorib⁹ vt redderēt singulis ānis vectigalia regi babilōis. Sedit aut nabucardā ī roma 7 trahēbāt aū eū catenati. Et tollēs de medio eoz hieremias dixit ad eū: Veni mecū ī babilonē 7 honorabo te. Qd si displicet tibi reside. Dñs trā ī p̄spectu tuo ē habita apud godoliā. 7 q̄cūq̄ voluerit vade. Et tradidit ei nabucardā cibaria 7 munuscula 7 dimisit eū. Similiter et rechabitas liberos abire dimisit. Sedit itaq̄ hieremias 7 baruch notari⁹ eius ī medio ppli q̄ relict⁹ fuerat. Nabucardā nō abiit ī babilonē trahēs secū captiuitatē. Hic fuit exit⁹ regni hebreoz. Et regnatū est hm iosephum in eo ānis q̄ngētis. 7 xliij. 7 mēlib⁹ sex. 7 dieb⁹ decē. Scdm libzū nō regū non plene q̄ngēt. 7 fuerūt ī eo reges a dauid viginti 7 vn⁹. Ab edificatione nō tēpli. fluxerāt anni. cccc. et. lxx. 7 mēses. vij. 7 dies. x. Ab egressu aut ppli ab egypto āni mille. et. lxxij. et mēses. vij. et dies. x. Fuerūt autē in tēplo per successionē. xv. sūmi sacerdotes. a p̄mo sacerdotē quem instituit salomon vsq̄ ad p̄m iosedech quem interfecit rex babilonis.

De morte sedechie. Ca. XLVI.

Dro nabucho

Donosor cū intrasset babilonē cū triumpho. victimas solēnes imolauit dñs suis 7 solēnicauit euz oī p̄plo decē dieb⁹. Cūq̄ recūberēt exbilarati. p̄cepit rex vt adduceret sedechias in mediū. 7 aliq̄ de cātorib⁹ tēpli cū eo q̄ psallerēt corā puinatib⁹ ī musicis instrumentis. 7 canerēt hymnos de cāticis lion. Bibeāt aut puinē ī vasis dom⁹ dñi. q̄z q̄dā nabu. p̄secrauit idol. q̄dā nō sibi refuauit. Cūq̄ darēt psallētib⁹ potū. claculo p̄cepit rex vt sedechie daret pot⁹ laxatiu⁹. Et corā oīb⁹ ignominiose laxat⁹ est. 7 irrisū redulerunt in carcerē. Qui nimio afflict⁹ dolore post paucos dies mortuus est. Et audiens nabuchodonosor causam mortis ei⁹ extrahebēs eū de carcere cū honore regio sepelinit.

Incidentia.

In dieb⁹ sedechie factū ē exterminium regni iudeoz. 7 exordium habuit q̄nta etas. cuius āno scdo facta ē sol defectio. quā Abales milesius p̄dixerat: In dieb⁹ captiuitat⁹ romanoz sext⁹ rex serui⁹ nobilis captiue filius. tres mōtes vrbī addidit. q̄rinalē bimīnalem. eq̄linū. Fossas circa muros duxit. cēsus romanoz ciniū p̄m⁹ instituit. Tandem occisus ē a terquinio supbo. p̄isci tarquinij filio. Eo tpe apud grecos. vij. sapientes sūt appellati. In h̄ loco dignū dūtimus int̄ponere cōtrarietates de collatione annoz reguz iuda. 7 regum israel. 7 determinationes earum que nobis occurrerunt. vt tandē earū historiā expeditius prosequamur.

Sedatio contrarietatum.

Capitulum. XLVII.

In libro regum

emergūt cōtrarietates. de collatione annoz regū iuda 7 regū isrl. q̄ q̄nq̄ determinari possunt. Ubi nō inuenitur determinatio. vitio scriptoz credim⁹ hoc accidisse. q̄ in pprijs nominibus 7 numeris sepe fallunt. Roboam 7 ieroboam p̄mi cōregnerūt ānis. x. et. vij. alter in iudea. alter ī isrl. Post roboam cepit regnare abia fili⁹ eius

in hierlm. In xvij. ano ieroboa. q. xx. duo-
bus anis regnavit i isrl. p regnavit abia ie-
roboā tribu anis. qd̄ sinodochice dictū ē. s̄
ē duobus anis. 7 aliq̄ pte tertij. q̄ erat vicesi-
m^o ieroboa. Et i reliq̄ pte ani eiusdē cepit re-
gnare asa fili^o abia. 7. xl. 7 vno anno regna-
vit in hierlm. Anno sc̄do asa regnavit i isrl
nadab fili^o ieroboa duobus anis. i. vno ano.
7 aliq̄ pte ani sc̄di q̄ ad huc erat tertij^o asa. 7
occidit eū baasa Et cepit regnare i isrl. p eo
ano tertio asa. et regnavit. xxiiij. anis nō tñ
plenis. qz tñc regnasset vsqz ad. xxvij. annū
asa. s̄ nō reguit nisi vsqz ad vicesimū sextuz
Hela itaqz fili^o baasa cepit regre i isrl. ano
xxvj. asa. 7 duobus anis reguit. i. vno anno. 7
aliq̄ pte sc̄di ani. q̄ erat. xxvij. asa. 7 i s̄ eodē
ano cāri interfecit hela 7 regnavit p eo septē
dieb. Quo mortuo divisus ē ppls. Pars
qdā sequebat̄ tebni. altera seq̄bat̄ amri et
p̄valuit amri 7 regnavit. xij. annis in israel.
Hic notādū ē qz p̄tētio de regno int̄ amri.
7 tebni duravit p tres anos 7 vltra qz statū
dicit scriptura. qz amri cepit regre. xxxj. ano
regni asa. Si enī mortuo cāri statū cepisset
regre amri cū elect^o fuit. s̄ regnare cepisset.
xxvij. ano vel octavo regni asa. Verūtñ po-
stea dicit scriptura. eū cepisse regnare i s̄ a-
no suę electiōis. cū dicit filiū ei^o achab cepis-
se regnare. xxxvij. ano regni asa. Si enī. xij.
anis regnavit amri. 7 ichoavit regnare. xxxj.
asa 7 asa nō nisi. xl. 7 vno ano reguit. palā ē
qz amri supuixit asa p vñū añū. Quō ergo
achab succedēs patri inchoavit regnare.
xxxvij. anno regni asa. Qd̄ sic solui potest.
Quādo scriptura dicit amri cepisse regna-
re. xxxj. ano asa. intelligēdū ē. qz tñc solus et
sup totum isrl mortuo tebni cepit regnare.
Quādo aut̄ dicit regnasse eū. xxij. als. xij. a-
nis. a. xxvij. ano asa numerat. qñ isrl eū ele-
git in regē. Qd̄ tps extēdit vsqz ad. xxxvij.
añū regni asa qñ achab regnare cepit. Hu-
ic sententię sequēs scriptura psonat. q̄ nar-
rat iosaphat filiuz asa regnare cepisse q̄rto
ano regni achab. q̄ fuit vltim^o asa. q̄drage-
sim^o. s. prim^o. Porro iosaphat regnavit in
hierlm. xxv. anis. cni^o ano. xvij. ochoçias fili^o

achab cepit regnare i isrl. 7 duobus anis reg-
uit. Huic qz filiū nō habuit. frat̄ ei^o iozam
succellit in regnū. 7 cepit regnare iozā i isrl
anno sc̄do iozā filij iosaphat. S; q̄rit̄ si i a-
no. xvij. iosaphat q. xxv. anis regnavit. ocho-
çias cepit regnare. 7 duobus tñ annis regna-
vit. quō iozā frater ei^o ano sc̄do iozā filij io-
saphat. 7 nō potius. xvij. vel. xix. anno io-
saphat regnare cepit. P̄terea in sequētibz
statiz subiungit scriptura. q. xvij. vel. xix. a-
no iosaphat iozaz filius achab regnavit
Hec cōtrarietas sic solui potest. Duo anni
qbus regnare dicit̄ ochoçias illi sunt quibz
solus 7 incolumis anteqz per cācellos dom^o
saz corruisset regnavit. Reliqui ho octo vl
nouē anni quibus eo languente frater eius
iozam administrationem regi agebat. non
sibi sed fratri deputantur. Unde in. xvij. a-
no regni iosaphat regnasse scribitur iozam
quia tñc regni administrationē pro fratre
qui languebat suscepit. Scriptura ho quę
dicit qz iozaz filius achab anno secundo io-
ram filij iosaphat regnavit. tempus quo
solus defuncto iam fratre regnare cepit at-
tendit. Ex diuersorum sane scriptis p̄phe-
tarū collectus ē tractat^o libri reguz. Unde
est qz alius aliud. 7 alius aliud. p̄m rationū
diuersitatē inchoationis regni regū
tam iuda q̄ israel assignavit. Io zam autez
filius achab. xij. annis sup israel regnavit
Illa s̄ scriptura q̄ postea dicit qz anno qñ-
to iozā filij achab regis israel regnavit iozā
filius iosaphat regis iuda. tempus attēdit
qñ pro fratre ad huc viuente regnum admi-
nistrare cepit. Porro iozaz filius iosaphat
xxx. duoz annoz erat cū regnare cepisset. 7
vij. annis regnavit in hierusalē. Anno. xij.
iozā filij achab regnavit ochoçias fili^o iozā
regis iuda. Triginti duoz annoz erat cum
regnare cepisset. 7 vno ano regnavit in bie-
rusalē. Quidā mendosi codices habēt iozā
filiū iosaphat. xxij. annoz esse tñ cū regna-
re cepisset. quod stare nō potest. Si enī. xx.
duoz annoz erat tñ cuz regnare cepisset. et
vij. anis tñ regnavit. ergo tricenari^o erat
cū mortu^o ē. s̄ filius eius ei succedēs. iā. xij.

ānoꝝ erat. q̄ q̄n̄ eū genuit iozā. viij. annoꝝ
erat. quod est impossibile. Tamen hebrei
tradūt iozā filiū iosaphat. xx. ānis regnasse.
7. xl. duobꝝ vixisse. q̄d videt ꝑsonare illi lrē
q̄ dic̄ eū. xx. duobꝝ ānoꝝ eē cū regre cēpissz
Sꝫ tñ dicūt solos. viij. ānos q̄bꝝ innocentē
vixit añqꝫ suos frēs occidisset cōputatos il
li i regnū a sc̄ptura Mortuo ochozia mater
eiꝫ athalia. vj. ānis reguit i hierl̄m. Eisdēz
sex ānis cōregnauit ei hieu. q̄. xxvij. ānis re
gnauit in isrl̄. Anno. vij. hieu cēpit regnare
in hierl̄m ioas. 7. xl. annis regnauit. Re
gnauerūt ergo pariter ioas in iuda. 7. hieu
in israhel. xx. duobꝝ ānis. Quibꝫ finitis mor
tuꝫ ē hieu 7. successit ei in regnū ioachaz fili
us eiꝫ. inchoās regnare āno. xxij. ioas regis
iuda. xvij. annis regnauit in israhel. Sed q̄ri
tursi āno. xxij. ioas ioachaz cēpit regnare.
7. ānis. xvij. regnauit. cū ioas. xl. tñ annis
regnauerit. palā ē qꝫ vsqꝫ ad tricesimū nonū
vel potiꝫ q̄dragēsimū annū eiꝫ regnauerit io
achaz. Quō ergo statis in sequēti dicit scri
ptura. qz ioas filiꝫ ioachaz. anno. xxxvij. io
as regis iuda regnare cēpit. Forte triennio
veniente p̄re simul cū patre regnauit. Forte
sc̄ptoꝝ negligētia. q̄ in numeris sepe errat.
hāc difficultatē pepit. Anno sc̄do ioas regl̄
isrl̄ regnauit amasias in isrl̄. xxix. annis. An
nus sc̄dus iaos q̄ amasias regnare cēpit nu
merat. ex quo solꝫ

defūcto p̄re regna
uit Vixit at amasi
as rex iuda postqꝫ
mortuꝫ est ioas rex
isrl̄. xxv. annis. Et

Hoc addit̄ idō qz di
ctū est in solutione. qz
ioas tribus annis pa
tri conregnauit i isrl̄.

hic orit̄ questio. Supra dictū est. qꝫ amasi
as anno sc̄do ioas regis israhel. regnare i cho
ans. xxix. annis regnauerit. Ioas aut̄. xvij.
ānis reguit. Quindecim itaqꝫ ānis simul re
gnauerūt. Mortuo itaqꝫ ioas soli q̄ttuor
decim anni supfuerūt amasie. vl̄ ad plꝫ q̄n
decim. Forte errauit sc̄ptoꝝ. ponēs. xv. ꝑ q̄t
tuordeciz. vl̄ forte amasias viuēs desūt re
gnare. 7. decē vel. xj. ānis vixit diutiꝫ q̄ reg
uit. Porro āno. xv. amasie regnauit i isrl̄
ieroboā. xl. 7. vno āno. Simul itaqꝫ regna

uerūt amasias i iuda. ieroboā i isrl̄. ad plus
xv. ānis. Quid ē igit̄ qd̄ seq̄ns sc̄ptura dic̄
Quia. xxvij. āno ieroboā regnauit oçias fi
liꝫ amasie in hierl̄m. Forte. xv. ānis iuda si
ne rege fuit. qz vt diximꝫ amasias viuēs re
gnū dimisit. 7. oçias adhuc puulꝫ regnare
nō poterat. Mortuo ho p̄re. cū. xvj. eēt āno
rū. 7. ieroboā in isrl̄ vicesimūseptimū annuz
regni sui inchoasset. regnare cēpit i hierl̄m.
7. q̄nq̄ginta duobꝝ ānis regnauit. Porro
āno. xxxvij. oçie regl̄ iude. regnauit çacha
rias filiꝫ ieroboā in isrl̄ sex mētibꝫ. Et h̄ orit̄
q̄stio. Supra dictū ē. qz āno vicesimo septi
mo ieroboā regnauit in isrl̄. q̄ cū q̄dragita
7. vno anno regnauit. oçias regnare cēpit. 7.
lij. ānis regnauit. Quattuordecim itaqꝫ ā
nis pariter regnauerūt oçias 7. ieroboā. cui
ieroboā post q̄draginta 7. vnū ānū defūcto
si statim çacharias filiꝫ eiꝫ in regnū successit
nō in. xxxvij. sed in decimo q̄nto anno regni
oçie regnare cēpit. Aut igit̄ regnum israhel
xxij. ānis sine rege fuit. vel potius per istos
viginti tres annos çacharias filius ierobo
am regnauit. qui tamen illi quia pessime v̄
xit. in regnum non sunt cōputati. Soli aut̄
sex menses q̄s correctius vixit in tricesimo
octauo āno oçie illi sūt cōputati. In. xxx. au
tem. ix. anno oçie sellum occiso. çacharias
regnauit in israhel vno mense. Eodez anno
manahen occidit selluz. 7. regnauit in israhel
decem annis. Anno quinquagesimo oçie.
phaceia filius manahen regnauit in israhel
duobus annis. Anno. l̄ij. oçie phacee filiꝫ
romelie phaceiam interfecit. 7. regnauit in
israhel viginti annis. Anno secur. do phacee
regnauit ioatha in hierusalem. et sedecim
ibi annis regnauit. Quindecim ergo annis
ad minus simul regnauerūt ioathā i iuda.
et phacee in israhel. Et annus q̄ fuit vltimꝫ
ioathan. fuit phacee. xvij. 7. ita phacee reg
uit post ioathā tribꝫ annis. in q̄bꝫ ꝑregna
uit ei achaz filiꝫ ioathā. Qd̄ ḡ legit̄ qꝫ oçie
interfecit phacee 7. regnauit ꝑ eo vicesimo
āno ioathā filij oçie. ex illo tpe regū ioathā
sc̄ptura numerat. q̄ p̄i leproso cōregnauit.
Ubi aut̄ legit̄ qꝫ āno sc̄do phacee regnauit

7 q̄ sedecim annis regnauerit. Ab illo tem-
pore numerat. q̄ solus mortuo patre regit
Porro duodecimo āno achaç oçeer regit
decē ānis ī isrl. Si ḡ pbacee 7 achaç tribus
tm̄ ānis p̄regnauerūt vt dictū ē. tūc q̄rto ā-
no achaç occis⁹ ē pbacee. Et si oçee occisor
ei⁹ nō regit p̄ eo vsq̄ ad duodecimū ānū
achaç tūc regnū isrl fuit octo ānis sine rege
Itaq̄ p̄dicte p̄rietates 7 alię si q̄s p̄termisi-
m⁹. dēterminari possūt. v̄l p̄ sinodichē. v̄l q̄ q̄
dā cū patrib⁹ regnauerūt anteq̄ soli regna-
rent. Vel q̄ regna q̄nq̄ sine rege fuerunt.

**Sequuntur tituli capitulorū in
historiā tobię.**

De tobia. cap. j.
De morte godolię. ca. ij.
De descensu reliquiarū iudę in egyptum 7
obitu hieremię. ca. iij.
De captiuitate reliquiarū iudę. cap. iiij.

Incipit historia tobię.

Historia to-

b
bię exordium habuit in ca-
ptiuitate decem tribuum.
quā fec̄ salmanasar. Quo
x̄o tpe terminū habuerit
nō satis elucet. Videt̄ enī

fm litterā historię tobias vixisse post excidi-
um hierusalē. 7 incēdiū tēpli. Aut enī in cā-
tico suo: Hierusalē ciuitas dei castigauit te
dñs. bñdic̄ deū in secla seclorū. vt reedificet
tabernaculū suū in te. 7 reuocet ad te oēs ca-
ptiuos. In dieb⁹ aut̄ mortl̄ suę cū p̄diceret
filijs de reditu captiuorū ait: Terra deſta
replebit̄. 7 dom⁹ dei q̄ ī ea incēsa ē itez reedi-
ficabit̄. Si x̄o attēdam⁹ terminū vitę tobię
filij tobię. fuit enī termin⁹ historię q̄ fuit 7 t̄-
min⁹ vitę. nō inuenim⁹ historiā descēdisse ad
plus. v̄lra tpa iosię. Donam⁹ enī filiū cuz
p̄re captiuatū. sexto āno eçechię 7 anniculū
esse. xcix. annis tm̄ vixit circa. xx. annū iosię
mortu⁹ ē. Hęc historiā trāstulit hieronym⁹
de sermone chaldeorū ī latinū ad petitionē
chromatij 7 heliodori ep̄orū. Hęc historiā
iudęi in apocriſa ponūt. Hieronym⁹ tm̄ in
p̄logo suo dic̄ in agiographa. Qd̄ si esset

tm̄ eēt in tertio ordi-
ne canōis veteris te-
stamēti. s̄ q̄ d̄ nullo
ordine ē dicem⁹. q̄
hieronym⁹ diffusi⁹
accepit agiōḡpha.
vt includeret etiā a-
pocriſa. et q̄ vicina
ē lingua chaldeorū
hebraico sm̄oni. vt
vsq̄ ligū peritū lo-

quacē habēs hieronym⁹ quicqd̄ ille hebre-
is verbis expressit. latino sermone exposuit
sub breui. et quasi vni⁹ dici labore.

De tobia. Capitulū. I.

De tobia ser-

p
tribū neptalij fuit. Cūq̄ ceteri ad
vitulos aureos quos fecerat ieroboam. irēt
ipse ascendebat in hierusalem vt adoraret
deū israel. p̄mitina 7 decimas fideliter offe-
rebat. ita vt in tertio anno profelitis 7 ad-
uenis omnē ministraret decimationē. et in
omnib⁹ legē dei puer obseruabat. Fact⁹ aut̄
vir accepit sibi vxorem annam de tribu sua
7 suscepit ex ea filium. quē noīe suo vocauit
tobiam. Captus quidem cum vxore 7 filio
habitauit in ninive. 7 custodiuit aiām suā
ne cōtaminaret̄ in cibis gentiliū. sed 7 p̄tri-
bules suos non custodientes se graniter ar-
guebat. Et dedit illi dñs grās in oculis sal-
manasar. Qui dedit ei potestātē quocunq̄
vellet ire ad captiuos. et circa eos facere q̄-
cūq̄ voluisset. Cūq̄ ambularet p̄ regionē
cum cōcaptiuis. monita dans salutis. deue-
nit in rages ciuitatem medorū. inuenitq̄ in
ea quēdā cōtribulem suū gabelū egentē. et
reliq̄t ei sub cirographo decē talenta argēti.
q̄ habebat ex his in quib⁹ a rege fuerat ho-
norat⁹. Mortuo aut̄ salmanasar. cū fili⁹ ei⁹
sennacherib filios israel haberet exosos. to-
bias cōsolabatur eos. 7 egenis ministrabat
Cūq̄ reuersus eēt. sennacherib a iudęa. ml-
titudine exercit⁹ nocte ab angelo p̄cussa. fu-
giens manū dñi irat⁹ multos hebreorū fecit
ocidi. quorum corpora tobias sepeliebat.

Quod cum nunciatum esset regi tulit omnia substantia
 ei. et eum inisset occidi. Tobias vero fugiens cum
 uxore et filio latuit. quia multi diligebant eum.
 Post XLV dies cum esset occisus rex a filiis suis
 rediit Tobias in domum suam. et restituta sunt ei
 ablata. Porro in quadam die festo cum paratum
 esset prandium apud Tobiam. dixit filio suo: Ua-
 de et adduc aliquos de tribu nostra timentes deum.
 ut comedant nobiscum. Qui reuersus nuncia-
 uit unum de hebreis iugulatum iacere in platea
 et exiliens Tobias ieiunans tulit occulte corpus
 in domum suam. Et comedit panem in luctu et tre-
 more. et cum sol occubisset sepeliuit illud. et
 arguebant eum proximi sui dicentes: Huius rei
 causa interfici iussus es. et iterum sepelis mor-
 tuos. Sed Tobias magis timens deum quam reges
 sepulture occisorum sollicitus instabat. Contigit
 autem ut quadam die fatigatus a sepultura domum
 rediens iactaret se iuxta parietem et obdormi-
 uit. et ex nido hyrindinum calida stercoza super
 oculos eius inciderent. et factus est cecus. Hoc
 autem promisit deus fieri ad eius probationem. et ad ex-
 emplum patientie in posterum. Nam et in omnibus be-
 nedixit deum sicut beatus Iob. et proximos suos in-
 sultantes ei increpabat dicens: Nolite ita lo-
 qui. filij enim sanctorum sumus. et vitam illam expe-
 ctamus quam deus daturus est fidelibus suis. An-
 na uxor eius ibat ad textorium opus quoti-
 die. et labore manuum suarum quod consequi pote-
 rat deferabat. Factum est autem ut hucus accipi-
 ens detulisset domum. cuius balatum vir audiens
 ait: Videte ne furtiuus sit. Ad hec irata uxor
 respondit: Manifeste vana facta est spes tua.
 et elemosine tue perierunt. Et ingemuit To-
 bias cum lacrymis dicens Et nunc domine secundum vo-
 luntatem tuam fac mecum. et precipue in pace reci-
 pi spiritum meum. Expedit enim mihi mori magis
 quam viuere. Eadem die contigit ut Sara filia
 Raguel. in ciuitate medorum audiret imprope-
 rium ab una ancillarum suarum quam increpabat
 dicente sibi: Interfectrix virorum tuorum nun-
 quid occidere me vis. sicut occidisti septem
 viros: Fuerat enim tradita. vii. viris. et demo-
 num nomine asmodeus occidebat eos moriturus ut in-
 gressi sunt ad eam. Ascendit ergo Sara in superius
 cubiculum domus sue. et tribus diebus et noctibus

non manducas nec bibes. in oratione persistens aie-
 bat: Peto domine deus patrum nostrorum. ut de vin-
 culo improperij huius absoluas me. aut cer-
 te desuper terram eripias me. In illo tempore
 exaudite sunt preces ambozum in conspectu
 domini et missus est angelus raphael. ut cu-
 raret eos. Igitur cum Tobias putaret se exau-
 ditum. ut moreretur dicebat ad filium suum
 Audi fili mi verba mea. et ea quasi funda-
 menta in corde tuo constitue. Cum moriar
 sepelies me. et honorem habebis matris tue
 dum vixerit. Mortuas circa me sepelies eam.
 semper in mente habeto dominum filii mi. et ser-
 ua mandata eius. De substantia tua fac ele-
 mosynas. quia elemosyna ab omni peccato li-
 berat. et magnas prestat fiduciam coram deo
 omnibus facientibus eam. Attende fili mi
 ab omni fornicatione et a superbia. a qua sum-
 psit initium omnis perditio. Consilium a sapi-
 ente proquire. a peccatoribus declina. Merces
 mercenarij non maneat apud te. Noli ti-
 mere filii mi quia pauperem vitam gerimus sed multa
 bona habebimus si timuerimus deum. Prete-
 rea scito quia dedi gabelo decem talenta argenti in
 rages cuius cirographus penes me habeo.
 Proquire ergo tibi fidelem virum qui tecum eat
 salua mercede sua. ut restituas gabelo ciro-
 graphum suum. et ipse restituet tibi depositum.
 Tunc ingressus Tobias. inuenit iuuenem suc-
 cinctum. et quasi ad iter paratum. ignorans quod an-
 gelus dei esset. Tunc accepisset ab eo quod omnes
 medorum regionem nouisset. et rages ciuitatem
 et gabelum habitantem in ea. introduxit eum ad
 patrem suum. et salutauit eum iuuenis dicens:
 Gaudium sit tibi semper. Qui respondit: Qua-
 le gaudium erit mihi. quod lumen celi non video:
 Cui iuuenis: Forti animo esto in primo esse
 ut a deo cureris. Et ait Tobias: Potes per-
 ducere filium meum ad gabelum: Qui respondit
 Ego ducam eum et reducam ad te. Tunc quereret
 Tobias ab eo tribus eius. et domus et nomen.
 Respondit: Ex filiis israel ego sum. acarias
 ananie magni filius. quod totum secundum interpreta-
 tionem nominum verum erat. Erat enim de an-
 gelis videntibus deum. et erat acarias. id est
 adiutor. et filius ananie. id est glorie dei. Tunc

Historia

parat^z oib^z q^z erant opus in via. ambulauerunt ambo simul. et canis secut^z est eos. Mater aut^z flebat dicens ad viru^m: Baculu^m senectut^z nostr^e tulisti. nu^m q^z esset pecunia illa. p^z q^z misisti eu^m. sufficebat nob^z paupertas n^zra vt diuitias coputarem^z. q^z videbam^z filiu^m nostru^m. Et ait tobias: Noli flere fili^z n^z reuertetur ad nos saluus. Credo eni^m q^z angel^z dei bonus comitet^z eu^m. Porro illi duo p^zma mansione manserunt circa fluiu^m tigris. Et exiit tobias vt lauaret pedes suos. et pisc^z imanis egrediebatur vt deuoraret eu^m. Et timens tobias clamauit dicens: D^zne inuadit me. Et ait angel^z: Apprehende bracia ei^z. et traxe eu^m ad te. et extraxit eu^m in sicco. et palpitabat an^z pedes ei^z. Sup^z huc locu^m dicit beda. q^z du^m christus iⁿ cruce leuaret pedes suos q^z ambulabant sup^z terra. aduenit diabol^z q^z res si q^z d^z pcti^z inueniret iⁿ eo. vⁿ. Pater trasser^z calice^m hunc a me. Tunc dixit angel^z ad tobias: Exentera piscem huc. et cor ei^z et fel. et iecur reponetibi. Valent eni^m ad medicam^zeta. Tunc tobias p^zte piscis asanit. et comederunt. p^zte piscis salsa secum tulit. Tuncq^z simul p^zgeret ait tobias: Acharia frater. q^z d^z remedi^zu^m habet q^z de pisce seruari dixisti. Qui respondit: Particula cordis super prunas posita. fumo suo extricat omne gen^z demonu^m a viro v^z muliere. Nec sup^z h^z mirari debem^z. cu^m fum^z cuiusda^m arbor^z adusit eade^m vim habere phibeat. Tuncq^z q^z sisset tobias vbi maneret nocte illa. R^zndit angel^z Est h^z raguel p^zpinqu^z tu^z. habes filiaz^z vnicam que^m debet tibi cum omni substantia eius. Et ait tobias: Audio q^z tradita e^z vir^z. vⁿ. et occisi sunt a demone. Et r^zndit angel^z: Noli timere. sup^z petulantes et deum noⁿ timetes potestate^m demoniu^m habz. Tu aut^z cu^m acceperis ea^m trib^z dieb^z continebis ab ea. et de nocte vacabit^z ab op^zonib^z. P^zria nocte iⁿ celo iecore piscis. precib^z vestris fugabit^z demoniu^m. Secunda nocte in copulatione sanctor^z patriarcharu^m admitter^z. i. orabit^z de^z vt iⁿ participiu^m sanctitatis et pudicitie patriarchaz^z admittat vos. Tertia nocte benedictione^m p^zsequeris. vt filij. p^zcreent^z ex vobis sani et incolumes. Hanc benedictione^m p^zstabat vel

sacerdos vel aliquis maior inter eos vicem sacerdotis gerens. Quarta nocte accipies eam cum timore dei. amore filiorum magis q^z libidine ductus. vt in semine abrahe benedictionem in filijs consequaris. Tandem ingressi sunt ad raguel. Tuncq^z diceret raguel uxori su^e. q^z similituz esse inuen^z hunc tobie consobrino suo. dixit ad eu^m angel^z: Hic e^z fili^z illi^z. Et letatus est raguel. et iⁿstaurauit conuiu^m. Tunc ait tobias. N^zo ma^z dicato neq^z biba. nisi prius petitione^m mea^m confirmes. et p^zmittas mihi dare saram filia^m tuam. Quo audito expanit raguel. et hesitanti de responso. dixit ei angel^z: Noli timere dare ea^m sibi coniuge^m. Huic eni^m debet. et p^zpterea alias noⁿ potuit habere ea^m. Tunc ait raguel: Scio q^znia a deo venisti. et q^z exaudiuit d^zs preces et lachrymas meas. vt coniugeret^z hec filia mea cognationi su^e s^z m leg^z moysi. Et apprehendes pater dexteram filie. tradidit ea^m dextere^m tobie dicens: Deus patruz^z nostror^z sit vobiscu^m. et coniungat vos et impleat benedictione^m sua^m in vobis. Et fecerunt c^zscripti^zone^m coniugij. et comederunt benedicentes de^z. Post cenam vero introduxerunt iuuenem in cubiculum virginis. et ptulit tobias de cassilide suo parte^m iecoris. et posuit sup^z prunas. Tunc raphael apprehendit demoniu^m. et religauit illud in deserto superioris egypti. Tunc tobias ait ad virginem. Sara deprecemur deum hodie et cras et secundo. i. tertio die cras. His enim tribus noctibus iungimur deo. quarta nocte in nostro erimus coniugio. filij enim sanctorum sumus. non possumus ita coniungi sicut et gentes que^m ignorant de^z. Et orauerunt ambo dicentes simul: Miserere nobis d^zne deus patrum nostrorum miserere nobis. et c^zsenescamus ambo pariter sani. Porro circa pullorum cantuz fecit raguel parari sepulcrum. vt sepeliret eum priusq^z illucesceret. et misit vna^m de ancillis ad videndum si iam obisset. Que^m reuerfa nuntiavit eos incolumes esse. et secum pariter dormientes. Et laudauerunt oes de^z. et repleuerunt serui foueaz^z qua^m fecerant. priusq^z lucesceret. et parauerunt solene^m conuiu^m oib^z vicinis

Tobie

et amicis suis. Et adiuravit raguel tobiam
 ut duas ebdomadas maneret apud eum. et
 dedit ei mediam partem omnium que possidebat
 faciens scripturam. ut reliqua pars que superat pro
 obitu suo deueniret ad tobiam. Tunc ait to-
 bias ad angelum quem hominem estimabat. Aca-
 ria fratru nostri que grauis sit mora nostra pare-
 tibus meis. obsecro ut eas ad gabelum. et red-
 des ei cirographum suum. et recipies ab eo pe-
 cuniam. et monebis eum venire ad nuptias.
 Tunc assumens raphael quattuor de seruis
 raguelis. et duos camelos venit ad gabelum.
 et recepta pecunia duxit eum secum ad nuptias.
 Et ingressus gabelum inuenit eos discubentes
 et benedixit eis: Cumque omnes dixissent amen. cum
 timore domini nuptiarum conuiuium exercebant.
 Porro cum tobias moram faceret in nuptiis
 sollicitus erat pro eo pater eius. quod ad diem de-
 terminatum non redierat. Matris vero lachrymis
 irremediabilibus flebat dicens: Deum me fili-
 mi. ut quod te misimus peregrinari. lumen oculorum
 nostrorum et baculum senectutis nostre. Vir autem
 eius consolabatur eam. Porro raguel dicebat ad
 generum suum: Mane habet. et ego mittam nuntium sa-
 lutis tue ad patrem tuum. Cumque ille non acquiesce-
 ret. tradit ei saram et dimidium substantie
 sue. in pueris. in puellis. in pecudibus. in
 camelis. in vaccis. in pecunia multa. Pare-
 tes vero monuerunt filiam suam honorare socrum
 suam. diligere maritum. regere familiam. guber-
 nare domum. seipsam irreprehensibilem exhibere.
 Cumque reuentererentur venerunt ad carram que est
 in medio itinere. Et ait angelus ad tobiam
 Precedam nos duo. et sequentur nos lento
 gradu uxor tua et familia cum animalibus. et
 tolle tecum de felle piscis. et lines ex eo oculos
 patris tui. et recipiet visum. Porro ana sede-
 bat secus viam quotidie in supplicio mortis. unde
 respicere poterat de longinquo. Et cognoscens
 a longe filium suum uenientem. cucurrit ad virum
 suum dicens: Ecce filius tuus venit. Canis quoque qui
 simul fuerat in via percucurrit. et quasi nuntius
 blandimento caudę gaudebat. Tunc exurgens
 cecus data manu puero. processit obuiam filio
 suo. et osculantes filium pro gaudio fleuerunt.
 Cumque adorassent deum proleuerunt. Tunc tobi-

as de felle piscis liniuit oculos patris. et susti-
 nuit quasi per dimidiam horam. et cepit egredi albu-
 go de oculis eius quasi membrum oui. Quod ap-
 prehensit tobias traxit ab oculis eius. statimque
 visum recepit. et glorificabant omnes deum. Et
 ait tobias: Benedico te deus israel. quoniam
 castigasti me et sanasti me. et ecce video to-
 biam filium meum. Ingressa est et post septem dies
 sara uxor eius cum omni substantia sua et pe-
 cunia quam receperat a gabelo. et uenerunt
 contribules et vicini ad tobiam. et congratulaba-
 tur ei per septem dies epulantes cum gaudio.
 Cumque narraisset tobias patri suo per ordinem
 bona que fecerat ei angelus in via. tulerunt an-
 gelum in partem rogantes ut dignaretur di-
 midiam partem omnium que attulerant acceptam
 habere. Tunc dixit eis angelus occulte: Benedici-
 te deum celi. et coram omnibus confitemini ei. quia fe-
 cit uobiscum misericordiam suam. Etenim sacra-
 mentum regis abscondere bonum est. opera
 autem dei reuelare et confiteri honorificum est.
 Non abscondam a uobis secretum occultum.
 Bona est oratio cum ieiunio et elemosyna.
 Cum orabas et derelinquebas prandium. et ab-
 scondebas mortuos per diem. et nocte sepelie-
 bas. ego obtuli orationem tuam domino. Et quia ac-
 ceptus eras ei. necesse erat ut temptatio proba-
 ret te. et misit me dominus ut curarem te. et saram
 uxorem filii tui a demonio liberarem. Ego
 enim sum raphael angelus unus ex septem.
 id est. ex uniuersis qui astant ante dominum.
 Qui cum audissent. trementes ceciderunt in
 facies suas. Et ait angelus: Pax uobis. No-
 lite timere. Cum essem uobiscum uidebar
 ex necessitate uobiscum manducare et bibe-
 re. sed ego cibo inuisibili et potu utor. qui
 ab hominibus uideri non potest. Tempus
 est ut reuertar ad eum qui misit me. Et si dicēs
 ab aspectu eorum ablatum est. Tunc prostrati per tres
 horas in facies suas. benedixerunt deum. et exur-
 gentes narrauerunt omnia mirabilia eius. Ape-
 rienti quoque tobias senior os suum benedixit do-
 minum et dixit. Magnus es domine in eter-
 num. quoniam flagellas et saluas. deducis ad
 inferos et reducis. Non est qui effugiat ma-
 num tuam. Et hortatus est in hoc cantico hieru-

Historia

salem. et captiuū populū dei. vt exemplo sui conuerterentur ad dominū. et facerent iusticiā corā eo. et crederēt q̄ cū eis faceret misericordiā. Et p̄bauit de hierl̄m dicēs. Dēs fines terrę adorabūt te. Nationes exlōginq̄ ad te veniēt. et munera deferētes adorabūt dñm in te. Quod mystice de tpe gr̄e dictum esse ex his q̄ sequūt̄ apparet. Por̄te hierl̄m ex sapphyro et smaragdo edificabit̄. et p̄ vicōs eis alleluia cantabit̄. Erat aut̄ tobias. lxx. annor̄ qū lumē amisit. Sexagenarius hō illud recepit. et postea vixit ānis. lxx. et vidit filios nepotū suor̄. et cōpleuit ānos. c. et xij. Glosa tñ de mysterio videt̄ velle. eū post q̄ illuminatus est. xl. duob̄ ānis supuixisse. Referēs q̄si mystice. xl. ad labores abstinentię. duos hō ad dilectionē dei et p̄ximi. Lū. q̄ videret obitū sibi imminere. vocauit filiū suū ad se et septē filios ei⁹. dixitq̄ eis. Prope erit interit⁹ ī ninive. Videō q̄ iniquitas ei⁹ finē dabit ei. Nō enī excidit verbū dei. et fratres n̄ri q̄ dispersi sūt a terra isrl̄ reuertētur ad eā. et replebit̄. et dom⁹ dei q̄ in ea incēsa est iterū reedificabit̄. Hoc tñ maḡ videt̄ p̄phetali certitudine p̄ verba p̄teriti t̄pis p̄ dixisse. q̄ rē gestā narrasse. Adhuc enī stabat hierl̄m et tēplū in ea. Lūq̄ monuisset eos de dilectione dei et timore et elemosynis faciēdis. et vt ipsi eadez mādaret̄ filijs suis. addidit. Vos aut̄ nolite manere b̄. s̄ q̄cunq̄ die sepelierit̄ matrē v̄r̄az circa me ī vno sepulcro. ex eo dirigite gressus vestros vt eatis hinc. Et mortu⁹ est tobias et postmodū vxor ei⁹. Et abcessit tobias ex ninive cū vxore sua. et filijs et nepotib̄. et reūsus est ad soceros suos. Et iuenit eos in bona senectute et curā eor̄ gessit. et clausit oculos eor̄ raguel sc̄z et āne. Et notādū q̄ in sacra scriptura. v. dicūt̄ āne. Mater samuel. vxor tobię. vxor raguel. mat̄ beatę marię virḡis. et āna p̄phetissa. Mortu⁹ ē et tobias minor cōplet̄ ānis. xcix. et sepelierūt eū oīs cognatio eius. et oīs gnatio ei⁹. In sancta enī p̄satione p̄māsit ita vt accept⁹ eēt tā deo q̄ hōib̄. Nunc ad historiā captiuitat̄ hierl̄m reūtem. et p̄ historiā iudith et hester loc̄ suis explicabim⁹.

Demortegodolie. Cap. II.

Actū est autem

cū p̄fecisset rex babylonis godoliā reliquijs terrę venerūt ad eū oēs qui euaserant manus hōstīū. et inter finitimas gentes latuerant. vel q̄buscūq̄ latibulis saluauerant aīas suas. Multi q̄ de decē tribub̄ q̄bus grauis erat cohabitatio samaritanor̄. Fuerūt etiā inter eos q̄dā de p̄ncipib̄ terrę iohāna fili⁹ caree. sareias. et iechonias. Et dixit godolias ad eos. Nolite timere habitare ī trā huire regi babylonis. et bñ erit vobis. Ego habito in masphat. vt rñdeā p̄cepto chaldeor̄ q̄ mittent̄ ad nos. vt ī nullo vos grauemini. Lūq̄ hoc iuramēto firmasset. dimisit eos ad puincię loca q̄ q̄s sibi delegisset. Porro de genere regio erat q̄dā ismahel vir malignus. Qui dū obsideretur hierl̄m. ad regē euasit amonitarū. et ibi morabatur. Et ait iohāna fili⁹ caree ad godolias secreto. scito q̄ ismahel insidiat̄ aīę tuę inuidēs tibi dominū terrę. Vel rex amonitarum mittet eū p̄cutere aīam tuaz. vt occupet terrā desolatā. Ibo ergo vt p̄cutiā ismahel nullo sciente. ne interficiat te. et dissipentur et pereāt reliquię in da. Et ait godolias. Non facies verbū hoc. vt occidas virū innocētem. Non enī verisimile est vt in tali desolatione hōmōi maliciā exerceret. Et factus ē in mense septimo eiusdem anni venit ismahel et decē viri cum eo ad godoliam in masphat. et splendide suscepit eos. Lūq̄ post prandiū versus esset godolias in soporem et continue p̄cussit eos ismahel. et egressus per noctem. iudēos qui erant in ciuitate et q̄sdā milites q̄ erant a babylonijs derelicti trucidauit et p̄iecit cadauera eor̄ in lacuz quē fecit rex asa p̄pter baasa regem israel. Altera hō die cū munerib̄ veniebant de puincia lxxx. viri ad godoliam. et egressus ē ismahel in occursum eor̄ dicens. Intrate ad godoliā. Quibus ingressis. occidit eos ismahel p̄ter decē q̄ dixerunt ei. parce nobis. quia thesauros habem⁹ in agro frumenti. vini et hordei. olei et mellis. et dabimus eos tibi. et

Hieremie

recesserunt ab eo. Tūc ismabel duxit capti-
uas reliquias ppli q̄ erat in masphat. filias
q̄s regis q̄s cōmēdauerat nabucardā godo-
liē. Quod cū audisset iobāna fili⁹ caree. as-
sūptis viris īsecut⁹ ē ismabel. ⁊ īuenit eū ad
aqual q̄ sūt ī gabaon. ⁊ fugit ismabel a facie
ei⁹ cū octo viris ⁊ reduxit iobāna captiuos
⁊ p̄dā quā durerat ismabel.

De descensu reliquiarū iudē in
egyptū et obitu hieremię. Ca. III.

CONUENERUNT

oēs reliquię iuda ad hieremiā a p̄-
uo vsq̄ ad magnū. Disponebāt enī fugere ī
egyptū. timētes ne occiderent a chaldeis p̄
morte godolię. Et dixerūt ad p̄phetas: Ora
p̄ nobis deū. vt indicet nobis verbū qd̄ fa-
ciem⁹. ⁊ q̄cqd̄ dixerit nobis p̄ os tuum facie-
mus. Post dies septem factū ē verbū dñi
ad hieremiā. ⁊ p̄uocans vniuersū pplm ait:
Hęc dicit dñs: Si manseritis ī terra hac
plantabo vos ⁊ nō euellā. Jā enī placatus
sū s̄p malū qd̄ feci vobis. Nolite timere a
facie regis babylonis. qz ego vobiscū sum.
Sin autē descenderitis in egyptū. vt ibi ha-
bitetis. gladius nabuchodonosor quē for-
midatis ibi cōphendet vos. ⁊ peribitis gla-
dio fame ⁊ peste. Et nō audierūt hieremiam
sed dixerūt mētiris. Non misit te dñs. s̄ ba-
nuch incitat te aduersū nos. vt tradat nos
in man⁹ chaldeoz. Et descenderūt oēs cuz
mulieribus ⁊ puulis ⁊ omni substātia sua ī
egyptū. ⁊ duxerūt secuz hieremiā ⁊ baruch
⁊ desolata ē terra. ⁊ sabbatīcauit multis an-
nis sicut p̄dixerat hieremias. Non enī trās-
tulit in eam rex baby-

lonis colonos. sicut
fecerat rex assyrioz ī
terrā israel. ⁊ habita-
uerunt reliquię iuda
in egypto ī magdalo
⁊ in taphnis ⁊ ī mem-
phis ⁊ ī terra p̄batu-
res ⁊ ē nomē regl. a q̄
illa ps egypti sic de-
nominata ē. Et fact⁹

Tripliciter destructa ē
⁊ trib⁹ vicib⁹ hierlm
p̄mo p̄ transmigra-
tionē ioachī ⁊ eoz
q̄ secum trās migra-
uerāt. Secdo p̄ ca-
ptiuitatez sedechię
⁊ tēpli destructionē
Tertio p̄ desolatio-
nē qñ solitaria reli-

est s̄mo dñi ad hiere-
miā ī taphnis. dicēs
Sume lapides gran-
des ⁊ abscode eos in
cripa q̄ est sub muro

latericeo in porta dom⁹ p̄pharaonis. ⁊ dices
ad iudeos: Hęc dicit dñs. Ecce ego assu-
maz seruū meū nabuchodonosor. ⁊ ponam
thronū ei⁹ sup lapides istos. ⁊ p̄cutiet terrā
egypti ⁊ p̄bit⁹ vos cū egyptiis. Porro mu-
lieres hebreoz sacrificabāt dñs alienis et re-
gine celi lune. s̄. vel iunoni vel berecincię of-
ferebāt placētas ⁊ libamina. Cūq̄ argue-
ret eas hieremias dixerūt: Nunqd̄ sine viris
nris h̄ fecim⁹. Cūq̄ ad viros duri⁹ loquere-
tur dixerūt: Quando fecim⁹ hęc ī vrbib⁹ iu-
da. saturati sum⁹ panib⁹. ⁊ bene erat nobis
Exq̄ autē cessauim⁹. indigemus oibus. ⁊ gla-
dio ⁊ fame p̄sumpti sum⁹. Et rñdit hieremi-
as: Hęc dicit dñs: Ego iuravi in noīe meo
magnō. qz oēs viri iuda q̄ sūt ī terra egypti
gladio ⁊ fame p̄bit⁹. donec penit⁹ p̄sum aē
Et insurrexit p̄plus adūsus hieremiā ⁊ lapi-
dauerūt eū lapidib⁹ q̄s abscodebat sub mu-
ro latericeo. Egypti nō honorauerūt p̄phe-
tam. sepelientes eū iuxta tumulū reguz. me-
mores beneficioz q̄ p̄stiterat egypto. Ora-
tione enī sua fugauerat aspides ⁊ bestias aq̄-
rum q̄s gręci cocodrillos vocant. q̄bz pu⁹
egyptus īfestabat. Tradūt etiā qd̄ā q̄ ad
huc de puluere eiusdē loci aspidū p̄cullura
sanat. ⁊ fugant cocodrilli. De eodē ait epi-
phani⁹. Audiuim⁹ a viris sc̄iorib⁹. q̄ ex senio-
rum antigoni ⁊ ptolomei stirpe descende-
rant. q̄ alexander macedo veniens ad sepul-
crū p̄phete. ⁊ cognoscens loci mysteriū. trās-
tulit ipsum ī alexandriā ⁊ sepeliuit gloriose
⁊ extūca terra illa p̄hibiti sunt cocodrilli ⁊
aspides penitus. Quā et idē alexander p̄sus ī-
troduxerat illuc serpentes q̄sdā. q̄ vice mar-
soz aspides fugabāt. s̄ nō poterāt eas peni-
tus extirpare. q̄s qz ab argis peloponij adu-
xerat. argenes noīauit. Hic ē hieremias q̄
regib⁹ egypti signū dedit. q̄ eoz idola euer-
ti oporteret. cū xgo pareret. Unde ⁊ sacer-
dotes eoz in secreto templi loco imaginem

virginis et pueri statuentes adorabant. Dux
 ho ptolomeus rex interrogaret eos quod huius face-
 ret ratione. dixerunt paterne traditionis esse my-
 sterium. quod a sancto propheta acceperant maiores
 et credebant in rebus ita fore venturum. Hic est
 hieremias qui templum euertendum pronoscens. ar-
 cam testimonii cum his qui in ea erant tulit. et precibus
 suis ea absoberit fecit in petra. petram vero digi-
 to designans. nomen dei tetragrammaton impres-
 sit. Et factum est sigillum in similitudinem sculptu-
 re que ferro cauatur. et ipsum domini nomen nubis opi-
 mento ita celatum est. ut ex tunc nec locum quis re-
 cognoscere queat. nec ipsum nomen legere. usque
 quod in hunc diem et usque in finem. Et pristinae fi-
 gurę istar illic sepe nubes ut ignis sit noctur-
 no tempore. eo quod gloria dei ab eis lege non desinat
 Est autem petra illa in heremi terra inter duos
 montes. in quibus iacent moyses et aaron. Dixit
 quod hieremias presentibus: Dominus ex syon recessit
 ad celos. inde rursus in virtute venturus et
 erit signum presentie eius. quando uniuersę gentes ado-
 rauerint lignum. Dixit quod hanc arcam nemo
 propter aaron perducere poterit. et tabulas que in ea
 sunt nullus aperiet sacerdotum. nullusque propheta-
 rum. nisi electus dei moyses. et in prima resurre-
 ctione in futuro quando mortui resurgent. prima re-
 surget hec arca. et exibit de petra. et ponet in
 monte syon. et omnes sancti congregabuntur ad eam
 regressum domini sustinentes. et aduersarius qui eos
 quesiturus est interimere fugientes.

De captiuitate reliquiarum Iude Capitulum. III.

Factum est post
 mortem hieremie anno. v. euersioni
 hierusalem. ipse est vicesimus tertius regni nabucho-
 donosor. descendit nabuchodonosor in syriam
 inferiorem et obtinuit eam. Moabitas quoque et
 amonitas subiungauit sibi. Et tandem intra-
 uit in egyptum. eamque subuertit. et regem qui tunc erat
 in ea occidit. aliumque in ea constituens. de nouo in
 deos captiuos duxit in babylonem. Et ab hac
 vltima captiuitate reliquarum iude. quodam nu-
 merat. lxx. annos usque ad secundum annum darij
 filij ithaspis. Hanc etiam captiuitatem reliquarum
 preduxerat ezechiel in chaldaea. de quo modo p

sequentes altius ordinemur.

Sequitur historia ezechielis.

Historia de ezechiele propheta.	ca. i.
De eleuatione et visione ezechielis.	ca. ij.
De commemoratione hierusalem.	ca. iij.
De consolatione hierusalem.	ca. iiii.
De resurrectione mortuorum.	ca. v.
De facta emmanu domini super ezechielē.	ca. vi.

Historia de ezechiele propheta.

Capitulum. I.

Zechiel pro

epheta de terra cysare fuit filius
 buci. de genere sacerdotum. Hic in babylo-
 nem ductus est cum ioachim et matre eius.
 cum danielē et tribus pueris. Hic habita-
 bat iuxta fluum chobar. Factum est autem in
 xxx. anno non solum etatis ipsius. sed et xvij. anno
 iosie quando inuentus est deuteronomi in templo
 in quinto anno transmigrationis. in quarto me-
 se. in quinto die mensis. exorsus est propheta
 ezechiel ad captiuos propter causas huiusmodi
 legerant in epistola hieremie per lxx. annos
 duraturam captiuitatem. et flebant pro exilio
 prolongatione. Preterea murmurabant ad-
 uersus dominum. quod fraudulenter eos eiecisset.
 Dixerat enim per os hieremie remanentes in hie-
 rusalem perituros. eis vero qui se traderent
 seruo suo nabuchodonosor bona pollicebat.
 Nunc autem in contrarium res relapsa erat. Flore-
 bant enim qui remanserant. et ipsi iugo serui-
 tutis premebantur. Erantque inter eos qui dice-
 rent. quod dum serui erant militie celi. omnibus
 bonis habundabant. ex quo vero cessauerant
 perierant gladio fame et peste. Ad hec propheta
 tabat ezechiel euersionem urbis. et templi in-
 cendium imminere. et eos qui remanserant in urbe
 fame perituros. et extra urbem gladio. eos
 autem qui viui traherent grauem passuros fuitu-
 tem. ipsos autem in pace et quasi libera fuitate
 mansuros. Ut autem auctoritate preberet ei de-
 us. ostendit ei quasdam visiones. similitu-
 dinem scilicet leonis. et vituli. et aquile. non
 solum ad prefigurandum euangelistas. sed ut osten-
 deret deum israel dominum esse totius creature.
 per hec digniora omnem intelligens creaturam.

Homo enim preest ceteris aiantibus aquila rex est
 animus leo ferarum bos iumentorum. Sub anima
 libus homo vidit rotam in medio rotarum. ut ostende-
 ret circumuolutionem omnium elementorum in domini esse
 potestate. et super hanc vidit firmamentum coloris sap-
 phyrini. et super firmamentum erat similitu-
 do throni. et super thronorum similitudo quasi
 aspectus hominis. Et ait dominus ad eum: Fili hominis
 mitto te ad filios israel. quia domus exasperata est. si
 forte audiant et quiescant. et sciant quia propheta fue-
 rit in medio eorum. Et ecce manus missa ad eum in
 qua erat liber scriptus intus et foris. et scripta
 erant in eo lamentationes. et carmen et versus. Et ait
 dominus: Comede volumine istud. quia dedi verba
 mea in ore tuo. Et inuit propheta ad transmigra-
 tionem iuxta fluuium chobar. ad aceruum nonarum
 frugum. et sedes in medio eorum. posuit coram eis
 laterem. et descriptum in eo ciuitatem hierusalem. et obli-
 dionem aduersus eam. et munitiones et aggere
 et castra et arietes in gyro. et anteposuit sarta-
 ginem ferream oculis suis ne videret eos. et ait:
 Sic obfirmavit dominus faciem suam ad hierusalem ne
 videat eam. et obsidebit eam. Signum est domui
 israel. Et quia in hierusalem erant multi de decem tribu-
 bus qui ad eos profugerant. etiam de eis locutus est
 dominus ad eum. Fili hominis. sume tibi frumentum et hor-
 deum. et fabam. et lentem. et milium. et viciam. et facies ti-
 bi panem de eis sicut cinerem. in pondere. et state-
 rum. et operies illum in oculis eorum ad coquendum
 stercore humano. Cumque hoc abhorreret propheta
 concessit ei simum bouum pro stercore humano. Et
 dices ad eos: Sic comedet filius israel panem suum
 pollutum iter gressus ad quos eiciam eos. Dixitque
 iterum dominus ad eum: Sume tibi gladium radentes
 pilos. id est non aculam. et duces illum pro caput tuum
 et barbam. et tertiam partem pilorum combures igni in
 medio eorum. et tertiam partem incidet gladio in cir-
 cuitu. et tertiam partem disperges in ventum. Hec enim
 dicit dominus ad hierusalem. Tertia pars tui fame mo-
 netur et peste in medio tui. et tertia pars tui gladio
 cadet in circuitu tuo. tertiam vero partem in om-
 nem ventum dispergam.

De eleuatione et visione ezechielis.

Capitulum. II.

Actus est autem in

anno sexto. in sexto mense. in quinta die me-
 sis. leuauit spiritus prophetam inter celum et
 terram. et adduxit eum in hierusalem in visione dei. Et
 vidit ab aquilone in introitu porte idolum
 baal. et ingressus vidit vniuersa idola domus
 israel depicta in circuitu per totum. et lxx. viri de se-
 nioribus stabant. zechonias sacerdos cum eis et
 vnusquisque habebat thuribulum in manu sua et
 vapor nebule de thure surgerebat. Et ingres-
 sus per ostium porte aquilonem. vidit mulieres
 plangentibus thamur mortuum. id est adonidem et lau-
 dantes rediuuam. et vidit iter vestibulum et al-
 tare. xxv. viros habentes vasa ad templum
 et adorantes ad ortum
 solis. Et dixit dominus ad
 eum. Vidisti fili hominis
 que faciunt? Numquid leue
 est hoc? Ecce faciem eius in
 furore. nec parcat eis
 oculus meus. Et ecce sex
 viri veniebant habentes
 vasa interitus in ma-
 nibus suis. et erat vir in medio eorum vestitus
 lineis. et atramentarium scriptoris ad renes eius.
 Et dixit dominus ad eum: Transi per mediam ciuitatem
 et signa thau super frontes virorum gementium et
 dolentium de abominationibus quas isti faciunt
 Et dixit dominus sex viris: Transite per ciuitatem
 sequentes eum. et percutite omnem super quem non
 videritis thau. Remini prope oculus vester
 et a sanctuario meo incipite. Cumque pertransiret
 clamauit propheta. Heu. heu. heu. domine deus
 ergo ne disperdes omnes reliquias israel. Et di-
 xit dominus ad eum. qui indutus erat lineis. Imple
 manum tuam prunis. et effundes super ciuitatem. et
 hoc facies combussit eam. Spiritus autem domini leua-
 nit ezechielem. et reduxit eum in chaldeam. Et locu-
 tus est ad transmigrantes quicumque considerat ei dominus

De commemoratione hierusalem.

Capitulum. III.

Est hec ezechi-

el in prospectu eorum per diem cepit trans-
 portare vasa domus sue. quasi transmigrans
 ad alium locum. Vespere autem perfodit pietem. et per
 ruinam parietis asportauerunt eum in huiusmodi sui

ei. velata facie nihil videntē. Et dixerūt ad eum dom⁹ israel. Quid tu facis. Qui rñdit. Sup regē q̄ ē i hierl^m onus istud ē. Parie tem pfodient vt educāt eū. i caligine nocte egrediet. capiet i sa- gena. adducei i baby lonē 7 eā nō videbit ibiq; morietur. Postea locut⁹ ē ad dñm isrl i enigmate dicēs

Quia sic piscis p sa genaz sic sedechias fuit capt⁹ i cāpo solitudis ierichōtine.

Heec. d. d. Aquila grādis magnaz alarū. longo mēbroz ductu. plena plumis 7 varie tate. h ē nabucho. venit ad libanū. i. ad tem plū 7 tulit medullā cedri. i. vasa dñi. 7 sūmi tatē frondiū trāsportauit. i. ioachi. 7 tulit de semine terre. i. mathaniā. 7 posuit illud i tra 7 creuit i vineā. i. fecit eū regē. 7 accepit ab eo in iurādū. Et facta ē aquila altera grādū id ē. pharao. 7 ecce vinea ista extēdit palmi tes suos ad illā. vt irrigaret eā. Quōd p spe rabit q̄ fecit h. Et q̄ dissoluit pactū. nūq̄d effugiet. Vino ego dicit dñs i medio baby lonis moriet. Et factū ē vbu dñi ad ecechi elem i āno nono. i. mēse. x. decima die mēsis dicēs: Fili hōis scribe tibi nomē diei hui⁹ in qua pfirmat⁹ ē rex bab⁹ lōis aduer⁹ hierl^m hodie. Ecce ego tollā hodie a te desiderabi le oculoz tuoz. 7 igemisces tacēs. nō plora bis. nō plāges. luctū mortui faciēs nō vela bis ora amictu. nec citos lugentiū comedes s calciamēta erūt i pedib; tuis tāq; ad eun dem. Et mortua est vxor sua vespere 7 non planxit. s erat q̄si itur⁹. 7 dixerūt ad eū. q̄d p tēderet h. Qui rñdit. Heec dicit dñs: Ecce ego polluā factuariū meū desiderabile ocu loz vroz. 7 p nimia anxietate nō plāgetis. qz q̄sq; de nece sua sollicit⁹ erit. Postea in cōsolatiōez gētis suę pdixit ppha calami tas circūstātiuz nationū. q̄ vl iinnerāt hostes ptra hierl^m. vl iultauerāt captiuis. i. fili ozū amō. 7 moab. 7 edom. philistijm tyri 7 sidonis egypti 7 ethiopię.

De cōsolatiōe hierusalē. Ca. III

Factuz ē i. xij.

āno trāsmigratiōis. xj. mēse. v. die

mēsis venit ad ecechiele q̄daz q̄ fugerat de hierl^m dicēs: Vastata ē ciuitas. In pcedē. ti tñ vespere. ecechiele pdixerat de nūcio ven turo. Et audiēs oīs trāsmigratio excidium vrbis 7 icendiū tēpli. lenauerūt vocē suā et dixerūt: Perijt spes nrā. absisi sum⁹ nō re surgem⁹. Et exclamauit ecechiele. Heec. d. d. Cū sctificat⁹ fuero i vob. tollā vos de gen tibus. 7 adducā vos i terrā vraz. 7 effundā su per vos aquā mūdaz. 7 mūdabimī ab oībz inquinamentis vestris.

De resurrectione mortuoz. Ca. v

Facta ē super

pphetā man⁹ dñi. 7 eduxit eū i spū

in campum qui ple nus erat ossib; siccis vehemēter. Et ait ad euz: Fili hōis. putas ne viuent ossa ista. 7 dixit. Dñe tu scis. Et dixit. Dic ad ea: Os sa arida h dicit dñs: Ecce dabo sup vos nernos. 7 succrescere faciā carnes. 7 sup extendā vobis cutē. dabo vobis spūm 7 viuetis. Et ad huc eo loquēte fact⁹ ē sonus 7 cōmotio. 7 accesserūt ossa ad ossa. vnūq; d q; ad iūcturā suā. 7 ecce sup ea nervi 7 carnes. 7 cutis. s spūm nō habebant Et dixit dñs ad ppham. Clama ad spūm 7 dices: Heec. d. d. A q̄t tuoz ventis veni spūs. 7 insuffla sup interfectos istos 7 reuiviscant Et sic factū ē. 7 viuetes steterūt sup pedes suos. exercit⁹ grandis nimis valde. Et dixit dñs: Ossa h vniuersa dom⁹ isrl ē Et restituit spūs ppham i medio tāsmigratiōis 7 locu tus ē ad eos q̄ monstrauerat ei dñs i signū duoz. s. reuocationis eoz a capite 7 resur rectionis corpozū in fine. Et tulit ecechiele li gnū vnū. 7 scripsit sup illud. lignum iude 7 sociozum eius. 7 sup alterū lignum scripsit lignū effraiz 7 socio ruz eius. 7 coniunxit ea. 7 tenuit ea in vna manu sil. 7 dixerūt

Quidā iudei dicūt qd cāpus iste fuerit i tēpto. vbi tot iudō rū post ad oratiōem vituli iterierūt. i q̄ etiā tēpto. xl. ānis po stea errauerūt. vbi oēs pstrati sūt i sepulti.

Decē trib; dicebāt eē regnū effraī. ppt ieroboā q̄ regnavit

Hieremie

ei. Quid tibi vis in p̄m? sup illas. 7 fuit
 bis. Qui r̄ndit: Hec de tribu effraim.
 dit dñs: Ecce ego cō
 gregabo reguum iuda. 7 regnū effraim. 7 fa
 ciā eos ī gentē vnā. 7 regnū vnū. 7 h̄nus me
 us dauid p̄nceps erit eoz ī p̄petuū. Et locu
 tus ē dñs ad ezechilē. Fili h̄ois vaticinare
 aduersus gog. 7 trā magog dicēs: Hec. di.
 d. Ecce ego sup te gog p̄nceps mosoch 7 tu
 bal. seducaz te. ascenderete faciā de lateribz
 aquilonis. 7 adducā te sup mōtes isrl. 7 ca
 tes ibi tu 7 oīa agmina tua. 7 dicaz volucris
 bus celi 7 bestijs terre. Properate 7 currite
 vndiqz ad victimā quā imolo vobis super
 montes israel. vt comedatis carnes fortius
 7 sāguinē p̄ncipiū terre bibatis. Et ossibus
 corrosis dabo sepulcrū noīatū. 7 mittam
 ignē ī terrā magog. 7 ī his q̄ habitāt ī insu
 lis cōfident. Hoc fa

bulāc̄ hebrei futurū Non q̄ sit fabula de
 post regnū mille āno gog et magog. imo
 rū 7 q̄ tāt? erit exerci historia. s̄ qz sic ab
 tus gog. 7 hebrei per hebreis appellatur.
 septē ānos vsū ligno
 rum habebūt nō de siluis. s̄ de armis. 7 col
 ligentur ossa septē ānis. 7 sepeliētur ī valle
 q̄ ob h̄ dicit polian
 drum. quasi multoz Apolis qd̄ ē multū
 virozum sepultura. 7 andros qd̄ est vir
 vel a polis qd̄ ē plu
 ralitas 7 andros qd̄ est vir. inde poliandrū
 quasi virozum multozū sepultura.

Q̄ facta ē manus domini super
 ezechielem. Capitulū. VI.

Q̄ vicesimo ^{quin} ^{to an}

no transmigratiōis. ipse ē annus
 xxxij. regni nabuchodonosor. p̄mo mense.
 decima die mēsis. xiiij. āno post q̄ p̄cussa est
 ciuitas. ī hac ipsa die facta ē man? dñi super
 ezechielē. Et adduxit eū ī spiritu ī terrā isrl
 sup mōtes excelsū. 7 oīdit ei descriptiōē ciui
 tatis 7 tēpli sup quā ad lrāz nr̄i siluerūt au
 tores. Porro ezechiel ī chaldeā int? cap
 tivos iudicauit trāsgressores leḡ. 7 p̄cipue
 q̄sdam de tribu dan 7 gad. q̄ ī dñm cōmitte

rent ipia. legis p̄sequēdo custodes. Et fecit
 vt dicit epiphani? p̄tra eos p̄digiū magnū
 qz filij eoz 7 vniūsa pecora a. h̄pentibz penie
 runt 7 p̄dixit q̄ tribz illenō reuerterēt ad p̄
 pria. s̄ ī medic regioibz remanērēt. p̄t qd̄ ex
 acerbatū ī eū distraxerūt eū equis p̄ crepidi
 nes saxoz. 7 excerebrauerūt eū. 7 sepelierūt
 eū in agro malim. in sepulcro sem 7 arfaxat
 ī spelūca duplici. In cui? similitudinē abra
 am ī hebr̄o sepulcrū sar̄ q̄ cōposuit. Duplex
 aut̄ d̄z eo q̄ camerata sit. 7 auersa a superficie
 terre. s̄ūmitas ei? a p̄te vna. verū ex p̄te alia
 ī petra suspensa sit sup terrā. Iste p̄pheta po
 pulo dedit signū in flumio chobar. vt qn̄ de
 ficeret sustinerēt. desolationē terre sue. tunc
 speraret regressuz ad hierlm̄ qn̄ inundaret.
 Ad eū qn̄qz p̄uenerat plurima mltitudo cō
 captiuoz ad flumiū chobar. 7 chaldei rebel
 lionē veriti irruerūt sup eos. Ipse h̄o p̄cibz
 suis sistēs aquas fluminis sup aquas ābu
 lans cū oī multitudine. ad alterā ripā sere
 cepit. 7 q̄t quot hostiū p̄sūperant eos sequi
 submersi sūt 7 p̄ ozōez subito largā piscinuz
 copiam p̄plo p̄stitit ad rescenduz. Sepe q̄z
 multis deficiētibz vitā restituit.

- De danielle. cap. j. Visio q̄nta dan. c. vij.
- Visio p̄ma. ca. ij. Visio sexta. ca. viij.
- Visio sc̄da. ca. iij. Visio septia. ca. ix.
- Visio tertia. ca. iij. Visio octaua. ca. x.
- Lathalog? regū Visio nona. ca. xi.
- babylonis. ca. v. Visio decia. ca. xij.
- Visio q̄rta. ca. vj.

Incipit historia danielis. Ca. I.

Propphetavit

etiā ī chaldeā daniel. q̄ h̄zio
 sephū 7 epiphaniuz de semie
 regio iude fuit. fm̄. lxx. h̄o de
 tribu leui q̄ ī titulo fabule belis ita ponunt
 Homo q̄daz erat sa
 cerdos noīe daniel. Septum de bele he
 fili? abdo cōiua re bzei fabulaz dicunt
 gis babylonis natus nō qn̄ de xitate cō
 fuit in betheroth su stet. s̄ ipsi danielem
 periore. Et fuit a deo h̄sc̄p̄sisse negant.

Historia

castus. q̄ p̄tribulibz suis spado putaret. Li-
brū ei⁹ trāstulit hieronymus ad petitionem
paule et eustochij cum magna difficultate.
Scriptus enim erat hebraicis litteris. sed
chaldaico sermone
nec legebat ab eccle
sia secūdu. lxx. quia
multuz a veritate di-
scordabat eozuz edi-
tio. s̄ fm theodotio.
nē q̄ apud hebreos nec susanne habet histo-
riaz. nec hymnū triū pueroz. nec belis dra-
conisqz fabulā. de q̄ alti⁹ ordinem. s̄ p̄mittē-
tes. q̄ alij p̄pharū longe añ captiuitatē dua-
ruz tribuū de ea p̄phetarūt. vt esaias ⁊ osee
Alij ea imminēte. ⁊ dum fieret. vt hieremi-
as ⁊ ezechiel. filij infra eā. vt daniel ⁊ aba-
chuc. Alij post eā. vt agge⁹ ⁊ zacharias. Fa-
ctū est aut̄ cuz nabuchodonosoz duxisset in
babylonem p̄nobiliores pueros iudeoz. et
q̄sdam de semine regio. pulchriores iter eos
⁊ doctiores q̄ stare possent in palatio regis.
vt ait ioseph⁹. castrauit qd̄ etiā alijs genti-
bus quas vastauerat fecisse dinoscit. Et tra-
didit eos p̄posito eunuchoz. ⁊ fecit eos eru-
diri puincialibz lris pariter ⁊ chaldeis. Est
aut̄ chaldeā lingua eadē q̄ ⁊ syria p̄pinq̄ he-
brez. ⁊ iussit eis ministrari cibos de mēsa sua
Fuerūt aut̄ inter eos q̄ttuoz optimi de filijs
iuda. daniel. ananias. misahel. ⁊ acharias ⁊ mu-
tauit eis rex noīa. ⁊ dicti sunt balthasar sy-
drach. misac. ⁊ abdanego. Balthasar aut̄
erat nomē regij generis. qd̄ iposuit danieli.
vt dicit epiphani⁹. eo q̄ iā cogitaret de ei⁹
adoptione. Istis q̄ttuoz p̄positus eunuchoz
ruz specialē posuit p̄curatorē malaçar. Hi
pposuerūt nō ptaminari cibis gētiliū. Sed
cum cogeret eos malaçar edere de cibis regl-
ne viderent̄ corā rege ceteris exiliores. dire-
rūt ad euz. Tēpta nos obsecro diebz decē.
⁊ da nobis legumina ⁊ aquā. ⁊ post h̄ p̄tem-
plare vult⁹ nros ⁊ reliquoz q̄ vescunt̄ cibo
regio. ⁊ sic videris sic facies nobiscū. Por-
ro malaçar tollebat cibaria ⁊ vinū eoz. ⁊ da-
bat eis legumina. Propter h̄ aīe eoz erāt
limpidē. non habētes p̄pter multitudinē ci-

Sicut videm⁹ galli-
cū scptū latinis lris.
nec tñ oī cognoscēti
litteras hoc patet.

borum. nec p̄fusa p̄ varietate. ⁊ corpora eoz
laboribz aptiora. ⁊ subito facti sūt eruditi.
qz dedit eis dñs scientiā ⁊ disciplinā ⁊ p̄ce-
cipue danieli p̄telligentiā visionū ⁊ som-
niorū. Et exactis tri-
bus ānīs statuti sūt i
p̄spectu nabuchodo-
nosoz. ⁊ d̄ omnibz q̄
sciscitat⁹ ē rex ab eis
inuenit in eis decuplum sup cūctos ariolos
⁊ magos q̄ erāt in regno ei⁹. Et fuit daniel
in honore in chaldeā
etiam vsqz ad dari-
um ⁊ cyrū. Hic termi-
nat̄ p̄ma danielis pi-
copa. Sequūt̄ aut̄.
ix. vel. x. q̄ visiones
danielis dicūt. eo q̄
i eis vl̄ ipse aliqd̄ vi-
derit. vl̄ visū ab alio
explanauerit

Nota qz multitudo
ciboz hebetat. varie-
tas p̄fundit īgeniū.

Qui regnabāt sup
medos ⁊ persas q̄ ⁊
deiecerunt regez ba-
bylonis.

Primā distinctio q̄
nō d̄ visio. Hiero.
enī p̄. x. distinctiōes
diuisit. n̄ dico libros

Prima visio danielis. Ca. II

Quo i anno se-

p cundo regni sui vidit nabuchodo-
nosoz somniū ⁊ conterritus est spūs eius et
effugit ab eo somniū. Nec est intelligendus
secundus annus regni ab origine. sed a cō-
sumatione. Consumatum aut̄ eius regnuz
dicitur postqz subiugatis sibi nationibus.
reliquias israel eduxit ab egypto. Conuo-
cauit ergo rex coniectores chaldeozum. ⁊
dixit ad eos. Vidi
somnia. sed ignoro
quid viderim. Qui
responderūt syriace.
Dicat rex somnium
seruis suis. ⁊ interpre-
tationem eius indi-
cabimus. Et ait rex. Nisi somnium et eius
coniecturam indicaueritis mihi. peribitis
et domus vestre publicabuntur. Et dire-
runt. Non est homo super terram. qui ser-
monem tuum possit impleri. exceptis dijs
quoz conuersatio non est cum hominibus
Tunc p̄cepit rex ira magna. vt interficerē

Hucusqz scpt⁹ eli-
ber h̄ hebraice. de in-
de chaldaice vsqz ad
visionē quā vidit in
suis s̄ balthasar.

Danielis

tur oēs sapientes babylonis. 7 querabatur daniel 7 socij ei⁹ vt perirēt. Qd̄ cuz accepisset daniel ingressus rogauit regē vt daret ei tempus ad solutionē p̄ vnā noctē tm̄. vt dicit iosephus. Et ingressus daniel ad domū cum socijs suis orauit deus. 7 p̄ visionē noctis reuelatus est ei mysteriū. 7 bñdicēs deum ingressus est ad regē. Et ait ad eum rex. Poterit ne mihi somniū indicare et interpretationē eius? Qui respōdit: Nō potest hoc homo. s̄ est deus in celo reuelans mysteria q̄ indicauit tibi q̄ ventura sūt in nouissimis temporibus. Visiones capitis tui. id ē. cordis tui hęc sunt. In corde enī s̄ sapiētia s̄m euangelium. nō in capite s̄m philosophus. Tu cogitabas ī stratu tuo quis post te mundi teneret p̄ncipatum. 7 ostendit tibi de⁹ regnaturus. Videbas corā te statuā grandē 7 terribilē. cui⁹ caput et collum erat ex auro pect⁹ 7 brachia de argento. venter 7 femora ex ere. tibe⁹ aut̄ ferre. pedū quedā pars ferrea. quedam fictilis. Et abscisus ē lapis de monte sine manib⁹. 7 percussit statuā in pedibus 7 cōtrinit eam. 7 redacta ē in fauillaz q̄ rapitur vento. 7 nō est inuentus locus ei⁹. Lapis aut̄ factus est mons magnus 7 impleuit vnīuersam terram. Nūc audi rex interpretationē eius. Tu es caput aureū cuz his q̄ succedent tibi. Et post hoc consurget regnū aliud minus te. quod intelligēduz est de regno medozū 7 persaruz. tanq̄ per duo brachia. per que⁹ deiectum ē regnum babylōis. Et regnū tertiu⁹ aliud gneū. qd̄ imperabit vnīuersę terre. quod intelligēdu ē de regno grecoruz. quod vocali⁹. i. nominati⁹ fuit ceteris. vel p̄pter eloquentiaz grecoruz. vel p̄pter famā alexandri. Et quartum regnū erit quasi ferreum. qz sicut ferruz domat oīa metalla. sic illud cōteret oīa hęc. quod intelligēdu ē de imperio romanorū. Porro qz vidisti partem pedum testeam. partem ferreā sicut ferrum non potest misceri teste. sic erūt in eo ciuiles discordię. 7 pars solidabit. ps altera conteretur. Tunc suscitabit deus regnum celi. qd̄ cōminuet vnīuersa regna hęc. 7 stabit in eternū. Super hoc dicit ioseph⁹

Significauit daniel regi 7 de lapide. quod mihi non placuit indicare. Hoc autez referunt hebrei ad regnū suum quod expectant. Tunc rex cecidit in faciem suaz et adorauit daniēlem dicens: Vere deus vester. de⁹ deorum est. Et dedit danieli p̄ncipatum super omnes prouincias babylonis. 7 super cunctos sapientes. Obtinuit autē daniel a rege. vt tres socij eius p̄ncipatum haberent super prouincias. ipse x̄o p̄cesset in babylone et staret in foribus regis.

Secunda visio danielis.

Capitulum. III.

Equit̄ secunda

visio danielis. qui ob hoc tantum visio dicit. q̄ vidit in ea rex in fornace quartum similem filio dei. Porro nabuchodonosor fecit statuam aureaz. altitudine cubitorum. lx. latitudine. vij. et statuit eam in campo duram. fluminis scilicet cuiusdam. iuxta quem gigantes edificauerunt turrim. Septuaginta dicūt in campo peribolon. quod interpretatur conclusum. Nam erecta statua. circūsepit rex campum. et cōuocauit rex omnes p̄ncipes regionum ad dedicationem statuę. et prece clamabat valenter. In hora qua audieritis somnium musicorū adorate statuam. Qui nō adorauerit eadez hora mittetur in fornacem ignis ardentis. Et adorauerūt omnes p̄ter socios danielis. Et accusati sunt ad regē. 7 subuersa ē fornax septuplū. 7 missi sūt victicū vestib⁹ in mediuz fornacis. viros autē illos q̄ miserant eos īterfecit flāma ignis. Quę sequunt̄ vsqz tūc obstupuit rex. dicit se hiero. nō legisse in hebreo. s̄ qz ī toto orbe

Inde est q̄ cum sūt ordines ante oronē eplę q̄ dicit. De⁹ q̄ tribus pueris. x̄. nō dicit flectamus genua.

Ea scz q̄ sequūt̄ cātī cuz. 7 q̄dam alia. dispersa qd̄. qz t̄nslatio theodotiōis que vbiqz legebat̄ ea p̄tinebat. ideo timuit iero. ea n̄ apponere. t̄n iugulabat ea p̄ veru

disposita erāt. veru anposito ea sbiecit. ne apd
 impitōs ptē voluminis videret detrūcasse
 Porro fornax succensa erat malleolis. i. sar
 mentū 7 pice 7 stupa. 7 napta. qd fm salusti
 um historio gphū qd dā gen^o fomitū ē apd
 persas. fm alios aut ossa sūt olinarū arefa
 cta cuz amurca. fm
 pliniū ī trā babylo
 nis fluit ad modū bi
 tumis Et erupit flā
 ma. 7 incēdit q̄s repe
 rit iuxta fornacē de chaldeis. et effusa ē sup
 fornacē cubitis. xlix. qd geometrica regula
 cōphensū est. Angel^o aut descendit cū eis in
 fornacē. 7 excussit flāmā. 7 induxit q̄si vētū
 rois flātē. i. refrigerantē eos. Tunc anani
 as orauit dicēs: In
 stus es dñe. peccavi
 mus. n. 7 tradidisti
 nos in man^o hostiū.
 S; in aīa cōtrita et
 spū humilitatū susci
 piamur a te. et sicut
 ī holocaustū piquiū. sic fiat sacrificiū nostrū
 hodie in cōspectu tuo. vt placeat tibi. Tūc
 illi tres q̄si vno ore bñdicebāt deū dicētes:
 Bñdic^o es dñe de^o patrū nrōz zc. 7 borta
 bant oēm creaturā ad bñdicēdū deū. pcedē
 tes a supiorib; ad īferiores. Ex hoc aut qd
 p̄dictū ē. ī aīa p̄trita. 7 spū hūilitatū. et qd
 in cāticis legit. Bñdicite spūs 7 aīę iustozū
 dño. errauerūt q̄
 dā dicētes. esse in
 hōie p̄ter spūsan
 ctū duo distincta. i.
 spū 7 aīaz. Hucus
 q; ī hebreo nō ha
 bet. Tūc obstupuit
 rex. 7 surgēs ppere
 ait: Nōne tres tm̄
 misim^o ī ignē: Et ec
 ce video viros q̄t
 tuoz ābulātes ī me
 dio ignis 7 species
 q̄rti filis ē filio dei.
 Qd de āgelo intelligi potest. Tūc vocauit

Ossa oliuaz fructus
 earū aridi. 7 amurca
 intincti fece olei.

Hinc collige qd sepe
 q̄s orat ī forma ecclie
 Isti enī non cōmiser
 rāt peccatū p q̄ tradi
 ti fuissent hostibus.

Philosophi ī Berra
 bāt qd spū dicebāt eē
 qd dā q̄ mediāte cōiū
 gat aīa corpi. Theo
 logi aut dicunt duas
 esse vires aīę. supiorē
 quā rationabilitatē.
 inferiorē quā sensuali
 tatē dicūt. 7 sic forte ī
 sentētia nō differunt
 philosophi et theolo
 gi.

eos rex. 7 egressi sūt. Et mirabāt oēs qd capil
 lus eoz nō eēt adust^o. nec etiā saraballa im
 mutata. Et ait rex: Nō ē de^o ali^o q̄ ita possit
 saluare. 7 posuit edictū. vt q̄ blasphemā lo
 queret ī deū eoz periret. 7 dom^o ei^o vastaret
 7 restituit eis principatū prouinciarum.

Tertia visio danielis. Ca. III.

Equitur tertia

visio danielis quā nō sc̄psit daniel
 s; est epistola regis quā scripsit vniuerso re
 gno suo postq̄ de bestia restitū^o ē in hōines
 et in regnum. In qua p̄dicauit mirabilia q̄
 fecerat apud eum de^o excelsus. Forma aut
 eplē s; ē quā īterferuit danielopi suo. Ego
 nabuchodonosor flores 7 elar^o ī supbiā. sō
 niū vidi qd p̄terrui me. 7 puocatū cunctis
 sapiētibus babylois. solutionē ei^o nō īdica
 uerūt mihi donec ingressus ē collega daniel
 cui nomen baltha

far. q̄ h; spū deoz
 factoz. 7 dixi ei: Ai
 debaz sup stratum
 meū. 7 ecce arbor ī
 medio trē. cui^o p̄ceritas vsq; ad celū. 7 aspe
 ct^o ei^o vsq; ad terminos trē. 7 esca vniuersozū
 ī ea. s; ea habitabāt aīalia 7 bestię. 7 ī ramis
 eius volucres. 7 ex ea vescebat oīs caro. 7 ec
 ce vigilet sanct^o de
 celo. descendit 7 ait:
 Succidite arbores
 7 ramos 7 fruct^o ei^o
 7 fugiāt ex ea bestię
 7 volucres. Verū
 tamē germē ei^o in terra sinite. 7 cuz ferl ps
 ei^o in herbis terre. Cor eius ab humano cō
 mutet. 7 cor fere detur ei. 7 septez tpa cōmu
 tētur sup eā. In sententia vigilum decretū
 est. 7 petitiō sanctorum est. donec cognoscāt
 viuentes quoniam dominatur excelsus in
 regno hominuz. et cui voluerit dabit illud
 Tunc daniel tacitus cogitabat quasi ho
 ra vna conturbatus quia mala portēdebā
 tur regi. et ait: Tu es rex arbor illa qui īua
 luisti. et potestas tua in terminis terre. 7 au
 disti puigilem sententiam altissimi super te.

Ipse enī rex fecerat eū
 sibi secūdū 7 quasi col
 legam suum.

Vigiles solemus ap
 pellare castrorum cu
 stodes vigilātes de no
 cte. q̄b; filis erat ille.

Danielis

Ab hominibus eijcient te. et cum feris erit habitatio tua. Scenū ut bos comedes. vij. tempora. id ē. āni mutabunt sup te. donec scias qd dñetur excelsus sup regnū hōiūz et relinqtur tibi germē radicis. qz regnū tuū restituetur tibi. Quāobrez audi psiliū meū. Pecata tua elemosynis redime. forsitā ignoscet tibi dñs. Factū est aut post ānū deambulabat rex in aula. et loqbat in spū elationis dicēs. Rōne hē babilon quā edificauī in robore regni. et in gloria decoris mei. Adhuc erat sermo ī ore ei. et vox de celo ruit. Tibi dicit nabuchodonosor. Regnū transibit ad te. et cū feris habitabis septē tētibz. donec scias qd dñetur excelsus ī regno hōiūz. Eadez hora ex hōibz abiectus ē. et scenū ut bos comedit. donec capilli ei canescētes in similitudinē aq̄larū crescerēt. et vngues ei q̄si vngues aniū. Igitur post dies diffinitos a dño. ego nabuchodonosor leuaui oculos ad celū. et sensus meus redditus ē mihi. et bñdixi altissimo cui potestas sempiterna. et nō est q̄ dicat ei quare sic fecisti. Et requisierūt me optimates mei. et in regno meo restitutus sum. et magnificētia amplior reddita ē mihi. Ex his apparet et epiphanius attestat. qd nō corporis mutationē. sed mentis alienationē passus ē. et ablatas ē vsus linguę ad loquēdū. et herba data est nature cibis humane. Et videbat ei qd bos eet in anterioribz. et in posterioribz leo sūm mysteriū tyrānoꝝ. q̄ in p̄ma etate voluptatibz dediti et ceruicosi. iugo belial s̄dñt in fine hō interficiūt diripiūt et cōculcant. Multi q̄ egrediebantur et videbāt eū. solus daniel nō egrediebat. qz toto tpe alienationis ei ozoni pro eo vacabat. et ad preces ei āni. vij. q̄s totidē dixit tpa in. vij. mēses versi sūt. In q̄bz. xl. diebz insaniā patiebat. et p̄ alios. xl. reuoluit ad cor hōis flebat et supplicabat deo. a deo qd ex nimijs fletibz ut caro oculi ei facti erāt. et iterū p̄ alios. xl. dies vertebat in insaniā. donec septē menses cōplerēt. Post q̄s reuocat ē. nō tñ regnauit s̄ statuti sūt p̄ eo septē iudices. et vsqz ad finē. vij. ānoꝝ p̄nitentiā egit. panes et carnes non comedens et vinū nō bibēs legumini-

bus utebat et herbis sūm cōsiliū danielis. Et cum iterum regnasset. voluit danielē facere cohēredē filioꝝ suozum. Et ait daniel: Absit a me. ut patrū relinquēs hereditates incircumcisorūz donis inherēas. Hic dicit iosephus qd libros hebraicos ipse ī grēcū trāstulit eloquiū. Et b̄ mutat daniel ordinē historie. Nos autem ordinem prosequamur.

Cathalogus regum babilonis.

Capitulum. V.

T mortuus est

nabuchodonosor magnus. et regnauit filius eius nabuchodonosor. p̄ eo. q̄ de manubijs hōstū templū belis magnifice decorauit. ciuitatē reparā. ita ut nequaquā oblidētes valerēt fluuiūz auertere. et paternis regalibz maiora sup addidit. et ī diebz. xv. cōsumauit. iuxta q̄ lapides posuit grādes instar mōtis. et superplātauit arbores. et hortū q̄ suspēsilis dicebat. eo qd vxor ei q̄ ī finibz medię nutrita fuerat. regionē suā a lōge videre desideraret. Huius meminit megastenes in libro iudicioꝝ. et asserit euz fortitudine et actū magitudie herculē tñscēdisse. Et diocles in libro colonioꝝ dicit. qd iste nabuchod. obsedit tyrū tribz annis. et decē mē sibz. Eo mortuo regnauit pro eo amilnatapagus. Hic est euilmorodach. q̄. xxx. vij. āno trāsmigrationis. mēse. xij. xxvij die mensis subleuauit caput ioachim regis iuda de carcere. et posuit thronum eius super thronum regūz qui erāt cum eo in babilone. et comedebat corāz rege cūctis diebz vite sue. et hanc fecit cū eo misericordiam. qz pater eius non seruauerat ei fidem. Tradunt tamen quidam

Et si daniel ordines historie hic mutauit. M̄ tñ vtēs recto ordine enumerat reges babilonis. ut ostendat s̄ q̄ viderit. iij. visionē. s̄ sub balthasar. v. a nabuchodo.

Tyrus insula tūc tps fuit. et volebat eā p̄tinuare terre. s̄ postea alexander hoc cōsumauit.

quod euilmozadach frat' minoris nabuchodo-
nosor. i dieb' eiectionis paterne. multa egit
i pie i terra. et patre restituto accusat' apud
eu missus est in carcerem. vbi ioachiz erat vsq'
q' ad mortem fratris sui. Cumq' regnare cepis-
set. eleuauit ioachi quem sociu habuerat i car-
cere. timensq' ne resurgeret pat' su'. q' de be-
stia redierat i hoies. psuluit ioachi. Ad cui'
psiliu cadaver patris sui effossum diuisit i. ccc. p-
tes. et dedit eas trecet' vulturib'. Et ait ad eu
ioachi: Non resurget pat' tu'. nisi redeat vul-
tures in vnu. Hic habuit tres filios. egesta-
riu q' et regusar dicit' e'. et lobosardocheu. et na-
bar q' balthasar cognomiat' e' ad quem post
regna fratru regnum deuolutum est.

Quarta visio danielis. Ca. VI.

Equitur quar-

ta visio danielis. non secundum ordinem li-
bri eius. sed secundum historiā. i. q' vidit secundum imagines
quattuor bestiarum quattuor regna q' vidit nabuc-
i statua q' driformi. et additū e' de antichristo
et die iudicij. Porro anno p' balthasar vidit
daniel somniu. cui' summa scribens ait: Vide-
bam et ecce quattuor venti pugnabant i medio
mari. Hec sunt angelice potates q' laborant p'
regnis mundi q' b' p' sunt. et quattuor bestie al-
cedebat de mari. p'ima quasi leena. et habebat
alas aq'le. Et auulse sunt ale eius. et sublata
e' de terra. et sup pedes quasi ho' stetit. et cor ei'
datum e' ei. Hoc e' regnu assyriorum q' d' cōpara-
tur leene p'pter violētia et libidinis i patiētia
q' leena sep i coitu gestit. Alas aq'le habuit
p'pter lōgeuitatē. Quā in scda etate inchoas
b' saruch pauo abrae. et descēdit vsq' i qn-
tam sub balthasar. Quā aut ale auulse sunt et ste-
tit vt ho'. et cor ei datum e' ad dei eiectionem na-
buchodonosor respicit. et restitutionē. Secū-
da bestia silis visio i pte. et tres ordines den-
tiu erant i ore ei'. et i dentib' ei' pncipes tres.
et dicebant ei: Surge comede carnes pluri-
mas. H' e' regnu psarū. q' d' cōparat' visio p'pter
patiētia laboris. et victus paritatē. Quā pro-
pulumēto sale utebat' et cardamomo. s' simil'
fuit visio i pte nō ex toto. q' i plm dei nihil
crudeliter egit. vñ in çacharia dicunt' equi

albi. Tres ordines   Ubi quattuor colo-
dētiu habuit. i. tria   rum equos legit' vi-
regna i pncipio sui.   disse albos nigros ru-
medozū psarum. et   fos varios.
chaldeozū. vel tres
pncipes habuit super. c. xx. satrapas. Quidi-
cebāt ei: comede carnes plurimas. hoc referē
ad asuerū. cui dixit aman vt occideret inde-
os. Tertia bestia quasi pard'. et habebat alas
auis et quattuor capita erāt i ea. et potestas da-
ta e' ei. Hoc est regnum grecoz. quod com-
parat' pardo qui saltu ruit in mortem. p'pter
impetū alexādri. Et varij colores. diuersa
sub eo regna significāt. Alas habuit. q' ni-
hil vel velocius victoria alexandri. Quat-
tuor capita ei' quattu-
or snut alexādri suc-
cessores. Nec hanc
ptatē habuit a se ale-
xander. s' fuit virga
furois dñi in filios
pestilētes. Quarta
bestia terribilis et for-

tis. dentes ferreos habēs. com dēs et reliqua
pedibus cōculcās. hoc e' regnu romanozū.
quod nulli bestie icōparauit daniel. vt q'c-
quid ferocius in bestijs cogitamus. itelliga-
mus in romanis. Hebreus tamen dicit si-
milē fuisse ap'ro. secundum illud psalmiste: Uasta-
uit eam aper de silua et singularis ferus de-
passus est eam. Hoc regnum cetera concul-
cauit. Quod sequitur. et habebat cornua de-
cem. respicit ad finem mundi. quia tunc re-
gnum romanuz diuidetur in decem regna.
q' d' significatū e' per decem soles i vaticinio
sibille. et ecce cornu aliud puū ortū e' de me-
dio eoz. Hic e' antichrist' et tribu dan igno-
bil'. i obscuro loco babyloie nascitur'. Ex
semib' q' d' parētū p'cipiet. s' p' p'ceptū sps
malign' descēdet i vter matr'. cui' x'itate de
inceps puer alet' nascet' adolescet. Quā fili'
p'ditiōis d'z. Et tria de cornib' p'mis auulsa
sunt a facie ei'. i. tres reges de decē. p'us inter-
ficiet regē scz africe egypti et ethiopię. Tūc
alij septem victori colla submittent. Et ecce
quasi oculi hominis erant i: eo. id est. alta

Danielis

z mirabilis scientia. quia magice miracula faciet z inueniet thesauros absconditos. Et erit ei os loquens ingentia. qz deus se dicet. z circūcidet se. dicet messiā esse. cōfluent ad eum iudei. reedificabit tēplū. z solium suūz ponet in eo. puerter ad se hoīes terrore. mumeribus. miraculis. heliā z enoch interficiet. Aspiciēbā h. i. ptātem huius. donec throni positi sunt. de quibz in euāgelio. Sedebitis sup thronos. z antiquus diez sedit. i. deus eternus iudex. q apud iohānē solus in throno sedet. Vestimētū ei q̄si nix candidū z capilli ei q̄si lana mūda glīam maiestatis ei significāt. Thronus ei flāme ignis. rote ei ignis accēsus. Hoc ē qd̄ alibi dicitur i ps. Ignis ante ipsūz p̄cedet. Finis igneus z rapidus egrediebatur a facie ei. qd̄ celeritatez iudicij notat. quā dicit ap̄tus in momento. in ictu oculi futurā. Milia miliū ministrabāt ei. et decies centena milia assiste bāt ei. inculcatio ē. Nā decies centū milia. idē ē qd̄ milia miliū. h ad exercitū angeloꝝ refert. Iudiciūz sedit. z libri ap̄ti sunt. i. iudiciibus sedētibus scientie singuloꝝ patebūt. Et vidi q̄ interfecta eēt bestia q̄rta. aliarūqz ablata esset potestas. qz tūc cessabit oīs p̄latio. cū ēdet christus regnū dō patri. Et ecce cū nubibus celi q̄si filius hoīs veniebat. qz christus baiulis nubibus descendet in aera. h̄m illud. Ita veniet quēadmodū vidisti eū eūtē i celū. z vsqz ad antiquū diez puenit. qz christus p̄ oīa eq̄lis est patri. z dedit ei ptātem. z honore z regnū sempiternū. Cūqz vidisset h daniel. accessit ad vnū de assistentibus. z q̄rebat veritatem. Qui exposuit ei singula. h̄ addēs de antichristo. Sāctos altissimi p̄teret. z tradēt i manu ei vsqz ad tps z tpa z dimidiū tps id ē. vsqz ad ānū z duos ānos z dimidium anni. Hebr̄e enī noīe tps significat ānūz z p̄ numerū pluralē duos annos. Hebr̄e enī habet dualē numerū sic z gr̄e. Breue erit tps hoc. h̄ nisi abbreviati essent illi non salua fieret oīs caro.

Visio quinta danielis. Ca. VII.

Equus quinta

visio danielis. hebraice scripta in eo. p̄cedentes ho chaldaice. Anno tertio balthasar. ego daniel eram in elaz regione in susis que est metropolis elamitarū. que i iudith vocat echbatanis. In qua vt iosephus dicit fecit daniel mausoleū regū. Et vidi i visioe me esse sup portā vlai. Et ē vlai nomē porte vel lacus ante portā. Et ecce aries vnus stabat ante paludez habens cornua excelsa. et vnū excelsi altero atqz succrescēs. Hic est cyrus potētior dario. z vtilabat cornibus p̄tra occidentē aquilonē z meridiem. z oēs bestie nō poterāt resistere ei. Hoc ad ipsū regnūz refert. nō ad psonā. z ecce hircus veniebat ab occidēte. z nō tāgebat terrā. Hic ē alexāder q̄si volās. p̄ inuia q̄qz gradiēs vt hircus. vel ab hircis oculoꝝ q̄s diuersi coloris habuit. Et venit ad arietē quē viderā. et efferauit est i eū. z percussit arietē z cōminuit duo cornua ei. qz dariū arfami filiū percussit et medos z persas sibi sbiecit. z orta sūt ei quattuor cornua. i. quattuor successores. de quibus suo loco dicem. De vno ex eis egressū ē cornu modicū. z factū ē grande. Hic ē antiochus epiphanes. descēdēs a seleuco. Qui dū eēt obles romę. euasit in regnū z magnificat̄ ē cōtra meridiē. i. p̄tra egyptios. z p̄tra orientē. i. eos q̄ i p̄side res nonas moliebāt. z p̄tra fortitudinē celi. i. filios isrl. Et deiecit de stellis z percussit eas z vsqz ad p̄ncipē fortitudinis. i. deū magnificat̄ ē. z ab eo tulit iuge sacrificiū. z deiecit locū sanctificatiōis ei. qz i tēplo statuā ionis posuit. Et audiui vnū de sanctis loquentē ad alterū z dicētē: Usqz q̄ iuge sacrificiū z sanctuariū z fortitudo cōculcabit. Qui r̄ndit: Usqz ad vesp̄rā z mane. dies mille. ccc. z nundabit sanctuariū. qz a primo ingressu antiochi in hierl̄m vsqz ad mundatiōē tēpli factam a iuda machabeo. p̄ successiones diei z noctis fluxerūt sex anni. menses tres. z dies viginti. Cūqz q̄reret daniel intelligentiam somnij. gabriel venit ad eum et indicauit ei. Et per huiusmodi visiones sanctorum vt ait iosephus. reprehēditur error epicureoꝝ q̄ hunc mundum sine rectore. z sine dei prouidētia casu

ferri confirmāt. quia si mund⁹ sine presule
esset. olim deperisset. sicut nauis desolata re
store. nec s̄m pphetias omnia puenirent.
Visio sexta. Capitulū. VIII.

Equitur sexta

visio daniel. q̄ q̄rta ē in daniēle. s̄
hiero⁹ sextā eā vocat in plogo abachuc. et
s̄ chaldaice sc̄pta ē. Factū ē vt cyr⁹ ⁊ darius
obsiderēt balthasar in babylone. Baltha
sar x̄o fecit grāde p̄uiniū optimatib⁹ suis
mille. ⁊ fecit vt afferrent vasa q̄ asportauerat
nabuchodonosor auus su⁹ de tēplo dñi
⁊ bibebāt i eis rex ⁊ optimates ⁊ vxores ⁊ cō
cubine ei⁹. ⁊ laudabāt deos suos. Sc̄d̄s iō
sephū solēnitas erat i babylone iustituta ob
tutionē vrbis. Fabulant̄ hebrei. q̄ baltha
sar itellexerat. lxx. ānos captiuitatē. q̄s p̄di
xerat hieremias flu
xisse. ⁊ tñ hebrei nō
erāt liberati a iuris
ditiōe sua. An̄ exul
tabat et dñs suis
grās agebat. Sane
illa ānoz septuage
na nōdū fluxerat. s̄
septia decas ias de
currebat. In eadez
hora appuit p̄ eum
manus scribēs in pariete. Cūq̄ rex vidisset
⁊ manū ⁊ scripturā. incertū ē vtrū astantes
vidisset manū. sc̄pturā q̄dē viderūt. Post
q̄ man⁹ euauit p̄turbat⁹ ē rex. ⁊ genua ei⁹
ad se inuicē collidebant. ⁊ exclamanit forti
ter. vt iroducerent̄ magi chaldeoz. Et ait
ad eos: Qui legerit sc̄pturā hāc ⁊ interp̄ta
tionē ei⁹ dixerit purpura vestiet. torquē au
reā habebit i collo. ⁊ tertius erit i regno meo
id ē. vn⁹ erit triū p̄ncipū q̄ p̄sūt. satrapis. Il
li aut̄ nō potuerūt sc̄pturā legere. Et igressa
ē regin. anō vxor h̄s porphyriū. s̄ auia s̄m iō
sephū. Vel mat̄ s̄m origenē. Et ait ad regē
Est vir i regno tuo q̄ sp̄m deoz habet. quē
pater tuus. i. auus p̄ncipē magoz cōstituit.
Hic vocet. ⁊ oīa dicet tibi. Cūq̄ itraisset
daniel. p̄misit ei rex munera q̄ ⁊ supra. Qui

respōdit: Munera tua sint tibi vlt̄ altari da
Scripturā at̄ legā tibi rex ⁊ exponā. Posti
q̄ de⁹ excelsus dederat regnū p̄i tuo ⁊ non
p̄gnouit. p̄p̄ea sc̄nū vt bos cōedit. donec co
gnosceret. Tu q̄s cū scires h̄ oīa. adūsus deū
celi eleuat⁹ es ⁊ vasa ei⁹ p̄phanasti. tradens
ea manib⁹ imūdis. ⁊ bibēs i eis. deos lauda
isti q̄ nec viuūt. nec sentiūt. deū x̄o q̄ flatus
tuū i manu sua habet nō glificasti. p̄p̄erea
ista corā te exarata. sūt. Mane. techel. pha
res. q̄d sonat numer⁹. app̄sio. diuisio. Et ē
sensus: Numerauit deus regnū tuū. i. cōple
uit illud. ⁊ ē dictū p̄ sile pecunię. q̄ numera
ta tollit ⁊ abscōdit. App̄sus es i statera. et
iuent⁹ es min⁹ habēs. i. iusto dei iudicio mi
nus viues q̄s putabas. Diuisū ē regnū tuū.
⁊ datū ē medis ⁊ plis. vel factū regnū tuum

Quā phares fragmē

tū significat. Et ira

didit rex munera

danieli quę p̄mise

rat. Eadē nocte ca

pta ē babylon. Quā cyr⁹ diuiserat eufraten

lōge a ciuitate p̄ plures riuos vt aluenū q̄ i

fluebat in ciuitatē. vadabile faceret. ⁊ p̄ ip

sum ingressi sūt hostes in ciuitatē sub muro.

⁊ interfect⁹ ē balthasar. ⁊ successit ei dari⁹ in

regnoz. ānos natus. lxx. duos. vbi alij libri

habent. lxx. alij. xliij. Quā cyrus ei tanq̄ ma

iori honorem in oībz deferebat. Quō autez

eadē nocte visiōis capta sit ciuitas. apparet

i elaiā. q̄ loq̄ns ad balthasar ait: Donec mēsa

⁊ p̄tēplare i specula cōedētes ⁊ bibētes surgi

te p̄ncipes arripite clipeos. Quidā tradūt

q̄ mat̄ balthasar p̄ q̄ fact⁹ ē ort⁹ suspēibil. si

lia fuit darij. ⁊ q̄ balthasar filiū nō habebat.

darius festinabat occupare regnum.

visio septima. Capitulū. IX.

Equitur septia

visio danielis Porro dari⁹ sumēs
danielē duxit eum secum in mediā. Et fece
rat eū vnū de trib⁹ satrapis qui p̄erant. c.
et. xx. sed in daniēle sp̄s dei amplior erat.
Et cogitabat rex cōstituerē euz sup omnere
gnū. An̄ p̄ncipes inuidebāt ei. ⁊ querebāt

occasionem accusandi eum ex latere regis. id est: pro eo quod erat ex latere regis. Fabulantur hebrei: quod querebant occasionem in sermone tactu. nuntio. vel internuntio ad reginam. vel ad aliquam concubinam regis. nullamque causam reperi potuerunt. eo quod fidelis esset. et super thesauros erat. ut dicit iosephus. quod a deo iustus erat. ut munera oblata respiceret. Et dixerunt principes: Non inueniemus occasionem aduersus eum. nisi in lege dei sui. et surripuerunt regi dicentes: Consilium inierunt cuncti principes regni tui. et satrapae et iudices quod quicumque petierit aliquid a quocumque deo vel homine. usque ad dies. xxx. nisi a te rex mittat in lacum leonum. Tunc ita perfirmam sententiam. et scribere decretum. et aduenit rex. Porro daniel ingressus est domum suam. et fenestram apertis in cenaculo suo contra hierosolimam tribus temporibus in die flectens genua orabat. Tribus horis orabant iudei in die. scilicet hora tertia sexta et nona sicut legitur de apostolo: quod tribus vicibus orabat in die. et de petro et iohanne quod ascendebant ad horam orationis nonam. In tertia orabant: quod tunc eis datus est decalogus in syna. In eadem oratione ecclesia. quod tunc est datus spiritus sanctus super apostolos. In sexta orabant. quod tunc erectus est serpens ene in deserto. In eadem oratione ecclesia. quod tunc est christus suspensus in ligno. In nona orabant: quod tunc dedit petra aquam in cades. In eadem oratione ecclesia: quod tunc de christo lacteato exiit sanguis et aqua. Tunc inuenissent viri illi danielis orationem. accusauerunt eum ad regem de transgressione decreti. Et contristatus rex posuit cor ut liberaret eum. laborans usque ad occasum solis. Quod intelligentes viri dixerunt: Scito quod lex huius regni est. ut decretum regis non liceat immutari. Tunc miserunt danielis in lacum leonum. et obsignauit rex anulo suo et anulis optimatum lapidem qui per ianuam positus erat. Et incensatus rex totam noctem duxit in somnum. et diluculo rediit rex ad lacum. et flens exclamauit: Daniel serue dei. ualuit ne deus tuus liberare te a leonibus: Qui respondit: Deus meus misit mihi angelum suum et conuersit ora leonum: quod non est inuenta in me iniquitas. Forte quod uidit angelum uocatur haec pericopa. in uisione. Et eductus est daniel de lacu leonum. in nullo lesus. Et dixerunt

qui accusabant eum. non dei prudentia sed factus sed quod saturati erant leones. Tunc rex iussit leonibus multas carnes apponi. eisque satiatum accusatores danielis misit in lacum cum uxoribus et filiis. et non puenerunt usque ad pauimentum donec arripere eos leones. et omnia ossa eorum comminuerunt. Tunc scripsit danieli uniuerso regno suo dicens: Poneant omnes deum danielis. ipse enim deus uiuus et eternus in secula. et egrotauit daniel per dies plurimos. Tunc surrexisset. faciebat opera regis. forte mausoleum in echbatanis. quod hactenus manet ut dicit iosephus ita mirabile. ut ea die quod conspicitur. putet esse constructum. Sibi sepeliunt medorum reges et persarum pariter et partorum et cui cura illi committitur. sacerdos est medorum.

Uisio octaua. Capitulum. X.

Equitur octa

na uisio danielis. In anno primo dario filij asueri. qui et astrages dictus est. qui subiugauit sibi regnum chaldeorum. ego daniel intellexi in libris hieremie. ut complerent. id est ad completionem appropinquaret desolationis hierosolime anni. lxx. et orauit dominum in ieiunijs. et sacco et cinere dicens: Iustus es domine. peccauimus iniquitatem fecimus. et adduxisti eas super nos. auertat obsecro ira tua a ciuitate tua hierosolalem et monte sancto tuo. Distende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertus est. Exaudi domine. placare domine. attende et fac ne moreris. Adhuc me loquente. ecce uir gabriel tetigit me in tempore sacrificij uespertini. et ait: Ab exordio precum tuarum. egressa est liberationis sententia a deo. Ego autem ueni ut indicarem tibi eam. et etiam quidam alia. quod uir desiderio es tu. Tu ergo animaduerte uisionem. et sermones intellige. Tunc aperuit ei liberationem spiritualem futuram per christum. Forasan iminentem per quam orabat differt. quod post dicet de ea exauditum ibi. noli metuere. Addidit etiam de destructione per romanos. septuaginta hebdomades abbreviate sunt super populum tuum. et super urbem tuam sanctam. ut consumatur per uariationem. et finem accipiat peccatum. et deleatur iniquitas. et adducatur iusticia sempiterna. et im-

Historia

pleatur visio et prophetie et vngatur sanctus
sanctorum. Scito ergo et anima duerte. ab exi-
tu hmonis vt iterum edificet hierlm. vsqz ad
christum ducē hebdomades vij. et hebdoma-
des. lxx. erūt. His verbis christi incarnati-
onē designat angelus q legē et prophetias im-
pleuit. peccata tulit. et iusticiā adduxit. et vn-
ctus est oleo leticie p sortibus suis. Et pro-
fuit hebdomadas nō diez s ānoz vt septē
āni sint hebdomada vna. Abbreuiatas ve-
ro dic. vt itelligam? ānos lunares. q breui-
ores sūt solaribus. xj. dieb. Septuaginta g
hebdomades ānoz solarium. faciunt annos
cccc. lxx. qnqz. lunarium vero ānoz faciūt an-
nos. cccc. xc. Est g sensus q ab exitu hmonis
vt redificet hierlm. vsqz ad ducē christum
fluxerūt anni lunares. cccc. xc. Cēpit g beda-
numerare a. xx. anno regni artaxerxis. in q
neemias pincerna ei? ipetrauit ab eo. vt re-
stituerēt muri hierlm. et restituit eos in mul-
ta angustia. Ab illa inquā licētia a rege ac-
cepta vsqz ad xpi passionem fluxerūt anni
lunares. cccc. xc. et hāc sūmam annoz cōpu-
tat hm ānos regū qui descēderunt vsqz ad
xvij. annū imperij tyberij cesaris. Et statim
modicū iterferuit daniel de redificatiōe fa-
cta p neemiā dicēs: Et rursus edificabitur
platea et muri i angustia tēporū pp̄ timorē.
De. lxx. hebdomadibus ānoz. separauit
daniel vltimā dicēs: Confirmabit aut pa-
ctū multū hebdomada vna. Qd itelligēdū
ē de tribz ānis et dimidio. qb? p̄dicauit xps
et qd patribz pmiserat pfirmavit. Nā iam
tres āni et dimidi? hui? hebdomadis nouis-
sime p̄terierāt. qn baptizat? ē dñs. et i dimi-
dio eiusdē hebdomadis residuo circa finē
deficiet hostia et sacrificiū. i. veniēte veritate
cessabūt vmbre. et in tēplo erit abominatio
desolatiōis. i. abominando et desolāda erūt
sacrificia. post mortē christi et vsqz ad finem
mūdi durabit h desolatio. Sup̄ vero in lra
posuit daniel tps mortis xpi dicens. et post
hebdomades. lxx. duas. subaudi. et. vij. et no-
uissimā. quā i duas ptes diuisim? occidet
christus. et nō erit ei? ppls. q eū negaturus ē
Dixerūt enī. nō habem? regē nisi cesarem.

Et alibi. Hūc nesci-
mus vnde sit. Qd
vero sequitur. Et ci-
uitatē et sanctuariū
dissipabit populus
ad. lxx. hebdoma-
des nō ptinet. S; z
pphetato tpe aduē-
tus christi et mortis
pphetauit qd venturus
erat ppls qui noluit eum recipere dicēs: Et
dissipabit ciuitatē et sanctuariū populus scz
romanus cū duce suo venturo. et finis eius
erit vastitas. et post finem belli statuta a deo
in eternus desolatio. Et nota q ex duob? q
hic legunt. scz vngatur sanctus sanctorum et
deficiet hostia. sumit illud qd solet dici iu-
deis. Cum venerit sanctus sanctorum cessabit
victio vestra. Affri-
canus huic enume-
rationi bedę conso-
nat i pncipio. sed i
fine differt. Nō enī
extendit. lxx. hebdomades nisi vsqz ad. xv.
annus tyberij. in quo baptizat? est christus.
Tertullian? vero inchoat numerare hebdo-
madas illas pmo āno darij in q egressus ē
sermo a dño ad danielē p angelum. vt ite-
rum redificarent muri hierlm. Et extēdit
eas vsqz ad captiuitatē factam p ramos
Et tūc ptinet ad. lxx. hebdomades qd dictū
ē. qz ciuitatē et sanctuariū dissipabat ppls
cū duce venturo. Hebrei sic exponūt. Lxx.
hebdomades abbreuiatę sūt sup ppls tuū
q. d. O daniel scito ab hac die qua nūc tibi
loquor. Erat aut annus p̄mus darij q occi-
dit balthasar. et regnū chaldeoz i persas
medosqz trāstulit. vsqz ad septuagesimū an-
nū hebdomadarū. i. vsqz ad ānos. cccc. xc.
Hec ppls tuo p ptes accident. Primum ppi-
tiabit tibi de? sicut p̄caris et teletur pec-
catū. et finē accipiet p̄uaricatio. Nūc enī v-
be et tēplo destructū. in luctu est ppls. s i bre-
ui restaurabit. et non solū in his. lxx. hebdo-
madib? s fient. s nasce? christ? iusticia sem-
piterna. et signabit visio et pphetes vt p̄ba
nō inueniat in isrl. et vngat sanctus sanctorum

In hebreo nō habet
ppls q eū negatur?
est. quoz etiā lra sa-
ne nō pōt legi. Occi-
detur christus et non
erit ei? s scz occidi. s
ex natura nostra.

Cum hec forma ver-
borū in danielenō re-
periatur.

de quo dicit in ps. Propterea unxit te deus
 tu oleo leticie p̄ sortibus tuis. qui dicit
 Sancti estote. qm̄ et ego sanctus sum. Scito ḡ
 qm̄ ab hac die q̄ n̄c tibi loquor. et dei p̄mo
 nē p̄mitto. q̄ reuertat̄ p̄pls. et hierlm̄ instau-
 ret. Usq̄ ad xpm̄ et desolationē tēpli hebdo-
 mades numerēt. lxxij. et alię. vij. in qb̄ iuxta
 ordinē suū dures fiēt. de qb̄ añ dixi q̄ re-
 uertat̄ p̄pls et reedificet̄ platea a neemia et
 esdra. In fine ḡ hebdomadaꝝ icōplebit̄ dei
 sentētia ī angustia tēporū qm̄ rursus destruet̄
 templū et capiet̄ ciuitas. Quaz post. lx. duas
 hebdomadas occidet̄ xps. et nō erit ei⁹ p̄pls
 q̄ negatur⁹ ē enī. sine vt q̄dā hebrei dicunt.
 non erit ei⁹ imperiū
 qd̄ putabat se rece-
 pturū. Et qd̄ dico
 de christo occidēdo
 et negaturo p̄plo pe-
 nit⁹ deserēdo cū et ciuitatē et sanctuariū dis-
 sipatur⁹ sit p̄pls roman⁹ cū duce venturo. i.
 vespasiano. Quo imp̄tuo trāfactis septem
 hebdomatibus. i. ānis. xl. ix. heli⁹ adrian⁹ a q̄
 postea de ruinis hierlm̄ vrb̄s helia p̄dita ē.
 rebellātes iudeos rufo magistro exercitus
 pugnāte sup̄auit. et tūc defecit hostia et sacri-
 ficiū. et vsq̄ ad p̄sumationē mūdi cōtinua-
 bit̄ desolatio. Quō vos moueat inquit̄ he-
 brei. si p̄us numerent. vij. hebdomades. et
 postea. lxxij. et rursus ī duas ptes diuidatur
 vna. Est enī h̄ ideoma hebrei p̄monis et an-
 tiq̄e latinitatē. vt añ numerū minorē sup-
 putēt. post maiorē. verbi gr̄a. Nos in x̄. p̄ri-
 etatē lingue n̄re dicim⁹ vixit abraā. c. lxxv.
 ānis. illi ecōtrario. vixit abraā q̄nq̄. lxx. c.
 ānis. Quō igit̄ vt legit̄ ita adimplet̄. s̄ vt to-
 tū pariter supputat̄ ita finē accepit. Nec ig-
 norandū q̄sdaz illoꝝ dixisse. q̄ vna hebdo-
 mada. de q̄ dicit̄. p̄firmabit̄ pactuz multū heb-
 domada vna diuidat̄ in vespasianū et adri-
 anū. et iuxta historiā iosephi. vespasian⁹ et ti-
 tus trib⁹ annis. et. vij. mēlib⁹ pacē cu iudeis
 fecerūt. tres at̄ āni et sex mēses sub adriano
 cōputent. qm̄ hierlm̄ oīno subuersa ē. et iu-
 dēi caternatim celi. ita vt iudēe q̄ finibus
 appellerēt. Hic aiūt hebrei non magno ope

curātes a p̄mo anno darij regē persaz. vsq̄
 ad extremā euerfionez hierlm̄. q̄ sub adria-
 no accidit cōputari olimpiades. clxxiij. hoc
 ē annos. cccccc. xcvi. q̄ faciūt hebdomadas
 hebraicas. xcix. et ānos tres. quando corbas
 dux hebreoz ē oppressus. et hierusalem vsq̄
 ad solū diruta est.

Visio nona. Capitulū. XI.

Equitur nona

visio danielis quā cū sequēti q̄dā
 dicūt eē vnā. Sed hiero⁹ p̄m̄ hebraicā ve-
 ritatē tradit esse duas. et vtraq̄ sc̄pta ē ī da-
 niele hebraice. Porro vtraq̄ vidit daniel
 vnā quidē vidit. s̄ alterā audiuit anno ter-
 tio regni cyri regis psarū et in eadē die eius-
 dem anni ī hūc modū. Primo anno darij.
 daniel itelligens iminere. lxx. annū captiui-
 tatis liberandę. orauit dñm̄ vt dari⁹ et cyrus
 liberarēt p̄plm̄ suū. Et data ē sentētia a deo
 de licētia redeūdi danda. et hāc egressam a
 dño sup̄ nūciauit danieli gabriel. Et ex tūc
 dari⁹ disponebat de libertate et licētia dan-
 da hebreis. s̄ p̄uentus morte nō impleuit.
 Cyr⁹ aut̄ p̄mo āno regni sui dedit eis eādē
 libertatē quā habebāt indigne et licētiaꝝ re-
 deūdi. Ipsi vero qz fere oēs nati erant in
 chaldaea. Et possessiones ibi habebāt. elige-
 bāt remanere ī terra natiuitatē suę. Pauci
 vero q̄ ascēdere disponebāt in iudeā. pigri
 erāt et morosi etiā vsq̄ ad tertiū annū cyri.
 Quō attēdēs daniel vehēmēt⁹ affligebatur
 dolore q̄ p̄us. et orabat dñm̄. vt q̄ p̄u⁹ dede-
 rat regib⁹ animū liberādi. daret et p̄plo ani-
 mū redeūdi. Factū ē ḡ tertio āno regni cy-
 ri p̄mo mēse. p̄ma die mēsis. lugebat dani-
 el triū hebdomadaꝝ dieb⁹. panē desiderabi-
 lem nō comedit. carnes et vinū nō gustauit
 nec vsus ē vnguento. p̄ balneis more psaz.
 Die aut̄. xxiiij. dum esset iuxta fluiū qui ē
 tigris vidit. Et ecce vir vestit⁹ lineis. accin-
 ctus cōna aurea. cui⁹ facies q̄si fulgur. ocu-
 li vt lapades. thorax corpis q̄si chrysolit⁹.
 q̄ deorsū erant brachia sc̄ femora tibię et pe-
 des q̄si es candens. et sermo ei⁹ q̄si vox mul-
 titudinis loquētis. Porro viri qui erāt cū

eo territi fugerunt et solus vidit visionem et corruit in faciem suam. Sed vir ille accessit et erigens eum et confortans ait: Noli metuere daniel. quia ex die primo mensis. quod posuisti cor tuum. ut te affligeres coram deo. exaudita sunt verba tua. et egressa est sententia a deo de reditu populi. et eadem die volui ad te venire ut nunciarem tibi. Sed princeps regni persarum restituit mihi. xx. diebus et vno. Cumque tunc egrederer apparuit princeps grecorum. veniens ut aduersaretur principi persarum et mihi et aliquantulum feci moram. Sed nunc venio ut certificem te de redditu populi. et in his nemo est mihi adiutor nisi michael princeps vester. Hos duos principes grecorum et persarum dicit dominus esse angelos malos. quod appositi sunt regnis illis ad exercitum. Laborabat itaque angelus persarum ne hebrei liberarentur a domino persarum. tum quia delectabatur afflictionibus eorum. tum ut perse diutius affligentes eos grauius peccarent. Laborabat etiam angelus grecorum ut perse et captivitas hebreorum cum eis transiret in dominium grecorum. Gregorius autem vult eos fuisse angelos bonos. quod satagebant ne tam cito liberarentur iudei. ut si quid adhuc erat purgandum in eis purgaretur et decoquerentur usque ad vnguem. Preterea addidit vir ille. Nunc reuertar ut prelior aduersus principem persarum. verumtamen prius annuncabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis de quibusdam alijs quorum geris sollicitudinem. Porro a primo anno darij orabat daniel pro eo ut staret et roboraretur regnum eius. et sollicitus erat de successoribus regni persarum. volens eos scire. De quorum manifestatio sequitur decima visio. in qua primum inducitur daniel loquens sic.

Visio decima. Capitulum XII.

Go autem a primo

mo anno darij medi stabam in conspectu dei. ut confortaretur et roboraretur ipse darius. Et statim fit metaplasma qui frequens est in prophetis. Et introducit vir ille predictus loquens ad danielē sic: Et nunc veritatem annuncabo tibi. quia ecce adhuc post darium et cyrum qui nunc sunt tres reges stabunt in plide

cambises scilicet ereneides magus darius filius itaspis. et quartus scilicet xerxes filius darij super omnes erit. et concitabit omnes aduersus regnum grecie. De isto legitur quod succendit atbenas. et bellum nauale egit apud salaminam. quoniam sophocles et euripides clari habebant. et phemistodes in persam fugiens bauisto sanguine tauri perijt. Tunc vir qui loquebatur danieli pretermisit omnes reges usque ad alexandrum magnum. et ait: Surget vero rex fortis et faciet quod placuerit ei. et cum steterit concitaret regnum eius. et dividet in quattuor ventos celi. In egypto enim qui est ad meridiem. primus regnavit philomenus lagi filius. In macedonia philippus qui et arideus frater alexandri qui est ad occidentem syrie et babilonie et superioribus locis qui sunt ad orientem preuenit. Seleucus nichanor imperavit. Asię et ponto et ceteris in eadem plaga prouincijs. Antigonus vero ad septentrionem. Et huiusmodi orbis totius plagas dicimus. Qui autem in iudea est ad aquilonem syriam. ad meridiem egyptum habet. De regno egypti et syrie tamen presequitur daniel. quia sub his afflictus est populus dei vicissim. Porro post alexandrum regnavit in egypto ptholomeus lagi filius. a quo sequentes reges egypti ptholomei dicti sunt. Post ptholomeum philadelphus post ptholomeum euergetes post ptholomeum philopater. post ptholomeum epiphanes. In syria post alexandrum regnavit selencus. post antiochus soter. a quo successores antiochi dicti sunt. post antiochum theos. post anthi. gallicus. post anti. magnus. post anti. epiphanes. De his presequitur vir loquens ad danielē. incipiens a rege egypti sic. Et confortabitur rex austri. Hic est ptholomeus lagi filius adeo fortis. ut pyrri regem epiratorum expulsus restitueret in regnum. et deincto demetrio filio antiochi. seleuco regni sui partem quam antiochus abstulerat restituit. cyprium. phenicę et regiones multas. et insulas sibi subiugavit. Cui successit ptholomeus. philadelphus. qui primus ab ethiopia adduxit. cccc. elephantes. turres ligneas eis supponens. in quibus posuit armatos ad dimicandum. sub quo lxx. interpretes claruerunt. Hic pugnavit contra

antiochū theos regē syrię. Et postea federati
sunt. Quā antioch⁹ duxit vxorē beronicem.
filiaz philadelphi. repudiata priori vxore
laodice. q̄ cum redisset in grām viri occidit
veneno virū 7 filiū quē susceperat de beroni
ce. gallericū vero filiū suū fecit regem syrię.
Energetes vero qui successit philadelpho
in vltionem beronicę sororis vastauit syriā
Sed audito q̄ p̄ncipes egypti conspiraue
rant aduersus eū. redijt in egyptū. trahēs
secum de syria p̄cedam multam nimis. 7 si
mulacrorum duo milia. de talēta. Porro
gallericus duos filios reliquit seleucū 7 an
tiochum magnū. sed antiochus occiso fra
tre suo regnavit. 7 cōgressus cū rege egypti
philopatore victus est per desertum fugiēs
7 pene capt⁹. Philopatori vero successit i
egypto epiphanes cū esset quattuor anno
rum. 7 cepit antiochus magn⁹ infestare eū
Sed p̄ncipes egypti dimicabant p̄ puero
Sub epiphane onias sacerdos assumptis
plurimis iudeorū fugit in egyptum. 7 acce
pit a rege regionē quę eliopoleos vocabat̄
et in ea extruxit templum simile templo iu
deorū. allerēs se implere vaticiniū elaię scri
bentis. Erit altare domini in egypto. et titu
lus eius in terminis eius. Hoc templū per
mansit annis. cc. l.

vsq; ad vespasianū
qui ciuitates ipsam
quę dicebatur onie
7 templum fundit⁹
euertit. Porro an
tioch⁹ magnus reli
quit duos filios seleucum. et antiochū epi
phanem. sed epiphanes per fraudez eiecto
fratre vel occiso regnavit in syria. Hucusq;
de ordine historie inter porphyrium 7 n̄ros
nulla ē contentio. quę sequunt̄ exponit por
phyrius de antiocho t̄m. Exposuit enī da
nielem vt infamaret eū. Nos autē mixtim
exposuimus de antiocho et antichristo. quę
dam tamen specialiter de antiocho. et quę
dā de antichristo. vt illud de antiocho. 7 co
medentes panem cum eo 7c. vsq; illuc. 7 ve
niēt sup eum trieres 7 romani. Antiochus

Tria in scripturis i
uenis. templa domi
ni constructa a salo
mone ab onia. a iesu
sacerdote.

enim epiphanes dedit sororem suam vxorē
epiphano regi egypti in dolū. qui suscepit
ex ea duos filios. Lūc antiochus ingressus
est egyptum tanq̄ visurus sororem 7 nepo
tes. sed inter epulas fecit occidi virum soro
ris. et voluit obtinere egyptū. sed egyptij
viriliter resistentes deiecerunt eum. Post
bienniū reuersus obsedit alexandriam 7 ec
ce legati romanorū missi sunt ad egyptios
liberandos quibus federati erant. Lūq; ap
plicuissent. egressus ē eis obuiā antiochus
7 dum starent in litore dixit ei marc⁹ publi
us lenas. Senatus populūq; roman⁹ p̄
cipiunt tibi recedere ab amicis suis. Lūq;
ille peteret inducias respondendi. marc⁹ cir
ca illum fecit circulum in sabulo cum virga.
7 ait: Senatus populūq; roman⁹ p̄cipi
unt tibi ne egrediaris de hoc circulo. donec
respondeas. Ad quem antiochus. Si sic vi
sum ē senatui 7 populo romano recedendū
est. 7 recessit ab egypto. similiter 7 qd sequi
tur. de antiocho t̄m intelligēdum est. 7 erit i
concupiscētis feminarū. Nam antichrist⁹
castus erit ob simulationez religionis. Qd
vero sequitur deum moaçim in loco suo ve
nerabitur vtriq; congruit. Moaçim enim
p̄sidium sonat. 7 antiochus in hierusalem p̄
sidium posuit. et idolu3 iouis. antichristus
vero diabolum deum 7 p̄sidem suum vene
rabitur. Porro antichristo t̄m cōgruit id
quod sequitur. 7 figet tabernaculum suum
apherno inter maria. Apherno interpretatur
solium suū. 7 est sensus. Figet tabernaculū
solij sui in hierusalem. quę sita est inter mare
mortuū 7 cyrenum 7 sup montem inclytū
7 sanctū. id est. montē oliueti. 7 ponet taber
naculū suū. 7 veniet vsq; ad sūmitatē eius.
id ē. ad locū vnde dñs ascēdit. 7 nemo auxi
liabitur ei. qz audietur vox in aere dicens:
Mozere 7 statim fulminabitur. Postea p̄
sequitur visio de antichristi tpe. 7 cōuersio
ne iudeorū. 7 resurrectione mortuorū dicens:
Et veniet tps quale non fuit ex quo gentes
ceperunt esse. Et stabit michael p̄ filijs ppli
tū. 7 saluabit ex eis oīs qui scriptus erit i li
bro dei. Et multitudo oīū qui dormiūt in

pulueret terre enigilabūt. alij vitam eternā alij in opprobrium vt videant semp. Non quidem bonos. quia tolletur impius ne videat gloriam dei. sed vt videāt opprobrium suum semper. Tu autem daniel signa libri id est. scribe mysteria. sed non expone. Pertransibunt plurimi. 7 multiplex erit sciētia. quasi diceret. Relinque posteris materiam exercitij. Et desiderabat daniel scire quāto tempore duraret persecutio antichristi. Et vidit principem persarum stantem in ripa fluminis. 7 principem grecoꝝ stantes in altera et virum indutum lineis stantem in medio sup aquas. 7 dixit ad eū: Usqꝫ quo finis horum mirabilium. Et eleuans ille vtrāqꝫ manum iurauit p̄ viuētem in eternum. quia ī tempus et tempora et dimidium temporis. Et ait daniel: Domine mi quid erit post h. Et respondens ille iterauit idem tempus. s̄ per alia verba dicens: Cum ablatum fuerit iuge sacrificium. 7 posita fuerit abominatio ī deiolationē. hoc est cum ablato cultu dei et desolato. antichristus abominabiliter exhibebit se adorādus. 7 erūt dies mille ducēti xc. id est. tres anni et semis. Postea intulit quid erit post hęc. Respondet dicens: Beatus qui expectat 7 puenit ad dies mille. ccc. xxxv. Si diebus mille. cc. xc. addantur dies. xlv. fient dies mille. ccc. xxxv. Ita post mortē antichristi dabūt lapsis. xlv. dies ad penitentiam. Et ē sensus. Beat⁹ erit q̄ post dies persecutiōis pueniet ad dies sup additos penitētię. Tu autē daniel iterum vades ad p̄finitū tēpus vite tue 7 requiesces. et in fine dierū stabis ī sorte tua. i. resurges ī ordine tuo.

De susanna.	ca. xij.
De idolo belis 7 dracone.	ca. xiiij.
De abachuc.	ca. xv.
De cyro.	ca. xvj.
De licentia redendi data iudeis.	ca. xvij.
De anno septuagesimo.	ca. xvij.
De reedificatione templi.	ca. xix.
De cambise.	ca. xx.
De susanna. Capitulum. XIII.	

Equitur histo-

ria sulanne. quam hebreus nō habet in libro danielis. Et vocat eam fabulaz non q̄ inficiet rem gestam. s̄ q̄ in ea fallum legit de sacerdotibꝫ lapidatis. quos hiere-mias adustos testatur. Et quia nos fabulam eam scriptā a daniēle. cum a quodam greco scripta fuerit. quod probatur ex eo q̄ q̄dā allusio verborū facta sit ibi nominibus arborū videlicet. apotoy. cymi. cysē. apotoy. p̄ini p̄ise. Tales enī allusioes verborū et arborū noīa non inueniuntur in hebreo. In translatione quidem nostra vna ex eis allusionibus qualiscunqꝫ legit. vt cum dixisset sacerdos sub cyno. respondit daniel verbū. quasi alludens nomini. scindet te medius. Expressius fieret si diceretur ita. sub ilice. 7 adderet. ilico angel⁹ dñi scindet te. Eadem allusio pōt fieri verbi ad nomē t̄pis. vt si diceret. factū ē h̄ feria sc̄da. 7 respōderet. feriat te d⁹. Hęc eandēz historiā vocat origenes fabulam. in decimo stromatum. id ē. in instructionūz. forte se cū dā editionē quā sub obelo 7 asterisco composuit stromata vocauit. quia per eam plenus nos instruxit. Apparet autē hoc factūz eē adhuc recenti captiuitate. qz daniel adhuc iuuenis erat. Porro susanna vxor ioachi pulchra erat nimis 7 exarserūt ī ea duo seniores indices illius āni. de qb⁹ dicit domin⁹. Iniquitas egressa ē in babylo. ne a senioribꝫ iudicibus. Tradūt hebrei qz mulieres in hōc decipiebant. qz dicebāt se esse de stirpe dauid. 7 xpm de semine suo nasciturū. Hi statuerūt ī cōmune tempus

Quid sit obel⁹ 7 asteriscus. require supra ca. in genesi d̄ diuersis trāslatiōibꝫ. Quz enim q̄ttuor fuissent trāslatiōes. lxx. a quile theodotiōis. simachi. origenes translationes illas corrigēs iij. colūnas fecit. ī p̄ma posuit trāslatiōnē. lxx. in sc̄da a q̄le. ī tertia theo. in q̄rta simachi. 7 pueniētiāz trium notauit asterisco. discordātis a tribus trāslationibus. notauit obelo.

Danielis

quo susannam possent inuenire solas. et la-
tuerunt post meridiem in pomerio belchię.
Et ingressa ē susanna volēs lauari. id ē. vn-
gi p̄ p̄suetudine terre. 7 misit puellas ad af-
ferendū oleū 7 smigmata. Est autē proprie
smigma hordeū cū palea vnde faciūt mulie-
res decoctionē forte ad nitorē faciei. Tunc
currentes senes ad eas dixerūt: Cōmiscere
nobiscū. alioquin ferem⁹ p̄tra te testimoniū
adulteri. Et elegit susanna incidere in ma-
nus eoꝝ. poti⁹ q̄ peccare in deum. Et excla-
mauit. Et accurrētes famuli. erubuerūt cū
audissent senes loq̄. Altera die statuta ē su-
sanna in medio ppli. 7 ponētes senes man⁹
suas sup caput eius p̄testati sunt se vidisse
inuenem. et ipsam pariter cōmisceri. 7 con-
demnauerūt eam ad mortē. Et clamauit su-
sanna voce magna ad deū. Domine tu scis
q̄ innocens morior. Tuncq̄ traheret suscita-
uit deus spiritum pueri cui nomen daniel.
Non ē credendum his qui dicunt danielē
mortuum fuisse. 7 suscitātū tunc. 7 deinceps
fuisse prophetam. sed tunc manifestauit do-
minus spiritū sanctum fuisse in eo. qui p̄us
quasi latēs quiescebat. Et ait daniel ad po-
pulum: Reuertimini ad iudiciū. quia fal-
sum locuti sunt aduersus eam. Cū reuertis-
sent separauit daniel senes ab inuicē. et ad-
uocans vnū dixit: Sub qua arbore vidisti
eos colloquentes: qui ait: Sub cyno. quā
latini dicunt ilicem. vel lentiscum. 7 aduo-
catus alter dixit sub prino. Et acclamauit
ppls in eos. p̄pter dissonantiā. et interfece-
rūt eos. id ē. regi tradiderūt interficiendos.
Et fact⁹ ē daniel magn⁹ in populo a die il-
la 7 deinceps. Et rex astrages apposit⁹ ē ad
patres suos. 7 suscepit cyr⁹ regnū eius. id ē.
regnum persarum.

Forse b̄ determina-
tur tempus quo li-
berata est susanna.
quādo sc̄z cyrus fa-
ctus est rex persarū.
et darius rex medo-
rum. Vel potius de
terminat t̄ps sequē

Transit⁹ ē quē h̄ fac
historia. valens forte
ad p̄cedētia de susan-
na. v̄l maḡ ad sequē-
tia d̄ idolo belis. Tē-
pore enī mortis astrag-
is 7 successionē da-
rii filij ei⁹ adoptiui et

tis historie q̄ b̄ icho
at Et adhuc stabat
regnū babylonis 7
erat ī babylone rex
d̄ q̄ statim sequitur
Erat autē daniel cō
nina regis. 7 hono-
ratus sup oēs amicos eius. cuius nomē qz
tacet historia potest itelligi fuisse pater bal-
thasar. vel ipse balthasar sub quo factum ē
a danielē qd̄ legitur ī fabula belis 7 draco-
nis. quā fabulā appellat hēbre⁹. eo q̄ falsū
legitur in eo. et impossibile de translatione
ab achuc. Et refert hieronym⁹: q̄ cū dixisset
ei hēbreus talem translationem corporalem
nūq̄ factā esse. respondit quidaz sciolus q̄
erat cum eis. ezechielem translatus de chal-
dea in iudeā. Et irrisit eum hēbreus dicens:
In littera expressum est q̄ ezechiel trāslat⁹
est in spiritu. Unde apostolus vester caute
locutus est dicens. siue in corpore. siue extra
corpus nescio. deus scit. Et addidit hēbre⁹
nil in hac fabula p̄pheticum narrari. s̄ op⁹
tīm ex industria factum.

De idolo belis et dracone.

Capitulum. XIII.

Rat autē in ba-

bylone idolum nomine bel. 7 impē
debantur ei diebus singulis de simila. xij. ar-
tabee. 7 oues. xl. et vini amphore sex. Est au-
tem artabee apud chaldeos eadē mēsurā. q̄
7 ephi apud hēbreos. mēsurā. s̄. triū modio-
rū. Et rex babylonis adorabat illud p̄ sin-
gulos dies. 7 dicebat danieli: Quare non
adoras bel: Qui r̄dit: Nō colo facturā s̄
creatorē oīū deū viuētes. Et ait rex: Nōne
videt tibi bel de⁹ vinēs. q̄ tāta quotidie co-
medit 7 bibit: Qui r̄dit: Intus lutens est
et foris gneus. et nunq̄ comedit. Et voca-
uit rex sacerdotes 7 ait: Nisi dixeritis mihi
quis comedit impēsas has moriemini. Si
autē ostenderitis mihi quō bel comedat hoc
daniel moriet. Erāt autē sacerdotes. lx. exce-
ptis vxoribus 7 paruulis. Et venit rex cum
danielē in templū. Et dixerunt sacerdotes:

Historia

Nos egrediemur foras. et tu rex pone vinum et escas et claude ostium. et signa anulo tuo et nisi inueneris mane omnia comesta abel moriamur. Et posuit rex cibos ante bel. Et daniel cribrauit cinerem per totum panimentum coram rege et clausum est ostium. et signatum anulo regis. Sacerdotes autem ingressi sunt illa nocte iuxta consuetudinem suam cum vxoribus et liberis. et consumplerunt omnia. Fecerunt autem sibi cuniculos sub terra. et absconditum introitum sub mensa. Diluculo venit rex ad templum et daniel cum eo. et inuenerunt signa salua. Cumque aperuissent ostium intuitus rex mensam vacuum exclamauit: Magnus est bel. et tenuit daniel regem ne ingrederetur. et ait: Animaduerte vestigia pedum super panimentum. Et iratus rex apprehendit sacerdotes et ostenderunt ei ostiola. per que ingrediebantur et egrediebantur. Et occidit eos rex. et dedit bel in manum danielis. Qui subuertit eum et templum. Erat autem in eodem loco draco magnus latens in fouea. et adorabant eum babilonij. Sacerdotes eius habebant idrulia. id est vasa facta de corijs vitulorum. et percutebant ea virgis coraulinis. ut facerent sonitum terribilem. quasi tonitruum. ad quem excitatus draco quandoque emittebat fumum. quandoque ignem quandoque visibiliter apparebat. Et dixit rex danieli. Non potes dicere. quia iste non sit deus viuens. Et ait daniel: Da mihi potestatem. et interficiam eum absque ferro et fuste. Et dedit ei. Tulit ergo daniel picem et adipem et pilos. et coxit pariter. fecitque massas. et dedit in os draconis. et suffocatus crepuit. Et indignati babilonij dixerunt. Iudeus factus est rex. Et dixerunt ad regem: Trade nobis daniel. alioquin interficiemus te et domum tuam. et compulsus tradidit eis. Qui miserunt eum in lacum leonum. et erat ibi septem diebus. In lacu erant leones septem et dabant eis quotidie duo corpora danatorum. et duas oues. et tunc non sunt data eis. ut deuorerent daniel. Erat autem abachuc propheta in iudea. qui ferebat pulmentum messoribus. Et ait angelus ad eum: Fer prandium in babilonem da-

nieli: qui est in lacu leonum. Qui respondit: Babilonem non vidi. et lacum nescio. Et tulit eum angelus capillo capitis sui. et posuit eum super lacum et clamauit abachuc: Daniel serue dei: tolle prandium quod misit tibi deus. Et gratias agens daniel comedit. Porro angelus restituit abachuc in loco suo. Venit ergo rex die septimo ut lugeret daniel. et videns eum sedentem in medio leonum exclamauit: Magnus es domine deus danielis. et extraxit eum de lacu leonum. Porro illos qui perditionis eiusdem causa fuerant intro misit. et deuorati sunt in momento coram eo. De abachuc. Capitulum XV.

De abachuc

fuit de tribu simeon. Hic prouidit captiuitatem hierusalem futuram. et aduenientibus chaldeis fugit in solstratenam et erat incola in terra israel. Descendentibus vero reliquijs inde in egyptum quasi peregrinabat in terra sua. et scripsit Et in principio opis causatur aduersus deum. cur impius vastasset populum dei. et sanctuarium eius cum ipse clamaret et non exaudiretur. Sed in consolationem aperuit ei dominus calamitates circumstantium nationum futuras per nabuchodonosor longe maiores. et tandem ipsum nabuchodonosor periturum. et ita a murmure conuersus est ad preces. Et ostendit illi dominus aduentum christi dicens: Si moram fecerit. expecta eum. quia veniens venit et non tardabit. Et imprecatur abachuc nabuchodonosor inter plurima dicens: Ne qui potum dat amico suo mittens fel. et inebriat eum. ut aspiciat nuditatem eius. quod fecit nabuchodonosor sedechie. Ultimo scripsit canticum. Domine audiri recte. Hic dum ferret pulmentum messoribus. dixit domesticis suis: Ibo ad terram longinquam. cito redibo

Ac si dicerent. Hec rex. Et dixerunt ad regem: Trade nobis daniel. alioquin interficiemus te et domum tuam. et compulsus tradidit eis. Qui miserunt eum in lacum leonum. et erat ibi septem diebus. In lacu erant leones septem et dabant eis quotidie duo corpora danatorum. et duas oues. et tunc non sunt data eis. ut deuorerent daniel. Erat autem abachuc propheta in iudea. qui ferebat pulmentum messoribus. Et ait angelus ad eum: Fer prandium in babilonem da-

Danielis

Si tardauero p̄ dies ferte cibū messoribus
Et cū fuissent in babylone subito supuenit
messorib⁹. Intellexit autē q̄ celeriter eēt p̄p̄s
a babylonia reuersur⁹. An̄ ptz lōge post li-
beratā susannā. hoc eē factū. Signū autē re-
dit⁹ dedit his q̄ in iudea erāt. q̄ visuri eēt
lumē in ruinis tēpli. vltimāqz tēpli desola-
tionē p̄dixit. q̄ gens occidētalis hanc esset
actura. Tūc inquit velamē sancti sanctorū
scindet. ⁊ duarū colūnarū epistilia auferen-
tur. ⁊ q̄ sint null⁹ agnoscet. Ipsa vero in hē-
remo adducēt. ⁊ eos ī vltimo qui p̄secuti-
onem sustinent a serpente illuminabit domi-
nus sicut a p̄ncipio. Et mortu⁹ ē abachuc
⁊ sepult⁹ in agro p̄prio solus. Porro de da-
niele quantum supuixerit post reditum po-
puli in iudeam nescim⁹. Defunct⁹ autē ⁊ se-
pultus ē in spelunca regali solus cum glia.

Hic ē daniel q̄ dedit

signa ī mōtib⁹ sup
babyloniā dicēs:
Qñ ps mōtiū a bo-
rea fumigabit veni-
et finis babylonię.
qñ vero velut ignis
ardebit. finis erit
vniūse terre. qñ ad
ptē nothi aq̄ decur-
rerint. reuertet p̄p̄s
ad terras suā. Quā si
fluxerint sanguine erūt homicidia belial in
vniuersa terra.

Hęc v̄ba sūpta sūt
de libro epiphani
ep̄i cypri cui ī spū re-
uelata sūt q̄dā secre-
ta p̄phetarū. Pluri-
ma enī p̄phete absco-
dunt. vt a q̄dam d̄r
Secretū meū mibi.
⁊ liber ille epiphani
secretū p̄phaz dicit

Decyro. Capitulum. XVI.

Est mortez da

rii medi cyr⁹ monarchiā tenuit ori-
entis. cui⁹ sedē posuit apud persas. lz regnū
medoz maius esset ⁊ honorabili⁹. eo q̄ p̄se
eū sublimauerant in regem. Iste fuit nepos
darij ex sorore. nepos vero astiagis ex filia.
Porro astiages vnicā habuit filiā. ⁊ vidit
somnia. q̄ de genitalib⁹ filię oriebat vitis.
q̄ totā occupabat asiam. et accepit a conie-
ctorib⁹ se habiturū nepotē ex filia. qui dñs
esset asie ⁊ ipsū dēiceret a regno. Qd̄ timēs
dedit filiā suā vxorē militi plebeio. ne filius

ex ea nasceretur nobilis et potēs. Preterea
filiam p̄gnantem ascuit. ⁊ natum ex ea filiū
cuidam participi archanozum tradidit oc-
cidendum. Qui credens regnum trāsiturū
ad filiam suam. filium eius veritus est occi-
dere. ⁊ vni de pastoribus regē tradidit par-
uulum exponendum in nemore. Qui cum
exposuisset eum. ⁊ id indicasset vxori. que ī
dieb⁹ illis pepererat. supplicauit ei mulier
vt paruulum deferret ei alendum. ⁊ p̄p̄ius
filium pro eo exponeret. Cūqz redisset pa-
stor ad puerum. inuenit canem p̄tentes ei
vbera. ⁊ a feris et auibus defendentem. Cū
qz tulisset eū ad vxorem allusit ei tanqz diu-
note. vocauitqz puerū spartacum. id ē. ca-
tulū. Spartos enī persice canē sonat. Qui
cū esset grandiusculus a pueris ludētibus
factus est rex eorum. et contumaces ⁊ inobe-
dientes sibi grauitē affligebat. Quod gra-
uiter ferentes patres eoz. verbū detulerunt
ad regē de filio pastoris. Quem cum adno-
casset rex. ⁊ argueret eum q̄ pueros plagas-
set. ille intrepidus se vt regem fecisse respō-
dit. Et ammiratus rex et quedam signa ge-
neris sui in eo esse deprehendens. ascito pa-
store secretius veritatem rei agnouit. Verū
tamen timor eius de nepote mitigatus est.
estimans q̄ verbum coniectozum de regno
impletum esset in regno puerozum. ⁊ eidez
cui prius cōmiserat occidendum. cōmisit
alendum. non indicans tamē esse nisi pasto-
ris filium. filium quidem illius secretarij
sui clanculo dedit patri ad comedendū. qz
non obedierat ori eius. ⁊ post id ipsum indi-
cauit ei. Factum est autem. vt astiages tra-
deret exercitū illi secretario ad hostes expu-
gnandos. ipse vero resedit in media. Por-
ro ille non īmemor maleficij regis persuasit
exercitui. vt spartacum regem persidis sibi
eligerent. et cognominauit eū cyrū. quod
interpretat heres. q̄si diceret. Licet relucte-
tur astiages. hic ē heres. Quo facto timēs
astiages. darium consobrinum adoptauit
sibi in filiū. ⁊ collecto exercitu congressus ē
aduersus cyrum. ⁊ fugerunt perse. Vxores
autem eorum ⁊ matres egressę ad eos. ⁊ de